



รายงานวิจัย

เรื่อง

การจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลชะมาย อำเภอทุ่งสง

จังหวัดนครศรีธรรมราช

Solid waste management by Chamay Municipality

Thungsong District Nakhonsrithammarat Province

โดย

ปิ่นรัตน์ สิริพันธ์พงศ์

การวิจัยครั้งนี้ได้รับเงินทุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

ปีการศึกษา 2560

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

ชื่องานวิจัย: การจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลชะมาย อำเภอทุ่งสง จังหวัด นครศรีธรรมราช

ชื่อผู้วิจัย: ปิ่นรัตน์ สิริพันธ์พงศ์

ปีที่ทำการวิจัยแล้วเสร็จ: 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล ตำบลชะมาย อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช 2) เพื่อนำเสนอแนวทางที่เหมาะสมในการในการจัดการขยะ มูลฝอยของเทศบาล ตำบลชะมาย อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยทำการเก็บข้อมูลจากการ สัมภาษณ์ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอย ผู้นำชุมชน และ ประชาชนในพื้นที่รวมทั้งการสังเกตการณ์การดำเนินการจัดการขยะมูลฝอย และสภาพพื้นที่ และ วิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จ (SWOT Analysis) ในการจัดการขยะมูลฝอยโดยการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ (Contents Analysis) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ผลการวิจัย พบว่า การจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลชะมายมีกระบวนการเริ่มต้นจาก การเก็บรวบรวมมูลฝอยโดยรถเก็บขนมูลฝอยของทางเทศบาลที่เกิดขึ้นประมาณ 18 คันต่อวัน แล้วกำจัด โดยวิธีการฝังกลบโดยจัดจ้างเอกชน การดำเนินการด้านขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นนั้นมีการณรงค์ให้ความรู้ แก่ชุมชนในการคัดแยกมูลฝอยตั้งแต่ต้นทางซึ่งสามารถลดมูลฝอยได้ส่วนหนึ่ง เทศบาลมีการวางแผนให้ โครงการด้านขยะมูลฝอยเป็นส่วนหนึ่งในแผนยุทธศาสตร์ประจำปี มีการนำระบบมาตรฐานสิ่งแวดล้อม ISO 14001 เพื่อใช้กำกับติดตามการบริหารด้านสิ่งแวดล้อมได้อย่างดีโดยเฉพาะการจัดการขยะมูลฝอย สำหรับผลการศึกษาปัจจัยภายในด้านการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลชะมายพบว่าผู้บริหารเป็น บุคคลที่มีความรู้ มีวิสัยทัศน์กว้างไกลมีความเสียสละทำงานเพื่อชุมชน อย่างมีหลักธรรมาภิบาลจึงเกิด ผลงานเชิงประจักษ์ทั้งแก่เทศบาล และองค์กรภายนอก ประกอบกับบุคลากรปฏิบัติงานยังให้ความสำคัญ ร่วมมือเต็มที่และมีจิตสำนึกรักท้องถิ่น สำหรับข้อจำกัดของเทศบาลตำบลชะมายที่สำคัญคือไม่มีพื้นที่ใน การจัดการมูลฝอยจึงต้องจัดจ้างทิ้งในหลุมฝังกลบเอกชนซึ่งมีแนวโน้มจะเต็มในเวลาอันใกล้ การ วิเคราะห์ปัจจัยภายนอกพบว่าเนื่องจากเทศบาลตำบลชะมายเป็นชุมชนที่มีเศรษฐกิจดีมีประชากรแฝงมา อาศัยอยู่เป็นจำนวนมากไม่มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย การจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล ตำบลชะมายสามารถประสบความสำเร็จได้หากได้รับความร่วมมือจากชุมชนร่วมกับการผลักดันจาก ภาครัฐสนับสนุนเปิดโอกาสเปลี่ยนขยะมูลฝอยให้เปลี่ยนเป็นทรัพยากรหากสามารถทำได้จะเกิดเพิ่ม รายได้ประโยชน์แก่ชุมชน

คำสำคัญ: การจัดการขยะมูลฝอย, เทศบาลตำบลชะมาย

Research Title: Solid Waste Management of Chamai Municipality, Thung Song District, Nakhonsrithammarat Province

Researcher: Pinrat Siripanpong

Year: 2020

Abstract

The purposes of this research were to 1) study the technology of solid waste management in Chamai Municipality, Thung Song District, Nakhonsrithammarat Province. 2) propose the appropriate guidelines in solid waste management of Chamai Municipality, Thung Song District, Nakhon Si Thammarat Province by collecting the data from interviewing of executives and staffs related to solid waste management, community leaders and local people as well as observing solid waste management practices and analyzing the success factors by using SWOT Analysis technique. The research results can be summarized as follows

The results show that solid waste management of Chamai Municipality has started from collecting solid waste about 18 tons per day by the municipality's garbage trucks and then disposed by landfills from private hire organizations. The solid waste management incurs by creating the campaign in educating the community on solid waste separation from the beginning which is able to reduce some waste. The municipality plans to put solid waste projects in a part of the annual strategic plan. Additionally, the environmental standard system ISO 14001 is used to monitor the environmental management efficiency, especially solid waste management. The study of the internal factors on solid waste management of Chamai Municipality in Chamai Subdistrict finds that the executives are knowledgeable people, wide vision, true sacrifice to work for community under the principles of good governance, resulting in an empirical work for both the municipality and external organizations. Besides, the working staffs also give full cooperation and awareness of local love. The principal limitation of Chamai Municipality is none of the areas for solid waste management and almost full

landfills of private hire organizations. The analysis of external factors finds that the community in Chamai Subdistrict has a good economy, therefore, there are large latent populations without participation in solid waste management. The solid waste management of Chamai Municipality will be successful if everyone in the community cooperates with the supports from the government. The solid waste can be changed into resources possibly for being a benefit to the community and all sectors

Keywords: Solid waste management, Chamai Municipality



กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล ตำบลชะมาย อำเภอทุ่งสง จังหวัด นครศรีธรรมราช เสร็จลุล่วงสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาจาก มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ดร. อดิวิชัย ชูทรัพย์ ประธานกรรมการวิจัย และคณะกรรมการการวิจัยทุกท่านที่ได้พิจารณาทุนอุดหนุนการวิจัย ให้แก่ข้าพเจ้า รวมถึงที่ปรึกษาโครงการวิจัย รศ.ดร. โกสุม สายใจ ที่ได้ให้คำแนะนำและช่วยแก้ไข ข้อบกพร่องมาตลอด

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ นายประพัฒน์ รักศรีทอง นายกเทศมนตรีตำบลชะมาย และบุคลากร ผู้นำชุมชน และประชาชนของเทศบาลตำบลชะมายที่ให้ความร่วมมือให้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลแบบสอบถาม ให้งานวิจัยเรื่องนี้เสร็จสมบูรณ์ลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนร่วมในการทำวิจัยในทุกท่านทุกชั้นตอนหากบุคคลใดมิได้เอ่ยนาม ผู้วิจัย ใคร่ขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย



ปิ่นรัตน์ สิริพันธ์พงศ์

กันยายน 2563

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ง
สารบัญ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ซ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำถามการวิจัย	2
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตการวิจัย	3
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	3
1.6 ประโยชน์ของงานวิจัย.....	4
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 ความหมายของการจัดการ.....	5
2.2 ความหมายของขยะมูลฝอย	6
2.3 ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในประเทศไทย.....	7
2.4 หลักการจัดการขยะมูลฝอย.....	9
2.5 แนวคิดในการจัดการขยะมูลฝอย	11
2.6 เทคโนโลยีการกำจัดและจัดการขยะมูลฝอย	12
2.7 การวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จ (SWOT Analysis).....	15
2.8 การวิเคราะห์ข้อมูล (Content Analysis).....	16
2.9 การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation Technique)	17
2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18
2.11 กรอบแนวคิดในการวิจัย (เชิงคุณภาพ).....	22
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	23
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	23

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	25
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	26
3.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	26
บทที่ 4 ผลการศึกษาข้อมูล	28
4.1 ข้อมูลทั่วไปตำบลชะมาย	28
4.2 ข้อมูลด้านการบริหารของเทศบาล	32
4.3 สถานการณ์ และปัญหาขยะมูลฝอย	33
4.4 สถานการณ์ และปัญหาขยะมูลฝอยอันตราย.....	34
4.5 สถานการณ์ และปัญหาขยะมูลฝอยติดเชื้อ	34
4.6 การบริหารจัดการขยะมูลฝอย	34
4.7 การเก็บรวบรวมและการขนส่งขยะมูลฝอย.....	36
4.8 โครงการและกิจกรรมด้านขยะมูลฝอย	36
4.9 การจัดเก็บค่าธรรมเนียมขยะมูลฝอย.....	38
4.10 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย.....	39
4.11 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ	39
4.12 การวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จโดยหลักการ (SWOT Analysis).....	41
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	51
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	51
5.2 การอภิปรายผล.....	55
5.3 ข้อเสนอแนะด้านการจัดการขยะมูลฝอย.....	62
5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	62
5.5 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	65
บรรณานุกรม.....	66
ภาคผนวก	71
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน และประชาชน	72
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร/บุคลากร	78
ประวัติผู้วิจัย	83

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1	โครงการและกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการประจำปี 2561 ของเทศบาลตำบลชะมาย38



สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 ขั้นตอนการดำเนินงานจัดการขยะมูลฝอยอย่างครบวงจร	10
2.2 ลำดับการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักการ 3 R.....	12
2.3 การหมักขยะมูลฝอยเพื่อทำปุ๋ย.....	13
2.4 หลุมฝังกลบขยะมูลฝอยที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล	14
2.5 เตาเผาขยะมูลฝอยหลักสุขาภิบาล	15
2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย	22
4.1 หลุมฝังกลบที่เทศบาลตำบลชะมายนำขยะมูลฝอยไปกำจัด	34
4.2 ป้ายรณรงค์การคัดแยกขยะมูลฝอยตามชุมชนต่าง ๆ และถังขยะมูลฝอยแยกประเภท.....	35
4.3 รถเก็บขนขยะมูลฝอยตามชุมชนต่าง ๆ ของเทศบาลตำบลชะมาย	36
4.4 ธนาคารขยะมูลฝอย ณ โรงเรียนวัดเขากลาย.....	37
4.5 โครงการรณรงค์สร้างจิตสำนึกคัดแยกขยะมูลฝอยและของเสียจากต้นทาง	37



บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาสิ่งแวดล้อมนับวันยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้นในชุมชนเมืองทั่วโลกทั้งประเทศที่พัฒนา และในประเทศที่กำลังพัฒนา โดยเฉพาะปัญหาขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นเนื่องจากขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นมี ผลต่อการเกิดสภาวะโลกร้อนซึ่งเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสังคมโลกในวงกว้าง จากทั้งก๊าซมีเทนที่ เกิดขึ้นจากการหมักขยะมูลฝอยทำปุ๋ย และจากหลุมฝังกลบ ตลอดจนการเผาขยะมูลฝอยในเตาเผา ย่อมเกิดก๊าซเรือนกระจกทั้งคาร์บอนไดออกไซด์ ไนตรัสออกไซด์ ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ หรือในบาง ประเทศขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกจัดเก็บแล้ววางทิ้งไว้ (open drum) ย่อมปล่อยทั้งกลิ่นเหม็นและมลพิษที่ ไม่ได้จัดการ ขาดการควบคุมส่งผลให้สภาวะโลกร้อนทวีความรุนแรงขึ้นในอีกทางหนึ่ง ในประเทศไทย ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมอีกประเด็นหนึ่งคือปัญหาขยะมูลฝอยปริมาณมากและขยะมูลฝอยล้นเมือง ซึ่ง เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นควบคู่ไปกับชุมชนเมืองใหญ่ในแทบทุกแหล่ง อย่างที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าสังคมใน ยุคปัจจุบันเป็นสังคมที่มีการแข่งขันสูงวิถีการดำเนินชีวิตของคนในยุคปัจจุบันนั้นล้วนเอื้ออำนวย ความสะดวกสบาย ส่งผลให้ปริมาณขยะมูลฝอยสะสมที่เกิดขึ้นทั่วประเทศมีสูงขึ้นมากจากสถิติขยะมูล ฝอยที่เกิดขึ้นทั่วประเทศพบว่าในปี พ.ศ. 2557 มีปริมาณ 26.19 ล้านตันต่อปี โดยปริมาณขยะมูล ฝอยที่เกิดขึ้นนี้จะถูกนำมากำจัด 7.88 ล้านตันต่อปี และปริมาณขยะมูลฝอยนำมาใช้ประโยชน์ 4.82 ล้านตันต่อปี ทำให้มีขยะมูลฝอย 13.49 ล้านตันต่อปีที่ตกค้างถูกทิ้งในที่รกร้างว่างเปล่ารวมทั้งถูก จัดการอย่างไม่ถูกหลักวิชาการ (กรมควบคุมมลพิษ, 2559) ซึ่งการจัดการขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นนั้น หน่วยงานหลักในแต่ละพื้นที่จะเป็นผู้จัดการและดำเนินการไม่ว่าจะเป็นเทศบาล องค์การบริหารส่วน ท้องถิ่นจะมีวิธีการจัดการขยะมูลฝอยที่แตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับบริบทความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ โดยหลักการที่นำมาใช้ในการจัดการขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น เริ่มมาจากเมื่อเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย มาแล้วต้องมีการคัดแยกตามประเภทของขยะมูลฝอยแต่ละประเภท จากนั้นจึงนำมากำจัดในขั้น สุดท้ายซึ่งจะมีเทคโนโลยี และรูปแบบแตกต่างกันออกไป เช่น การเผาในเตาเผา การฝังกลบ การทำ ปุ๋ย รวมทั้งมีการแปรรูปขยะมูลฝอยเพื่อเป็นเชื้อเพลิง ทั้งนี้ปัญหาขยะมูลฝอยล้นแล้วแต่เป็นสิ่งที่ทุก มีส่วนสร้างขึ้นมา ดังนั้นความร่วมมือจากทุกฝ่ายทุกหน่วยงานรวมทั้งประชาชนทุกคนจึงเป็นสิ่งที่ จำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมสูง

จากนโยบายของรัฐบาลที่มีการส่งเสริมการจัดการจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรก่อให้เกิด คุณค่าของทรัพยากร ตลอดจนแปรรูปขยะมูลฝอยเป็นพลังงานเพื่อก่อให้เกิด ทำให้ในหลาย ๆ องค์การ

ปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท) ให้ความสนใจ และมีความพยายามที่จะหารูปแบบทางเทคโนโลยีการนำขยะมูลฝอยมาเปลี่ยนเป็นพลังงานในรูปแบบต่าง ๆ อาทิเช่น การเผาในเตาเผาเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า การเผาขยะมูลฝอยพลาสติกเพื่อผลิตน้ำมันดิบ การหมักขยะมูลฝอยเพื่อผลิตก๊าซชีวภาพ ควบคู่ไปกับการจัดการขยะมูลฝอยอย่างครบวงจรตลอดจนกิจกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยจากต้นทางเพื่อลดขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในระบบให้น้อยลงส่งผลให้ลดภาระในการจัดการขยะมูลฝอยปลายทางทำให้การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมด้านขยะมูลฝอยเกิดขึ้นได้

อำเภอทุ่งสงเป็นอำเภอที่มีความเจริญเป็นอันดับสองของจังหวัดนครศรีธรรมราช รองจากอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช เนื่องจากมีที่ตั้งอยู่ตรงกลางของภาคใต้ และเป็นจุดศูนย์กลางคมนาคมทางบกทั้งรถยนต์และรถไฟเทศบาลตำบลชะมายเป็นเทศบาลตำบลที่มีขนาดใหญ่ ของอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช เทศบาลตำบลชะมาย มีเนื้อที่ประมาณ 21.42 ตารางกิโลเมตร เทศบาลตำบลชะมายประกอบด้วยหมู่บ้าน 8 หมู่บ้าน หมู่ที่ 1 บ้านหนองหว้า หมู่ที่ 2 บ้านด่านปาบ หมู่ที่ 3 บ้านเขากลาย หมู่ที่ 4 บ้านห้วยชัน หมู่ที่ 5 บ้านวังหีบ หมู่ที่ 6 บ้านนาคำหวด หมู่ที่ 7 บ้านคลองชีเปล หมู่ที่ 8 บ้านนาแฝด มีประชากรตามทะเบียนราษฎร รวม 12,433 คน แบ่งเป็น ชาย 5,998 คน หญิง 6,435 คน ครว้เรือนทั้งหมด 5,857 ครว้เรือน (<http://www.chamai.go.th/index.php>) รวมทั้งประชากรแฝงอีกกว่า 10,000 คน ประกอบกับเทศบาลตำบลชะมายมีผู้ประกอบการค้าห้างสรรพสินค้า และสถานศึกษาเป็นจำนวนมาก ทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นมีมากถึง 18-20 ตันต่อวัน ปัจจุบันเทศบาลตำบลชะมายมีการคัดแยกขยะมูลฝอยเพียงบางส่วนแล้วนำไปจัดการโดยการฝังกลบแต่เนื่องจากแนวโน้มขยะมูลฝอยที่มีปริมาณมากทำให้การจัดการขยะมูลฝอยยังถูกรวบรวบและจัดการไม่ครบวงจรเท่าที่ควร

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล ตำบลชะมาย อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช รวมทั้งศึกษาปัญหาและศักยภาพความพร้อมที่ส่งผลให้เทศบาลตำบลชะมายจัดการขยะมูลฝอยได้ประสบผลสำเร็จ ผู้วิจัยสนใจศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพโดยประยุกต์ใช้ SWOT Analysis ซึ่งจะยังผลให้ก่อเกิดเป็นแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ สืบไปด้วย

1.2 คำถามการวิจัย

1.2.1 การจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล ตำบลชะมาย อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นอย่างไร

1.2.2 แนวทางที่เหมาะสมในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล ตำบลชะมาย อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล ตำบลชะมาย อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.3.2 เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล ตำบลชะมาย อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.3.3 เพื่อนำเสนอแนวทางที่เหมาะสมในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล ตำบลชะมาย อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล ตำบลชะมาย อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยกำหนดเป็นตัวแปรที่ศึกษาดังนี้

1.4.1.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล ตำบลชะมาย อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ ผู้นำชุมชน ประชาชน นายกเทศมนตรี พนักงานเก็บขนขยะมูลฝอย ตำบล ชะมาย อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.4.1.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ การจัดการขยะมูลฝอยและแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล ตำบลชะมาย อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากร

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ แนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล ตำบลชะมาย อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.4.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ดำเนินการศึกษาระหว่าง เดือนมกราคม พ.ศ. 2561 – ธันวาคม พ.ศ. 2561

1.4.4 ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการจัดการมูลฝอยของเทศบาล ตำบลชะมาย อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.5.1 ขยะมูลฝอย (Solid Waste) หมายถึง “เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า เศษวัสดุ ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร เล้า มูลสัตว์ ซากสัตว์ หรือสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน

ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่น และหมายความรวมถึง ขยะมูลฝอยติดเชื้อ ขยะมูลฝอยที่เป็นพิษ หรืออันตรายจากชุมชน”

1.5.2 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Government) หมายถึง องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่กฎหมายจัดตั้งขึ้น

1.5.3 การจัดการขยะมูลฝอย หมายถึง ลักษณะ วิธีการต่าง ๆ ในการจัดการขยะมูลฝอยซึ่งขึ้นอยู่กับบริบทของพื้นที่ในแต่ละแหล่ง ได้แก่ สถานการณ์ด้านการจัดการขยะมูลฝอย การบริหารจัดการขยะมูลฝอย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการจัดการขยะมูลฝอย ปัญหาและอุปสรรคด้านการจัดการขยะมูลฝอย

1.6 ประโยชน์ของงานวิจัย

1.6.1 ได้รับข้อมูลเชิงคุณภาพความรู้ความเข้าใจในการจัดการขยะมูลฝอยระดับเทศบาลตำบล

1.6.2 ได้แนวทางในการพัฒนาศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลชะมาย อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.6.3 สามารถใช้เป็นแนวทางในการขยายงานวิจัยด้านการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลอื่น ๆ

1.6.4 ได้เรียนรู้เข้าใจปัจจัยความสำเร็จของการจัดการขยะมูลฝอยระดับเทศบาลตำบล

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล ตำบลชะมาย อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการขยะมูลฝอย และเพื่อนำเสนอแนวทางที่เหมาะสมในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล ตำบลชะมาย อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยกำหนดศึกษาเอกสารแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องดังนี้

- 2.1 ความหมายของการจัดการ
- 2.2 ความหมายของขยะมูลฝอย
- 2.3 ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในประเทศไทย
- 2.4 หลักการจัดการขยะมูลฝอย
- 2.5 แนวคิดในการจัดการขยะมูลฝอย
- 2.6 การกำจัดและจัดการขยะมูลฝอย
- 2.7 SWOT Analysis
- 2.8 การวิเคราะห์ข้อมูล Content Analysis
- 2.9 การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation Technique)
- 2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.11 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 ความหมายของการจัดการ

การจัดการเป็นสิ่งที่หนึ่งในหลายองค์การนำมาใช้เป็นกระบวนการบริหารจัดการบริหารองค์การให้เกิดประสิทธิภาพสามารถนำพาองค์กรไปให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรได้

2.1.1 คำนิยามการจัดการ

วิเชียร วิทย์อุดม (2551: 1) ได้สรุปความหมายไว้ว่าการบริหาร (Administration) หรือ การจัดการ (Management) ก็คือ การดำเนินการในกิจกรรมต่าง ๆ ในองค์การอันเป็นเรื่องของกลุ่มบุคคลที่ร่วมมือร่วมใจดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่องค์การได้ตั้งเป้าหมายไว้

วิเชียร วิทญ์อุดม (2554: 1) การจัดการเป็นกระบวนการในการจัดระเบียบการใช้ทรัพยากรทั้งหมดที่มีอยู่ในองค์กร โดยใช้ระบบการจัดการที่เหมาะสม ใช้ระเบียบปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ องค์กรที่ได้ตั้งไว้

สุรพันธ์ ฉันทแดนสุวรรณ (2550: 9) สรุปว่าการบริหารจัดการเป็นกระบวนการออกแบบและบูรณาการสภาพแวดล้อม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารองค์การจึงจำเป็นต้องบริหารองค์การโดยรวมเอากลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การนำไปสู่การปฏิบัติโดยตระหนักถึงบทบาทวัตถุประสงค์แนวคิด และหน้าที่ในการบริหารจัดการ ตลอดจนลักษณะของนักบริหารจัดการในแต่ละระดับประกอบกับการบริหารทรัพยากรภายในองค์การ ด้วยการบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการ คือ กระบวนการ (Process) ของการวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การสั่งการ (Leading) และการควบคุมการทำงานของสมาชิกในองค์การ (Controlling) และการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ขององค์การ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ระบุไว้ขององค์การโดยการจัดการเป็นการดำเนินการจัดรูปแบบขององค์การอย่างต่อเนื่องและตั้งใจ (Stoner, Freeman and Gilbert, 1995: 7)

การจัดการ คือ กระบวนการในการจัดตั้งและบรรลุวัตถุประสงค์จากองค์ประกอบพื้นฐานของกระบวนการจัดการ 5 + ประการ คือ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organization) การจัดบุคคลเข้าทำงาน (Staffing) การอำนวยความสะดวก (Directing) และการควบคุมการทำงาน (Controlling) ผ่านการใช้ประโยชน์จากบุคลากร การเงิน และวัสดุขององค์การ

สรุปการจัดการคือ กระบวนการในการจัดตั้งและบรรลุวัตถุประสงค์ จากองค์ประกอบ และทรัพยากรพื้นฐานขององค์การ (พีรยา วิชโรทัย, 2556: 7)

2.2 ความหมายของขยะมูลฝอย

การจัดประเภทของขยะมูลฝอยสามารถจัดจำแนกออกเป็นหลากหลายประเภททั้งที่จำแนกตามลักษณะ จำแนกตามประเภท หรือจำแนกตามองค์ประกอบ ซึ่งในการวิจัยนี้จึงจำแนกขยะมูลฝอยออกเป็น 4 ประเภทดังนี้

2.2.1 ขยะมูลฝอยย่อยสลาย (Compostable waste) คือขยะมูลฝอยที่เน่าเสีย และย่อยสลายได้เร็ว สามารถนำมาทำ ปุ๋ยหมักได้ เช่น เศษผัก เปลือกผลไม้ เศษอาหาร เศษเนื้อสัตว์ เป็นต้น มีปริมาณร้อยละ 64 ของขยะมูลฝอยทั้งหมด

2.2.2 ขยะมูลฝอยรีไซเคิล (Recycled waste) คือของเสียบรรจุภัณฑ์ หรือวัสดุเหลือใช้ ซึ่งสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ เช่น แก้ว กระดาษ เศษพลาสติก กล่องเครื่องดื่มยูเอชที กระป๋องเครื่องดื่ม เป็นต้น มีปริมาณร้อยละ 30 ของขยะมูลฝอยทั้งหมด

2.2.3 ขยะมูลฝอยอันตราย (Hazardous waste) คือขยะมูลฝอยที่มีองค์ประกอบหรือปนเปื้อนวัตถุอันตรายชนิดต่าง ๆ สิ่งอื่นใดที่อาจทำให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สินหรือสิ่งแวดล้อม เช่น ถ่านไฟฉาย หลอดฟลูออเรสเซนต์ แบตเตอรี่โทรศัพท์ เป็นต้น มีปริมาณร้อยละ 3 ของขยะมูลฝอยทั้งหมด

2.2.4 ขยะมูลฝอยทั่วไป (General waste) คือขยะมูลฝอยประเภทอื่นนอกเหนือจากขยะมูลฝอยย่อยสลาย ขยะมูลฝอยรีไซเคิล ขยะมูลฝอยอันตราย มีลักษณะย่อยสลายได้ยากไม่คุ้มค่าแก่การนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เช่น ห่อพลาสติกใสขนม ถุงพลาสติกบรรจุผงซักฟอก พลาสติกห่อลูกอม ซองบะหมี่สำเร็จรูป เป็นต้น มีปริมาณร้อยละ 3 ของขยะมูลฝอยทั้งหมด (กรมควบคุมมลพิษ, 2559)

การจัดแบ่งประเภทของขยะมูลฝอยโดยทั่วไปที่แบ่งออกเป็น 4 ประเภทนี้ตามลักษณะโดยทั่วไปที่ทำให้สามารถเข้าใจได้ง่าย และสะดวกในการแยกขยะมูลฝอยก่อนนำไปจัดการต่อไป

2.3 ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในประเทศไทย

การเพิ่มขึ้นของประชากรในทั่วทุกมุมโลกนั้นย่อมมีการใช้ทรัพยากรด้านต่าง ๆ ส่งผลทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะขยะมูลฝอย

2.3.1 สถานการณ์ขยะในปัจจุบัน

สถิติปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั่วโลกในปี 2012 มีการรายงานว่ามีปริมาณถึง 3,532,252 ตัน ต่อวัน โดยในส่วนของประเทศไทยในเอเชียตะวันออกเฉียงและแปซิฟิกมีปริมาณขยะมูลฝอย 738,958 ตันต่อวัน (<https://thaipublica.org/2012/06/crisis-solid-waste/>) ในประเทศไทยเองมีปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นโดยเฉลี่ยเพิ่มมากขึ้นทุกปี (พิริยา วัชรโรทัย, 2556: 22) และจากการรายงานว่าเป็นปี พ.ศ. 2551 มีปริมาณขยะมูลฝอยทั่วประเทศประมาณวันละ 41,064 ตัน ปี 2552 มีปริมาณขยะมูลฝอยทั่วประเทศประมาณวันละ 41,410 ตัน (กรมควบคุมมลพิษ, 2552ก) สถานการณ์ด้านปริมาณขยะมูลฝอยในปี 2553 มีขยะมูลฝอยที่รวบรวมได้ทั่วประเทศวันละ 41,452 ตัน และในปี 2554 มีปริมาณขยะมูลฝอย 16 ล้านตันหรือเฉลี่ยวันละ 43,800 ตันซึ่งมีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากปี 2557 ขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในปีมีปริมาณ 26.19 ล้านตัน ต่อปี หรือ 71,778 ตันต่อวัน ในปี 2559 มีขยะมูลฝอยเกิดขึ้น 74,130 ตันต่อวัน และมนุษย์คนหนึ่งผลิตขยะมูลฝอย 1.14 กิโลกรัมต่อวัน ส่วนเป็นปริมาณที่ถูกนำมาใช้ประโยชน์ ทำให้มีขยะมูลฝอยเหลือตกค้างที่ไม่ได้ถูกจัดเก็บ และเหลือตกค้างปริมาณขยะมูลฝอยในแต่ละชุมชน โดยเมื่อเทียบสัดส่วนในการกำจัดพบว่าขยะมูลฝอยที่ถูกจัดเก็บได้ร้อยละ 56 ถูกกำจัดอย่างถูกต้องร้อยละ 35 และถูกนำมาใช้ประโยชน์ร้อยละ 21 สำหรับปริมาณขยะมูลฝอยอีกประมาณ 6.01 ล้านตัน หรือ 16,452 ตันต่อวัน หรือคิดเป็นร้อยละ 38 ของปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนที่เก็บขนได้ จะถูกนำไปกำจัดยังสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง เช่น การเผากลางแจ้ง การ

เทกองทั้งในบ่อดินเก่าหรือพื้นที่รกร้าง การกำจัดขยะมูลฝอยในพื้นที่ฝังกลบขยะมูลฝอยแบบเทกอง ควบคุมที่มีขนาดรองรับขยะมูลฝอยมากกว่า 50 ต้นต่อวัน โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขนาดเล็กและในพื้นที่ห่างไกล พบว่ามีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้องจำนวน 2,468 แห่ง (กรมควบคุมมลพิษ, 2559) ไม่ว่าจะองค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล หรือเทศบาล จะมีปริมาณมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

2.3.1.1 จำนวนประชากร ขยะมูลฝอยมีปริมาณความผันแปรไปตามจำนวนประชากร โดยจำนวนประชากรเพิ่มขึ้น ปริมาณขยะมูลฝอยก็จะเพิ่มขึ้นด้วย ดังนั้นองค์ประกอบที่มีความจำเป็นในการนำมาประกอบการคาดการณ์ปริมาณขยะมูลฝอย มักเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรซึ่งรวมทั้งจำนวนประชากรแฝงประชากรด้วย นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึง การเปลี่ยนแปลงมาตรฐานในการครองชีพ การขยายตัวของที่พักอาศัย

2.3.1.2 สภาพเศรษฐกิจของประชาชน ถ้าประชาชนมีฐานะทางเศรษฐกิจดี มีอำนาจในการซื้อสิ่งของ บริโภคอุปโภคมาก ขยะมูลฝอยก็จะมีปริมาณเพิ่มมากขึ้น ตรงกันข้ามหากในช่วงที่ประชาชนมีเศรษฐกิจตกต่ำ ปริมาณขยะมูลฝอยก็น้อยลงไปด้วย

2.3.1.3 ลักษณะที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ มีอิทธิพลต่อปริมาณและชนิดของขยะมูลฝอย เช่น ชายฝั่งทะเลภาคใต้จะมีปริมาณขยะมูลฝอยจำพวก ซากหรือเศษปลา เปลือกหอย มากกว่าที่ห่างไกลจากชายฝั่งทะเล สถานที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวก็มักจะมีปริมาณขยะมูลฝอยมากกว่าที่ไม่ใช่แหล่งท่องเที่ยว

2.3.1.4 อุปนิสัยและมาตรฐานความเป็นอยู่ของประชาชน มักจะเป็นปัจจัยส่งผลต่อความเอาใจใส่ในการเก็บรวบรวมและการจัดขยะมูลฝอยอยู่เสมอ ผู้ที่มีฐานะดีและมีอุปนิสัยรักความสะอาดจะเก็บรวบรวมหรือ การจัดขยะมูลฝอย เปรียบเทียบกับคนที่มักง่ายไม่ใส่ใจต่อความสะอาดและความเป็นระเบียบแล้ว ก็มีผลต่อปริมาณขยะมูลฝอยได้เช่นกัน

2.3.1.5 ความหนาแน่นและลักษณะสภาพชุมชน ชุมชนหนาแน่น การคมนาคมสัญจรไม่สะดวก การเก็บรวบรวม และขนถ่ายขยะมูลฝอยจะกระทำไม่ได้ไม่สะดวกและทั่วถึง ทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยตกค้างทับถมกันมากขึ้น ถ้าลักษณะสภาพชุมชนเป็นย่านธุรกิจการค้า ก็ยิ่งทำให้มีปริมาณขยะมูลฝอยมากขึ้น

2.3.1.6 ฤดูกาล และสภาพดินฟ้าอากาศ ช่วงฤดูฝนปริมาณขยะมูลฝอยมักจะมี ความชื้นสูงมาก ฤดูร้อนก็ทำให้มีปริมาณขยะมูลฝอยที่เป็นใบไม้ผลัดใบ นอกจากนี้ยังมีผลผลิต เช่น ผลไม้ มากทำให้มีปริมาณขยะมูลฝอยที่เป็นเปลือกผลไม้ชนิดต่าง ๆ มากตามไปด้วย

2.3.1.7 กฎระเบียบข้อบังคับและความร่วมมือของประชาชน หากชุมชนหรือหน่วยงานใดมีกฎระเบียบข้อบังคับ ตลอดจนประชาชนให้ความร่วมมือที่ดีก็ส่งผลถึงการจัดการเกี่ยวกับปริมาณขยะมูลฝอยได้ดีด้วย

สาเหตุของปริมาณขยะมูลฝอยที่มีมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยที่กล่าวมาแล้วในข้างต้นยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่ทำให้ขยะมูลฝอยเพิ่มมากขึ้นด้วยอย่างเช่น ช่วงเทศกาลต่าง ๆ จะมีขยะมูลฝอยในปริมาณมากขึ้นกว่าปกติเพราะมีการจัดงานเลี้ยงและการเฉลิมฉลอง โดยเฉพาะในสังคมเมือง ในทางกลับกันบางพื้นที่ในสังคมชนบทที่มีสภาพเศรษฐกิจกระจายตัวต่ำมีการจับจ่ายน้อยขยะมูลฝอยย่อมมีปริมาณน้อยตามไปด้วย

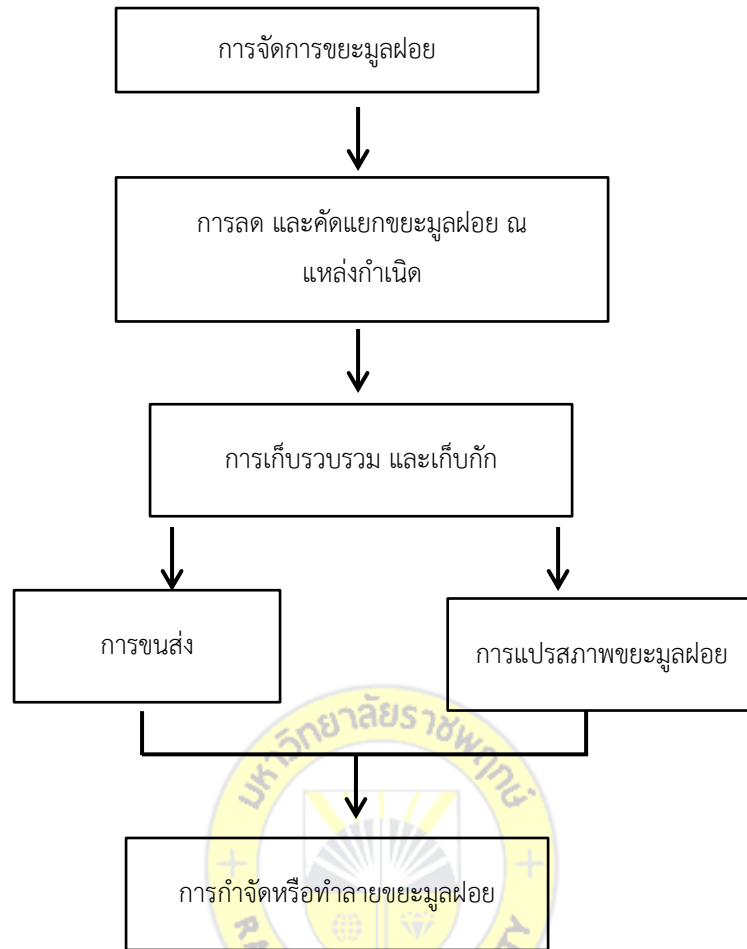
2.4 หลักการจัดการขยะมูลฝอย

โดยหลักการจัดการขยะมูลฝอยประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย การขนส่งขยะมูลฝอย และการจัดขยะมูลฝอย

2.4.1 การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย เป็นการนำเอาขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นจากแหล่งกำเนิดต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมภายในครัวเรือน สถานประกอบการ ตลาดสด ห้างร้านค้า โรงงาน และกิจกรรมอื่น ๆ มาเก็บ รวบรวมไว้เพื่อนำ ไปกำจัดหรือรอที่ลำเลียงนำไปจัดต่อไป การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยมักเป็นหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานภาครัฐ ในพื้นที่นั้น ๆ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะออกกฎระเบียบ ข้อบังคับ และขอความร่วมมือจากประชาชนให้นำขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในแต่ละครัวเรือน แต่ละกิจการมารวมกันไว้ที่ใดที่หนึ่ง ซึ่งอาจเป็นระบบถังขยะมูลฝอย ถูขยะมูลฝอย แล้วขนส่งขยะมูลฝอยนำไปกำจัดต่อไป โดยหน่วยงานนั้นจะเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการจัดการขยะมูลฝอยจากแต่ละครัวเรือนเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการระบบถังขยะมูลฝอย น้ำมันเชื้อเพลิง ยานพาหนะสำหรับขนส่งขยะมูลฝอย เป็นต้น

2.4.2 การขนส่งขยะมูลฝอย เป็นขั้นตอนในการนำเอาขยะมูลฝอยที่ประชาชนแต่ละครัวเรือนหรือแต่ละชุมชนมาใส่ในถังขยะมูลฝอย หรือวางไว้ที่หน้าบ้าน แล้วพนักงานของหน่วยงานมาเก็บรวบรวมใส่รถขนส่งขยะมูลฝอยลำเลียงขยะมูลฝอยไปกำจัดต่อไป ซึ่งถ้าหากระยะทางไม่ไกลนัก ก็มักให้รถขนส่งขยะมูลฝอยนำไปยังสถานที่กำจัดโดยตรง แต่ถ้าระยะทางไกล และมีปริมาณขยะมูลฝอยมาก อาจจะต้องสร้างสถานีขนถ่าย หรือสถานีพักขยะมูลฝอยก่อน เพื่อถ่ายเทจากรถเก็บขนขยะมูลฝอยขนาดเล็ก ปานกลาง ใหญ่ สู่รถบรรทุกขนาดใหญ่ อันเป็นประโยชน์ต่อการลดค่าใช้จ่าย อีกอย่างหนึ่งที่ต้องมีการจัดการเกี่ยวกับการแบ่งเขตเส้นทางการเก็บขนขยะมูลฝอยด้วย

2.4.3 การจัดขยะมูลฝอย การจัดการขยะมูลฝอยนับเป็นเรื่องสำคัญเนื่องจากมีปริมาณขยะมูลฝอยจำนวนมากทำให้ต้องมีการจัดเก็บและรวบรวมแบบครบวงจร (ไพบูลย์ แจ่มพงษ์ และ ศิวพันธ์ ชูอินทร์, 2560) การจัดการขยะมูลฝอยโดยทั่วไปมีวิธีการจัดการดังภาพที่ 2.1



ภาพที่ 2.1 ขั้นตอนการดำเนินงานจัดการขยะมูลฝอยอย่างครบวงจร
ที่มา: กรมควบคุมมลพิษ (2550 อ้างถึงใน อาณัติ ต๊ะปิ่นตา, 2553: 23)

การจัดการขยะมูลฝอยเริ่มจากแต่ละท้องที่เก็บรวบรวม ขนถ่าย และนำขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นจากแหล่งกำเนิดไปกำจัดอย่างถูกหลักทางวิชาการ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาต่อสภาพแวดล้อม และสุขภาพอนามัยของประชาชน

2.5 แนวคิดในการจัดการขยะมูลฝอย

เริ่มกระบวนการจากการรวบรวม การจัดเก็บขยะมูลฝอยจากภาชนะที่เตรียมไว้คัดแยก ขนส่ง และกำจัดขยะมูลฝอยซึ่งหลักการโดยทั่วไปมีดังนี้

2.5.1 การลดปริมาณการเกิดขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดต่าง ๆ นับเป็นวิธีการที่ดีที่สุดของการจัดการ เพราะเมื่อน้อยลงก็จะช่วยให้ภาระในการเก็บรวบรวม การขนส่งรวมทั้งการนำไป การจัดทำลายลดลงตามไปด้วย (อาณัติ ต๊ะปิ่นตา, 2553: 71) ซึ่งกรมควบคุมมลพิษ (2551: 34 –35) ได้สรุปแนวทางในการลดปริมาณขยะมูลฝอยไว้ 3 แนวทางดังต่อไปนี้

2.5.1.1 การลดปริมาณขยะมูลฝอยที่แหล่งกำเนิด (Reduce) เพื่อให้คงเหลือขยะมูลฝอยที่น้อยที่สุด ด้วยการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เหลือเป็นขยะมูลฝอยน้อยหรือชนิดเติม เช่น ผงซักฟอก น้ำยาล้างจาน น้ำยาทำความสะอาด และถ่านไฟฉายชนิดชาร์จใหม่ เลือกใช้สินค้าที่มีคุณภาพ มีหีบบรรจุภัณฑ์ขนาดเล็ก อายุการใช้งานยาวนานและตัวสินค้า ไม่เป็นพิษ การใช้ภาชนะแทนบรรจุภัณฑ์ เช่น ปิ่นโต จานและกล่องใส่อาหารแทนการใช้ถุงพลาสติก ลดการใช้วัสดุย่อยสลายยาก เช่น โฟมบรรจุ กล่องพลาสติกบรรจุอาหาร และถุงพลาสติก รวมถึงลดการใช้สินค้าฟุ่มเฟือย เช่น การใช้เช็ดหน้าแทนการใช้กระดาษทิชชู และใช้ใบตองแทนโฟม หรือกระดาษห่อ

2.5.1.2 การใช้ซ้ำ (Reuse) คือ การนำสินค้าผลิตภัณฑ์ที่มีการใช้งานแล้ว หรือขยะมูลฝอยกลับไปใช้ซ้ำอีกโดยไม่ต้องผ่านกระบวนการแปรรูปหรือเปลี่ยนแปลงใด ๆ เช่น เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีการออกแบบมาให้ใช้ได้มากกว่าหนึ่งครั้ง เช่น แบตเตอรี่ชนิดเติมประจุไฟฟ้าใหม่ได้ การใช้กระดาษที่ใช้เพียงหน้าเดียวกลับมาใช้อีกหน้าที่เหลือ การนำบรรจุภัณฑ์มาใช้ซ้ำ เช่น การนำกล่องถุงมาใช้ประโยชน์ใส่ของซ้ำอีกการนำขวดแก้วมาทำเป็นแจกันดอกไม้ และการซ่อมแซมเพื่อใช้ใหม่ (Repair) ซ่อมแซมเครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้สามารถใช้งานได้ต่อไปอีก หรือบำรุงรักษาใหม่ให้อายุการใช้งานนานขึ้น

2.5.1.3 การแปรรูปนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) มีขยะมูลฝอยหลากหลายประเภทสามารถเข้า กระบวนการเพื่อแปรรูปเป็นสินค้าใหม่ได้ เช่น กระดาษ พลาสติก แก้ว โลหะ ประเภทต่าง ๆ เป็นต้นทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างมีคุณค่า และควรมีการรณรงค์ให้ประชาชนคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนนำมาทิ้งทั้งนี้การกำจัดเก็บขยะมูลฝอยจากแหล่งกำเนิดต้องมีการแยกจัดเก็บด้วย ดังภาพที่ 2.2

การจัดการขยะมูลฝอยอย่างยั่งยืน โดยหลัก 3 R นั้นต้องพยายามลดขยะมูลฝอย ใช้ซ้ำ และรีไซเคิล หลังจากนั้นจึงมีการนำขยะมูลฝอยเพื่อนำไปใช้เป็นพลังงาน หลังจากนั้นจึงเผาในเตาเผา เพื่อให้พลังงานความร้อนสุดท้ายส่วนที่ไม่สามารถใช้เป็นพลังงานในรูปแบบใดแบบหนึ่งได้จึงนำไปฝังในหลุมฝังกลบการจัดการขยะมูลฝอยอย่างยั่งยืนนั้นต้องอาศัยการมีส่วนร่วม ประเทศที่กำลังพัฒนา

มักขาดจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมจากทั้งประชาชน และหน่วยงานทำให้การจัดการขยะมูลฝอยให้เกิดความยั่งยืนขาดประสิทธิภาพกว่า (Shekdar AV, 2009)



ภาพที่ 2.1 ลำดับการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักการ 3 R

ที่มา: UNEP, 2005; EPA, 2006 (อ้างอิงใน Jibril Dan azimi Jibrila et al., 2012)

2.6 การกำจัดและจัดการขยะมูลฝอย

ประเทศไทยขยะมูลฝอยที่ถูกจัดเก็บรวบรวมได้จะถูกนำไปจัดการด้วยเทคโนโลยีการกำจัดขยะมูลฝอยที่แตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับความพร้อมของหน่วยงานหรือองค์กรที่รับผิดชอบในการจัดการทั้งนี้ขึ้นอยู่กับงบประมาณ สถานที่ เทคโนโลยี และความพร้อมทางด้านบุคลากร ซึ่งเทคโนโลยีการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกหลักสุขาภิบาล ได้แก่

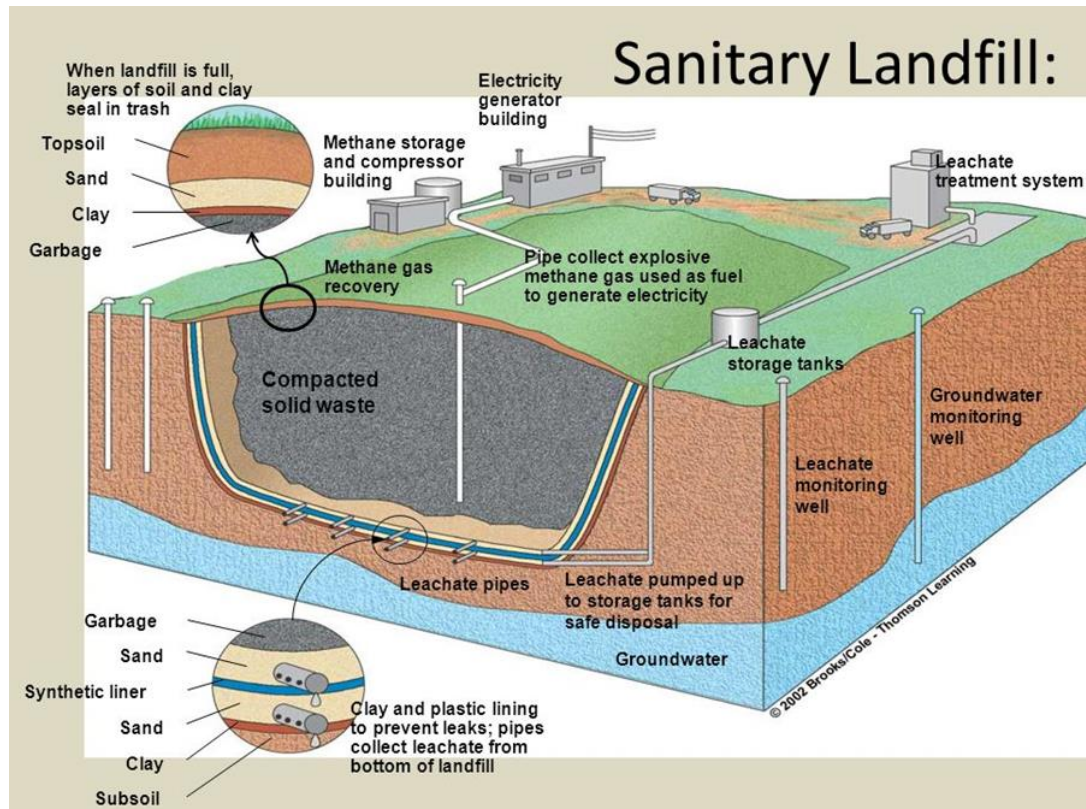
2.6.1 ระบบหมักทำปุ๋ย เป็นการย่อยสลายอินทรีย์สารขบวนการทางชีววิทยาของจุลินทรีย์เป็นตัวการย่อยสลายให้แปรสภาพเป็นแร่ธาตุที่มีลักษณะค่อนข้างคงรูป มีสีดำ ค่อนข้างแห้ง และสามารถใช้ในการปรับปรุง คุณภาพดิน ขบวนการหมักทำปุ๋ยสามารถแบ่งเป็น 2 ขบวนการ คือ ขบวนการหมักแบบใช้ออกซิเจน ซึ่งเป็นการสร้างสภาวะที่จุลินทรีย์ชนิดที่ดำรงชีพโดยใช้ออกซิเจนย่อยสลายอาหารแล้วเกิดการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว และกลายสภาพเป็นแร่ธาตุ เป็นขบวนการที่ไม่เกิดก๊าซกลิ่นเหม็น ส่วนอีกขบวนการเป็นขบวนการหมักแบบไม่ใช้ออกซิเจน เป็นการสร้างสภาวะให้เกิดจุลินทรีย์ชนิดที่ดำรงชีพโดยไม่ใช้ออกซิเจน เป็นตัวช่วยย่อยสลายอาหาร และแปรสภาพกลายเป็นแร่ธาตุ ขบวนการนี้มักเกิดก๊าซที่มีกลิ่นเหม็น เช่น ก๊าซไข่เน่า แต่ขบวนการนี้จะมีผลผลิตที่เกิดก๊าซมีเทน ซึ่งเป็นก๊าซที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์เป็นเชื้อเพลิงได้ ถ้ามีปริมาณมากพอ เมื่อได้ปุ๋ยหมักมาแล้วสามารถนำไปจำหน่ายสร้างรายได้อีกทางหนึ่ง การนำขยะมูลฝอยอินทรีย์เพื่อหมักทำปุ๋ยดังภาพที่ 2.3



ภาพที่ 2.3 การหมักขยะมูลฝอยเพื่อทำปุ๋ย

ที่มา: <http://www.thaibiodiversity.org/Topic/TopicDetail.aspx?TopicID=641>

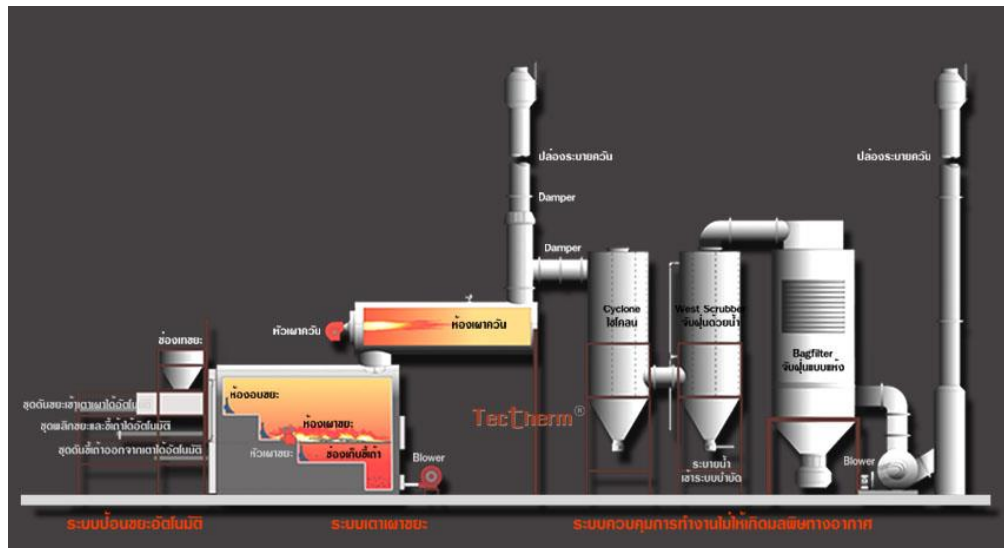
2.6.2 ระบบฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล เป็นการจัดการขยะมูลฝอยโดยการนำไปฝังกลบในพื้นที่ที่ได้จัดเตรียมไว้ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ได้รับการคัดเลือกตามหลักวิชาการทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมวิศวกรรม สถาปัตยกรรม และการยินยอมจากประชาชน จากนั้นจึงทำการออกแบบและก่อสร้าง โดยมีการวางมาตรการป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น เช่น การปนเปื้อนของน้ำเสียกองขยะมูลฝอยที่เรียกว่า น้ำชะขยะมูลฝอย (Leachate) ซึ่งถือว่าเป็นน้ำเสียที่มีค่าความสกปรกสูงมากไหลซึมลงสู่ชั้นน้ำใต้ดินทำให้คุณภาพน้ำใต้ดินเสื่อมสภาพลงจนส่งผลกระทบต่อประชาชนที่ใช้น้ำ เพื่อการอุปโภคบริโภคได้ นอกจากนี้ยังต้องมีมาตรการป้องกันน้ำท่วม กลิ่นเหม็น และผลกระทบต่อสภาพภูมิทัศน์ รูปแบบการฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล อาจใช้วิธีขุดให้ลึกลงไปในพื้นที่ดินหรือการถมให้สูงขึ้นจากระดับพื้นดิน หรืออาจจะใช้ผสมสองวิธี ซึ่งจะขึ้นกับสภาพภูมิประเทศ การจัดการขยะมูลฝอยโดยดำเนินการได้ง่ายไม่ซับซ้อนนักและมีต้นทุนต่ำ การออกแบบหลุมฝังกลบที่ถูกต้องตามหลัก ภาพที่ 2.4



ภาพที่ 2.4 หลุมฝังกลบขยะมูลฝอยที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

ที่มา: <https://www.linkedin.com/pulse/gems-opportunity-recyclingindustry-concept-landfill-strip-ivan>

2.6.2 ระบบการเผาในเตาเผาขยะมูลฝอย เป็นการทำลายขยะมูลฝอยด้วยวิธีการเผาทำลายในเตาเผาที่ได้รับการออกแบบก่อสร้างที่ถูกต้องและเหมาะสม โดยต้องให้มีอุณหภูมิในการเผาที่ 650-1,200 องศาเซลเซียสเพื่อให้การทำลายที่สมบูรณ์ที่สุด แต่ในการเผามักก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศ ได้แก่ ฝุ่นละอองขนาดเล็กก๊าซพิษต่าง ๆ เช่น ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ เป็นต้น นอกจากนี้แล้วยังอาจเกิดไดออกซิน (ไดออกซินเกิดขึ้นได้หากมีการเผาสารที่มีองค์ประกอบของคลอรีน และมีอุณหภูมิเผาต่ำกว่า 800 องศาเซลเซียส ซึ่งเป็นสารก่อมะเร็งดังนั้นก็จำเป็นต้องมีระบบควบคุมมลพิษทางอากาศและดักมิให้อากาศที่ผ่านปล่องออกสู่บรรยากาศมีค่าเกินกว่าค่ามาตรฐานคุณภาพอากาศจากเตาเผาที่กำหนด ส่วนซีเถ้าจากการเผาขยะมูลฝอยต้องมีการจัดการต่อไปด้วยกระบวนการหมักที่ลุ่มหรือปรับระดับพื้นดิน เป็นต้น สิ่งที่ต้องคำนึงในกระบวนการเผา คือ กลิ่นรบกวน และมลพิษทางอากาศ (ไพบูลย์ แจ่มพงศ์ และศิวพันธุ์ ชูอินทร์, 2556: 82) ภาพที่ 2.5



ภาพที่ 2.5 เตาเผาขยะมูลฝอยถูกหลักสุขาภิบาล

ที่มา: <http://www.teamtechthailand.com/incinerator.html>

เทคโนโลยีการกำจัดและจัดการขยะมูลฝอยอาจมีความแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับบริบทในแต่ละพื้นที่ว่ามีความพร้อมมากน้อยเพียงใดงบประมาณ พื้นที่ เทคโนโลยี โดยแต่ละเทคโนโลยีจะมีข้อดี และด้อยแตกต่างกันทั้งนี้ต้องปรับให้มีความเหมาะสมและเกิดประโยชน์มากที่สุด

2.7 การวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จ (SWOT Analysis)

หลักทฤษฎีการวิเคราะห์ชนิดหนึ่งที่มีผู้ใช้วิเคราะห์สถานะขององค์กร โดยการวิเคราะห์ด้วยวิธีการทำ SWOT จะนำเอาจุดแข็งและจุดอ่อนขององค์กร รวมถึงโอกาสและอุปสรรค เข้ามาใช้พิจารณา และวิเคราะห์สถานะภาพของกิจการ เพื่อประโยชน์ในการใช้วางแผนงาน ตลอดจนการสร้างกลยุทธ์ต่าง ๆ ในการดำเนินธุรกิจ หรือดำเนินกิจการองค์กรให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงขององค์กรอย่างที่ทำ SWOT ต้องสามารถพิจารณาองค์ประกอบต่าง ๆ ที่แวดล้อมธุรกิจที่กำลังวิเคราะห์อยู่ ซึ่งประกอบไปด้วย 4 ปัจจัยสำคัญ โดยทฤษฎี SWOT ธุรกิจ แบ่งออกเป็น ปัจจัยภายในองค์กร (Internal factors) และปัจจัยภายนอกองค์กร (External factors) ดังนี้

2.7.1 ปัจจัยภายใน หมายถึง สภาพแวดล้อมภายในองค์กรที่มีผลกระทบต่อการดำเนินกิจการ แบ่งออกเป็น

2.7.1.1 จุดแข็ง (Strength) หมายถึง ข้อได้เปรียบของกิจการลักษณะเด่น หรือองค์กร ที่เอื้อต่อการประสบความสำเร็จ สามารถนำมาใช้ประโยชน์และใช้แข่งขันกับคู่แข่งได้ ยกตัวอย่างเช่น ความสามารถเฉพาะทางของผู้ประกอบในการดำเนินธุรกิจ ความสามารถในการนำ

นวัตกรรมมาใช้ในการดำเนินกิจการ การทำงานร่วมกันเป็นอย่างดีของบุคลากรภายในองค์กร การมีความสัมพันธ์ที่ดีจะช่วยสนับสนุนการดำเนินกิจการขององค์กร จุดแข็งที่มีนำพาให้เกิดผลประโยชน์หรือผลกำไรแก่ธุรกิจหรือองค์กรนั่นเอง

2.7.1.2 จุดอ่อน (Weakness) หมายถึง ข้อจำกัด (Limitation) หรือความอ่อนด้อยของทรัพยากรใดตัวใดในองค์กรที่ทำให้ตกอยู่ในสภาพที่ไม่สามารถสร้างให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขันได้และในเวลาเดียวกันหากจุดอ่อนให้ปรากฏอยู่เรื่อย ๆ จะทำให้การดำเนินการย่ำแย่ลงไปเรื่อย ๆ ก็เกิดความเสถียรอยู่ตลอดเวลาดังนั้นธุรกิจต้องพยายามปิดจุดอ่อนหรือพยายามแก้จุดอ่อนให้เป็นจุดแข็ง หรือลดสภาพการณ์ที่เป็นจุดอ่อนโดยเร็ว

2.7.2 ปัจจัยภายนอก คือ สภาวะภายนอกองค์กร ที่อาจมีผลกระทบต่อการทำงานได้แก่

2.7.2.1 โอกาส (Opportunity) หมายถึง เกิดจากปัจจัยภายนอกที่เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อในแง่ของการเอื้อประโยชน์ให้การดำเนินแก่องค์กร โอกาสต่างจากจุดแข็งตรงที่ เป็นปัจจัยที่เกิดจากภายนอกองค์กรแต่ส่งผลในทางที่ดีกับองค์กร เป็นความได้เปรียบที่เอื้อต่อความสำเร็จของการดำเนินกิจการ ช่วยให้การดำเนินกิจการเป็นไปได้อย่างเต็มประสิทธิภาพมากขึ้น

2.7.2.2 อุปสรรค (Threats) หมายถึง ความเสียเปรียบ หรือผลเสียจากปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อกิจการ อาจนำมาซึ่งปัญหา และความล้มเหลวของกิจการได้ เช่น เศรษฐกิจที่กำลังตกต่ำ ราคาน้ำมันที่สูงขึ้นทำให้ต้นทุนในการดำเนินงานเพิ่มขึ้น การเพิ่มค่าแรงของแรงงาน หรือ นโยบายอัตราดอกเบี้ยที่ถูกปรับให้สูงขึ้น

หลักการในการวิเคราะห์ SWOT ธุรกิจนำมาวิเคราะห์สภาพสิ่งแวดล้อมภายในภายนอกธุรกิจจะเห็นโอกาสและธุรกิจและสิ่งแวดล้อมภายในธุรกิจจะเห็นจุดแข็งและจุดอ่อนของตนเองดังนั้นหากธุรกิจนำมาวิเคราะห์สภาพสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกได้ในเช่นเดียวกันแต่ผู้วิเคราะห์จะต้องทราบว่าสิ่งที่ตนได้ทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในแต่ละอย่างนั้นตนจะได้ออกมาอย่างไรจึงไม่ก่อให้เกิดความสับสน (จุฑา เทียนไทย, 2556: 7; <https://www.moneywecan.com/swot-analysis/>)

2.8 การวิเคราะห์ข้อมูล (Content Analysis)

การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) หรือ การวิจัยเอกสาร เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาทางคุณภาพโดยผู้ศึกษาจะเป็นผู้ตีความ (Interpretation) สกัดเนื้อหาสาระ (Content Message) จากการสื่อความหมายของผู้ให้ข้อมูลทั้งทางตรง (Manifested) และทางอ้อม (Laten) ไม่ว่าจะเป็นคำพูด ข้อเขียน วารสาร บทความ หนังสือพิมพ์ นวนิยาย ไดอารี่ รูปภาพ รวมทั้งการพูดจา (Verbal) และภาษาท่าทาง (Non-Verbal) (นิศา แสงชูโต, 2548: 202-203) โดยคำนึงถึงบริบท

(Context) หรือสภาพแวดล้อมของข้อมูลเอกสารที่นำมาวิเคราะห์ นอกจากนี้ยังสามารถใช้วิธีการเชิงปริมาณมาร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารได้ โดยการจัดข้อมูลอย่างเป็นระบบ ให้เป็นจำนวนที่วัดได้ในรูปของปริมาณตัวเลข (Quantitative) จนแสดงให้เห็นถึงผลด้านคุณภาพ (Qualitative) วิธีการนี้เป็นการพิจารณาเนื้อหาตามที่ปรากฏ แล้วแจกแจงจำนวนของถ้อยคำ ประโยค หรือใจความเหล่านั้น มีความตรงตามสารของสารหรือสื่อที่ได้มา (นิศา ชูโต, 2548: 18-31 อ้างถึงใน บุษกร เชี่ยวจินตกาณต์, 2561: 113)

2.9 การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation Technique)

การตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูลเพื่อให้ข้อมูลมีความแม่นยำ น่าเชื่อถือ และป้องกันความผิดพลาด จะต้องมีการตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูล ซึ่งในการวิจัยเชิงคุณภาพนิยมใช้ “การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation)” ซึ่งมีวิธีการดังนี้ (Denzin. 1970 อ้างถึงใน บุษกร เชี่ยวจินตกาณต์ (2561: 113)

2.9.1 การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulate) เป็นการพิสูจน์ความถูกต้องของข้อมูลที่ได้มาจากแหล่งที่มาต่าง ๆ โดยพิจารณาแหล่งเวลา แหล่งสถานที่ และแหล่งบุคคลที่แตกต่างกัน ถ้าข้อมูลต่างเวลากันจะเหมือนกันหรือไม่ ถ้าข้อมูลต่างสถานที่จะเหมือนกันหรือไม่ และถ้าบุคคลผู้ให้ข้อมูลเปลี่ยนไปข้อมูลจะเหมือนเดิมหรือไม่

2.9.2 การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย (Investigation Triangulate) เป็นการตรวจสอบว่าผู้วิจัยแต่ละคนจะได้ข้อมูลมาต่างกันหรือไม่ และอย่างไร โดยใช้ผู้วิจัยหลายคนในการรวบรวมข้อมูล ทั้งการสัมภาษณ์หรือการสังเกต

2.9.3 การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory Triangulate) เป็นการตรวจสอบว่าถ้าผู้วิจัยใช้แนวคิดทฤษฎีที่ต่างไปจากเดิม จะทำให้การตีความข้อมูลแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด เป็นวิธีการตรวจสอบข้อมูลที่ยากกว่าแบบอื่น ๆ

2.9.4 การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulate) เป็นการใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลที่หลากหลายเพื่อรวบรวมข้อมูลเดียวกัน ในกรณีที่ไม่แน่ใจในคุณภาพของข้อมูลควรกำหนดให้มีผู้วิจัยหลายคนในการรวบรวมข้อมูล และใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลที่แตกต่างกัน แต่รวบรวมข้อมูลในเรื่องเดียวกัน เช่น ใช้วิธีการสังเกตควบคู่ไปกับการซักถาม พร้อมทั้งศึกษาเอกสารประกอบ เป็นต้น

2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พิรยา วัชรโรทัย (2556) ศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยเทศบาลเมืองแกลง จ. ระยอง โดยมี การศึกษาปัจจัยความสำเร็จโดยการวิเคราะห์ SWOT ในการจัดการขยะมูลฝอยพบว่าเทศบาลมีการ ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอย การวางยุทธศาสตร์ในการจัดการระบบ ISO 14001 ในการทำงานด้านสิ่งแวดล้อมปัจจัยภายใน พบว่าผู้บริหารมีวิสัยทัศน์กว้างไกลบุคลากรมีความ กระตือรือร้นแต่ยังขาดแคลนบุคลากร ระดับปฏิบัติการส่วนปัจจัยภายนอกพบว่าผู้นำชุมชนและ ประชาชนมีจิตสำนึกในด้านสิ่งแวดล้อม แต่ประชากรแฝงในพื้นที่ไม่ให้ความร่วมมือส่วนหน่วยงานของ รัฐ และองค์กรด้านสิ่งแวดล้อมมีส่วนร่วมสนับสนุนพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล

กรรณิการ์ ชูจันทร์ (2554) ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อระบบการจัดการขยะมูลฝอย ของเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่าประชาชนมีความพึงพอใจต่อระบบการจัดการขยะ มูลฝอยในระดับปานกลาง ($X = 3.24$) ซึ่งด้านการเก็บขนขยะมูลฝอย และด้านการแปลงรูปและการ ด้านขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 3.23$, $X = 2.67$) ตามลำดับ ส่วน ด้านการกำจัดขยะมูลฝอยโดยรวมอยู่ระดับมาก ($X = 3.83$) การศึกษาระบบการจัดการเป็นราย ด้าน 6 ด้านการเกิดขยะมูลฝอย ปัญหาที่พบ คือ ขยะมูลฝอยมีปริมาณมากขึ้น ทำให้ภาชนะรองรับมี จำนวนไม่เพียงพอ ส่งผลให้มีขยะมูลฝอยตกค้างบริเวณจุดรวมขยะมูลฝอยและบริเวณบน สะพานลอย ด้านการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด ปัญหาที่พบ คือ ประชาชนไม่มีการคัดแยกประเภทขยะ มูลฝอย ก่อให้เกิด เป็นภาระในการเก็บขน ด้านการเก็บขนขยะมูลฝอย ปัญหาที่พบ คือ ประชาชนไม่นำถุงขยะมูลฝอยไปวางไว้ที่จุดรวมขยะมูลฝอย ซึ่งยากต่อการเก็บขนขยะมูลฝอย ด้าน การขนถ่ายขยะมูลฝอยปัญหาที่พบคือ สภาพรถชำรุดและมีการรั่วซึมทำให้น้ำชะขยะมูลฝอยไหลออก จากรถส่งกลิ่นเหม็นไปทั่วบริเวณถนนด้านการแปลงรูปและการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ปัญหาที่ พบคือเทศบาลไม่มีการส่งเสริมโครงการขยะมูลฝอยรีไซเคิลอย่างต่อเนื่อง และด้านการกำจัดขยะมูล ฝอยปัญหาที่พบคือขยะมูลฝอยที่นำมากำจัดไม่มีการคัดแยกก่อนนำมาทิ้งทำให้บ่อฝังกลบขยะมูลฝอย เต็มอย่างรวดเร็ว

ศิริกุล หนูปู้ (2552) ได้ศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลเขารูปช้าง อำเภอ เมืองจังหวัดสงขลา โดยศึกษาการเก็บขนขยะมูลฝอย ประเภทของขยะมูลฝอย และการกำจัดขยะมูล ฝอย พบว่า เทศบาลเขารูปช้างการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วเนื่องจากเป็นถิ่นที่อาศัยของประชากร ซึ่ง ปัญหาอันดับ 1 ของเทศบาลคือ ปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยเนื่องจากขยะมูลฝอยก่อให้เกิดความ สกปรก ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง เหตุเดือดร้อนรำคาญ กลิ่นเหม็น ที่เกิดจากการ นำเสียบของขยะมูลฝอยตกค้าง และการหมักตัวของขยะมูลฝอย เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของสัตว์พาหะนำ โรค โดยผู้บริหารเทศบาลเห็นว่าควรมีงบประมาณเพิ่มในด้านการจ้างบุคลากรเพิ่ม และต้องการให้มี บริษัทเอกชนมาจ้างเหมาในการเก็บขนขยะมูลฝอย ด้านพนักงานเทศบาลต้องการให้ประชาชนที่ทิ้ง

ขยะมูลฝอยทิ้งลงถังให้เรียบร้อย และต้องการให้ลดระยะเวลาในการเก็บขนแต่ละชุด ส่วนของประชาชนและผู้ประกอบการต้องการให้มีการเพิ่มถังรองรับขยะมูลฝอยมากขึ้น เก็บขนขยะมูลฝอยอย่างสม่ำเสมอ และมีความถี่ที่เหมาะสม ในความเห็นของพนักงานอยากให้ประชาชนมีการคัดแยกขยะมูลฝอย หรือลดปริมาณมูล ฝอยจากครัวเรือน เนื่องจากขยะมูลฝอยส่วนใหญ่เป็นขยะมูลฝอยทั่วไปและขยะมูลฝอยอินทรีย์ซึ่งสามารถแยกเป็นขยะมูลฝอยที่ไม่เกิดการย่อยสลายเพื่อนำ ไปสู่กระบวนการรีไซเคิล กับขยะมูลฝอยที่ย่อย สลายได้เพื่อนำมาทำปุ๋ยหมักได้ วิธีที่ใช้สำหรับการจัดการมูลฝอยของเทศบาลเขารูปช้างคือการจัดการโดยวิธีฝังกลบ โดยใช้พื้นที่ ณ ศูนย์ การจัดการขยะมูลฝอยรวมของเทศบาลนครสงขลา บ้านบ่ออิฐแก้ว ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา และเทศบาลนครสงขลาได้จัดเตรียมไว้สำหรับก่อสร้างบ่อฝังกลบขยะมูลฝอยในอนาคตด้วย

สุกฤษฎ์พงษ์ วจเจติย์ (2551) ศึกษาการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลสาละวัน อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ พบว่าปัญหาโดยตรงที่ประชาชนได้รับคือ กลิ่นเหม็น แผลงวันรบกวนทัศนียภาพของเมืองท่องเที่ยวทำให้ขาดความสวยงามและความเป็นระเบียบเรียบร้อย จึงมีการดำเนินการพัฒนารูปแบบการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยด้วยการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนนำมาทิ้งและการตั้งจุดรับซื้อขยะมูลฝอยรีไซเคิลในหมู่บ้าน พบว่าปริมาณขยะมูลฝอยจากแหล่งกำเนิดในครัวเรือนเฉลี่ยลดลง ปัจจัยที่มีผลให้ขยะมูลฝอยในครัวเรือนเปลี่ยนแปลง ส่วนพฤติกรรมกรรมมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยจากแหล่งกำเนิด การใช้รูปแบบทางสังคมที่เหมาะสมกับพื้นที่มาใช้ในการจัดการขยะมูลฝอย คือ การคัดแยกขยะมูลฝอย และการจัดตั้งกลุ่มรับซื้อขยะมูลฝอยรีไซเคิล การสนับสนุนของ อบต. ในดำเนินการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ การให้คำแนะนำ และความรู้แก่ประชาชน การเป็นแบบอย่างให้กับ ประชาชน การมีกลไกเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน โดยจัดตั้งกลุ่มแกนนำขึ้นในชุมชน ปัจจัยดังกล่าวทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยโดยภาพรวมลดลง

พิทักษ์ มุกดาสนิท (2551) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในโครงการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลเมืองแกลง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง เป็นการศึกษาเชิงปริมาณและเอกสารที่เกี่ยวข้องพบว่าปัจจัยด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะมูลฝอย เช่น นโยบายและวัตถุประสงค์ของผู้บริหารในการจัดการขยะมูลฝอยรวมถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอยการมีส่วนร่วมของประชาชน ชีตความสามารถขององค์กรที่รับผิดชอบ ความร่วมมือและการประสานงานจากหน่วยงานอื่น การติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการซึ่งส่วนใหญ่ประชาชนมีส่วนร่วมในการแจ้ง เจ้าหน้าที่เมื่อพบปัญหาการเน่าเหม็นของขยะมูลฝอยและความไม่ตรงเวลาของรถเก็บขนขยะมูลฝอยปัจจัยดังกล่าวล้วนมีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จของโครงการกำจัดขยะมูลฝอยของอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ปัญหาเรื่องจำนวนบุคลากรที่ไม่เพียงพอในการปฏิบัติงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยจึงควรจ้างแรงงานเพิ่ม สถานที่กำจัด มิไม่เพียงพอจึงควรมีการกำจัดโดยเตาเผาขยะมูลฝอยมากกว่าการสร้างบ่อฝังกลบขยะมูลฝอย จำนวนรถเก็บขนขยะมูลฝอยไม่เพียงพอ

จึงควรซื้อรถเพิ่ม และควรเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้วยการนำเทคโนโลยี คือระบบ GPS ติดตั้งที่รถขยะมูลฝอย ทั้งยังควรสร้างขวัญ และกำลังใจในการปฏิบัติงานโดยพิจารณาความดีความชอบมากกว่าจ่ายค่าล่วงเวลา และมีข้อเสนอแนะให้ผู้บริหารมีการพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพในการให้บริการประชาชน โดยการอบรมหรือตรวจสอบตามพื้นที่ที่พนักงานเทศบาลได้ปฏิบัติงานอยู่ อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง สร้างแรงจูงใจให้แก่ประชาชนในการลดปริมาณขยะมูลฝอยจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลที่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กรในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและนำกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมาบังคับใช้อย่างจริงจัง

จาตุรนต์ กาศมณี และคณะ (2557) ศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองพาน อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย เพื่อศึกษาข้อมูลสภาพปัญหาขยะมูลฝอย ความต้องการในการจัดการขยะมูลฝอย เพื่อให้ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองพานมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยและเพื่อเสนอรูปแบบแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอย ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนในเขตพื้นที่ อ.บ.ต. เมืองพาน มีความต้องการในการจัดการขยะมูลฝอยจากการศึกษาในช่วงแรก ส่วนใหญ่มีแค่การประชาสัมพันธ์ ติดป้ายรณรงค์ จัดตั้งจุดทิ้งขยะมูลฝอยแยกประเภทของหมู่บ้าน และปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในช่วงนี้มีอยู่ 14,976 กิโลกรัม/สัปดาห์ ส่วนในช่วงหลัง มีหลายหมู่บ้านที่มีการจัดการขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้นจากเดิม คือ มีการจัดการขยะมูลฝอยอินทรีย์โดยการนำไปทำเป็นปุ๋ยหมัก หรือนำไปเลี้ยงไส้เดือน ขยะมูลฝอยรีไซเคิล มีการจัดตั้งโครงการผ้าป่าขยะมูลฝอย ในส่วนนี้ทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยลดลงเหลือ 12,103 กิโลกรัม/สัปดาห์หรือ 19 % เนื่องจากได้รับความร่วมมือจากชาวบ้าน โดยเฉพาะหมู่บ้านปากกว้าว ทองกวาว หมู่ที่ 25 ซึ่งมีความร่วมมือของผู้นำชุมชนและประชาชนสามารถลดปริมาณ จาก 1,039 กิโลกรัม/สัปดาห์ เหลือเพียง 297 กิโลกรัม/สัปดาห์ แต่ทั้งนี้ยังคงต้องจัดการขยะมูลฝอยอย่างเป็นระบบ และคอยติดตามควบคุมการจัดการขยะมูลฝอยอย่างต่อเนื่อง

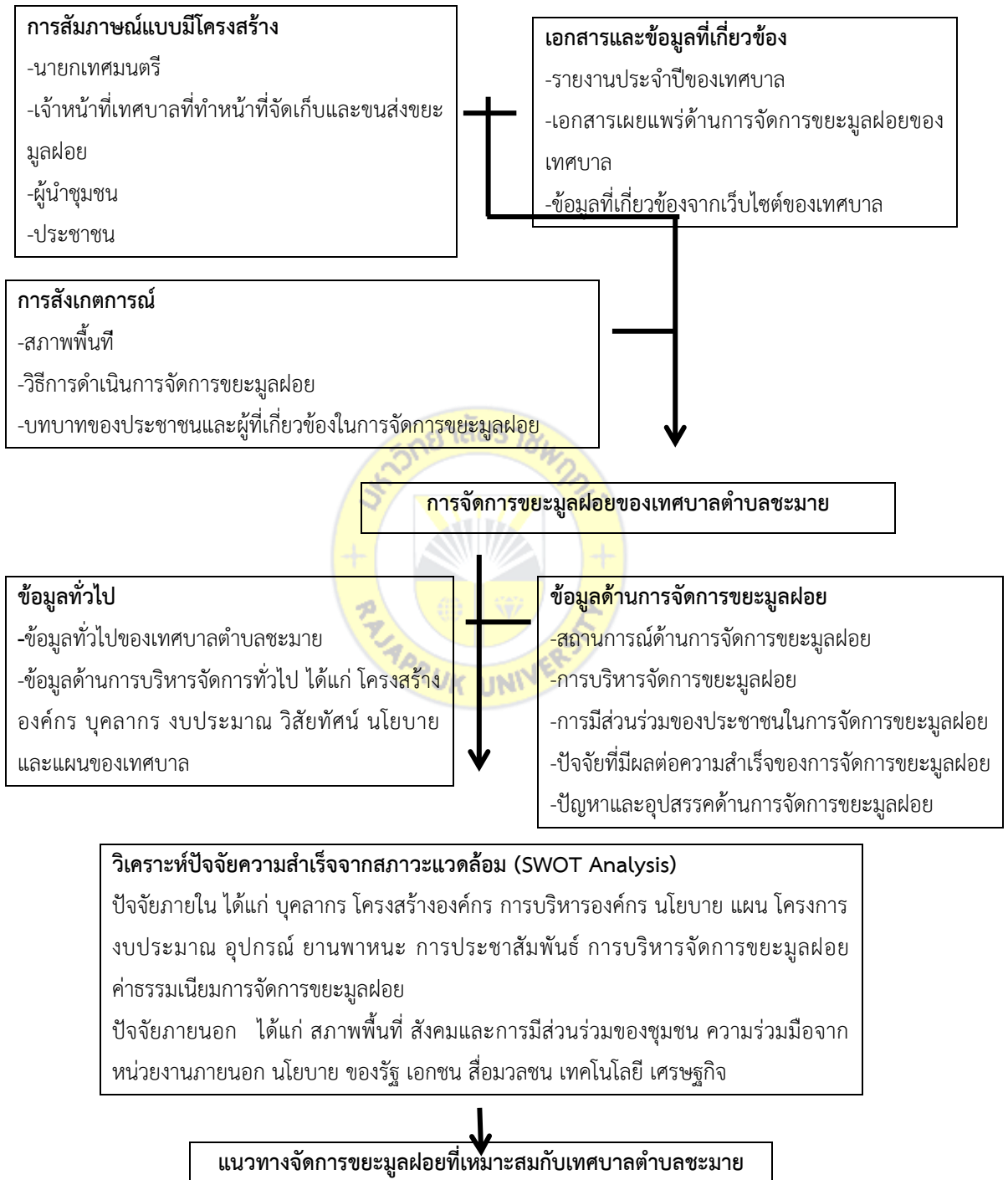
หทัยพัชร์ บุญทานัง และ เพ็ญณี แนนรท (2558) ศึกษาสภาพการณ์การจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ และวิเคราะห์ปัญหาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยไปสู่การเสนอแนะแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสมที่มาจากความต้องการของประชาชน กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ ได้จากการสุ่มอย่างง่ายโดยสูตร Taro Yamane ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 383 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าความถี่ร้อยละนำเสนอเป็นความเรียง ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีการกำจัดขยะมูลฝอยไม่ถูกวิธี ไม่ทราบนโยบายด้านการกำจัดขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ อย่างไรก็ตามเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว ประชาชนในพื้นที่ ได้ร่วมกันวางแผนและดำเนินโครงการ ให้ความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอยและการนำ กลับมาใช้ใหม่ สภาพการณ์การจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ในปัจจุบัน

จากการตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการจัดการขยะมูลฝอยต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์เพิ่มรถบรรทุกขยะมูลฝอยและเพิ่มความสามารถในการจัดเก็บ

ทิพย์มาศ สมนึก (2551) การศึกษาความเหมาะสมของเทคโนโลยีการกำจัดขยะมูลฝอยชุมชนทั่วไปของกรุงเทพมหานคร เพื่อเสนอแนวทางการคัดเลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสม แต่ละวิธีมีข้อดีและข้อเสียแตกต่างกันไป คือ เตาเผา (Incinerator) มีประสิทธิภาพการเผาไหม้ทำลายสูงและเผาขยะมูลฝอยได้ทุกประเภท แต่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสูงหากระบบบำบัดมลพิษมีประสิทธิภาพต่ำ และเงินลงทุนและค่าดำเนินการสูง, การผลิตก๊าซเชื้อเพลิงจากขยะมูลฝอยชุมชน (MSW Gasification) มีประสิทธิภาพการเผาไหม้สูงและมลพิษเกิดขึ้นน้อย แต่ต้องมีการคัดแยกขยะมูลฝอยเบื้องต้นก่อน และเงินลงทุนและค่าดำเนินการสูง, การผลิตเชื้อเพลิงจากขยะมูลฝอย (Refuse Derived Fuel) มีประสิทธิภาพการกำจัดขยะมูลฝอยชุมชนสูง และแปรรูปขยะมูลฝอยชุมชนเป็นเชื้อเพลิงได้ แต่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษามาก, การย่อยสลายแบบไม่ใช้ออกซิเจน (Anaerobic Digestion) มีประสิทธิภาพการกำจัดขยะมูลฝอยสูง และกากที่เหลือสามารถนำมาผลิตเป็นวัสดุปรับปรุงดิน แต่ใช้ได้เฉพาะขยะมูลฝอยอินทรีย์และการเดินระบบค่อนข้างยาก, การผลิตพลังงานโดยใช้ก๊าซชีวภาพจากหลุมฝังกลบขยะมูลฝอยชุมชน (Landfill Gas-to-Energy) มีประสิทธิภาพในการกำจัดขยะมูลฝอยดี ลดการระเบิดและการปล่อยก๊าซมีเทน แต่ต้องใช้พื้นที่มาก ดังนั้นในการพิจารณาเลือกใช้เทคโนโลยีใดว่าเหมาะสมต้องคำนึงว่าเทคโนโลยีนั้นสามารถรองรับกับปริมาณองค์ประกอบขยะมูลฝอยชุมชนทั่วไปมากน้อยแค่ไหน ความพร้อมความสามารถของบุคลากรในด้านการจัดการ การเห็นความสำคัญในการกำจัดขยะมูลฝอยของฝ่ายบริหารในกรุงเทพมหานคร และที่สำคัญคือ งบประมาณและการคลัง ข้อเสนอแนะผลการศึกษา คือ ควรส่งเสริมการวิจัยพัฒนาและการให้เอกชนลงทุนเกี่ยวกับเทคโนโลยีการกำจัดขยะมูลฝอยชุมชนที่สามารถนำมาผลิตพลังงานได้ ผลักดันการบังคับใช้กฎหมายโดยผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย ภาครัฐให้การสนับสนุน การสร้างความตระหนักและจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อมให้กลุ่มประชาชน และภาคเอกชน รวมทั้งควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการใช้เทคโนโลยีการกำจัดขยะมูลฝอยชุมชนในแต่ละวิธี ราคาที่เหมาะสมที่จะให้ภาคเอกชนเข้ามาดำเนินการ การตั้งราคาค่าธรรมเนียมที่เหมาะสม ความเป็นไปได้ในการใช้เทคโนโลยีการกำจัดขยะมูลฝอยชุมชนเพื่อผลิตพลังงาน และนโยบายและกฎหมายด้านการกำจัดขยะมูลฝอยชุมชนของประเทศไทย

2.11 กรอบแนวคิดในการวิจัย (เชิงคุณภาพ)

การวิจัยในครั้งนี้เป็นศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล ตำบลชะมาย อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช



ภาพที่ 2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล ตำบลชะมาย อำเภอทุ่งสง จังหวัด นครศรีธรรมราช การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยนำเสนอวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้และกระบวนการศึกษาเชิงคุณภาพ
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากรเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 33 คน เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดการขยะมูลฝอย ได้แก่ นายกเทศมนตรี เจ้าหน้าที่เทศบาลที่ทำหน้าที่จัดเก็บ และขนส่งขยะมูลฝอย ผู้นำชุมชน ประชาชนและสังเกตข้อมูลจาก ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ ผู้นำชุมชน และประชาชนในพื้นที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องของเทศบาลตำบลชะมาย อำเภอ ทุ่งสง จังหวัด นครศรีธรรมราช ใช้การเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ใช้กับกลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์ คือ ผู้รับผิดชอบหรือผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดการขยะมูลฝอย ของเทศบาลตำบลเมืองชะมาย ได้แก่ ผู้บริหารเจ้าหน้าที่ของเทศบาล ผู้นำชุมชน และประชาชนที่อาศัยอยู่เขตเทศบาลตำบลชะมาย อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยหรือได้รับผลจากการจัดการขยะมูลฝอยอย่างชัดเจน ผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาครั้งนี้แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้คือ

3.1.1 ภาคการเมือง ได้แก่ นักการเมืองท้องถิ่นทั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาล รวม 7 คน ดังนี้

- นายกเทศมนตรี จำนวน 1 คน
- รองนายกเทศมนตรี จำนวน 2 คน
- ประธานสภาเทศบาล จำนวน 1 คน
- รองประธานสภาเทศบาล จำนวน 1 คน
- สมาชิกสภาเทศบาล จำนวน 2 คน

3.1.2 ภาคราชการ ได้แก่ ปลัดเทศบาล ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม และเจ้าหน้าที่กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม รวม 3 คน ดังนี้

- ปลัดเทศบาล จำนวน 1 คน
- ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม จำนวน 1 คน
- เจ้าหน้าที่กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม จำนวน 1 คน

3.1.3 ภาคประชาชน ดังนี้

- ผู้นำชุมชน หมู่บ้าน 8 หมู่บ้าน จำนวน 16 คน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านหนองหว้า 2 คน, หมู่ที่ 2 บ้านด่านปราบ 2 คน, หมู่ที่ 3 บ้านเขากลาย 2 คน, หมู่ที่ 4 บ้านห้วยชัน 2 คน, หมู่ที่ 5 บ้านวังหีบ 2 คน, หมู่ที่ 6 บ้านนาคำหวด 2 คน, หมู่ที่ 7 บ้านคลองขี้เป็ด 2 คน, หมู่ที่ 8 บ้านนาแฝด 2 คน ในภาคประชาชน สำหรับประชาชนในพื้นที่ อาจารย์โรงเรียนบ้านหนองหว้า และสมาชิกสมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนบ้านหนองหว้าโดยวิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูล หลักแบบบอกต่อ (Snowball Selection) ซึ่งเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบอกต่อกันไปเรื่อย ๆ จนครบจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการและเฉพาะเจาะจง ในการศึกษาครั้งนี้เลือกการบอกต่อเฉพาะกลุ่มที่เกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบจากการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลชะมายรวม 7 คน ซึ่งมีดังนี้

- ประชาชนในพื้นที่ จำนวน 3 คน
- อาจารย์โรงเรียนบ้านหนองหว้าจำนวน 2 คน
- สมาชิกสมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนบ้านหนองหว้าจำนวน 2 คน

แหล่งข้อมูล

ผู้วิจัยทำการรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบลชะมาย เช่น ข้อมูลด้านการบริหารจัดการทั่วไป ข้อมูลทั่วไปโดยใช้การสัมภาษณ์เกี่ยวกับประเภทของขยะมูลฝอย หลักการจัดการขยะมูลฝอย มาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการขยะมูลฝอย วิธีการบริหารจัดการขยะมูลฝอย เอกสารรายงานที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนการดำเนินงาน และผลการดำเนินงานของเทศบาลตำบลชะมาย รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับกฎระเบียบและมาตรฐาน นโยบายและแผน ในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยที่เกี่ยวข้องในประเทศ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นต้นเพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ การจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลชะมาย อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) กับผู้บริหาร เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลชะมาย ผู้นำชุมชน และประชาชนในพื้นที่ การสังเกตการณ์ในพื้นที่เพื่อให้ได้ข้อมูล พื้นฐานและการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลชะมายโดยจะทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลทั่วไป ข้อมูลด้านการบริหารจัดการข้อมูลปัญหาขยะมูลฝอยของเทศบาล ข้อมูลดำเนินการบริหารจัดการขยะมูลฝอยตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอยซึ่งจะใช้เป็นข้อมูล

พื้นฐานในการศึกษาใช้การสัมภาษณ์กับผู้นำชุมชน ประชาชนเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการมูลของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลชะมาย

3.2 เครื่องมือที่ใช้และกระบวนการศึกษาเชิงคุณภาพ

การวิจัยในครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำมาสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างซึ่งมี (ร่าง) แนวคำถามดังนี้

แนวคำถามประกอบการสัมภาษณ์ ผู้บริหารและบุคลากรของเทศบาล มีประเด็นคำถามดังนี้

1. ปัญหาขยะมูลฝอยและปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในเทศบาลตำบลชะมาย
2. นโยบายในการจัดการขยะมูลฝอย
3. แผนงาน/โครงการ งบประมาณ และแหล่งงบประมาณในการจัดการขยะมูลฝอย
4. ความพร้อมของยานพาหนะในการจัดเก็บ
5. ความพร้อมของอุปกรณ์จัดเก็บขยะมูลฝอย
6. วิธีการจัดการขยะมูลฝอยและการบำรุงดูแลรักษา อุปกรณ์ เครื่องจักรและพาหนะในการจัดการขยะมูลฝอย
7. การดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยร่วมกับหน่วยงานอื่น
8. การสร้างแรงจูงใจแก่ประชาชนใน พื้นที่ให้มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย
9. การประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย
10. วิธีการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสมกับท้องถิ่น ได้แก่ การรวบรวมการจัดเก็บและการขนส่งขยะมูลฝอย
11. การประสบความสำเร็จในการดำเนินการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล
12. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการจัดการขยะมูลฝอย

แนวคำถามประกอบการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและประชาชนมีประเด็นคำถามดังนี้

1. ปัญหาขยะมูลฝอยและแหล่งกำเนิดขยะมูลฝอย
2. ปริมาณขยะมูลฝอยในชุมชนและการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน
3. ภาชนะรองรับขยะมูลฝอยแต่ละประเภท
4. ปัญหาการลักลอบทิ้งขยะมูลฝอยอันตรายชุมชนและขยะมูลฝอยติดเชื้อ และการเฝ้าระวัง
5. การได้รับบริการด้านการจัดการขยะมูลฝอยจากเทศบาล และค่าธรรมเนียมในการจัดการขยะมูลฝอย
6. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนและแนวทางหรือวิธีแก้ไขปัญหา
7. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะมูลฝอยประเภทต่าง ๆ ของประชาชนในชุมชน
8. แผนหรือนโยบายของชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน

9. โครงการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน การประชาสัมพันธ์โครงการหรือกิจกรรม และการประสบความสำเร็จของโครงการหรือกิจกรรม

10. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล
11. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน
12. การยอมรับหรือต่อกฎเกณฑ์หากเทศบาลมีการดำเนินการจัดสร้างสถานที่จัดการขยะมูลฝอย
13. การสนับสนุนนโยบายดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล
14. ข้อเสนอแนะสำหรับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในเทศบาล
15. ความต้องการเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล

3.2.2 การวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จ SWOT Analysis

การวิจัยนี้ได้้นำการวิเคราะห์เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จ SWOT Analysis เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จของการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล ตำบลชะมาย อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ทำการเก็บข้อมูลใช้กระบวนการศึกษาเชิงคุณภาพจากเทศบาลเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ และกับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอย ผู้นำชุมชน และประชาชนในพื้นที่รวมทั้งการสังเกตการณ์การดำเนินการจัดการขยะมูลฝอย และสภาพพื้นที่ของเทศบาลตำบลชะมาย อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราชวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จโดยเทคนิคการวิเคราะห์สถานะแวดล้อม (SWOT Analysis) ตำบลชะมาย อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

3.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาคั้งนี้ใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ร่วมกับการวิเคราะห์แบบ 3 เสา (Triangulation) ซึ่งเป็นการรวบรวมวิธีการใช้ผู้สังเกต (observer) ทฤษฎี (theory) วิธีการ (methods) และ ข้อมูลเชิงประจักษ์ (empirical material) คือ วิเคราะห์จากแหล่งข้อมูล 3 แหล่ง ได้แก่ ภาคการเมือง ภาคราชการ และภาคประชาชน โดยวิธีการรวบรวม 3 วิธี ได้แก่ การสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ และการศึกษาเอกสาร ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง โดยมีประเด็นในการวิเคราะห์ ได้แก่ ข้อมูล ทั่วไปของเทศบาล การบริหารของเทศบาล สถานการณ์และปัญหาขยะมูลฝอย การจัดการขยะมูลฝอย การบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล บทบาทของชุมชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ให้สัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และใช้ SWOT Analysis วิเคราะห์

ปัจจัยความสำเร็จของการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล ตำบลชะมาย โดยมีปัจจัยที่วิเคราะห์เลือกตามองค์ประกอบจากสภาพแวดล้อมภายในองค์กร และ สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร ดังนี้

3.4.1 ปัจจัยภายใน ได้แก่ บุคลากร โครงสร้าง และการบริหารองค์กร นโยบาย/แผน/โครงการ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ระบบการจัดการขยะมูลฝอย ค่าธรรมเนียมการจัดการขยะมูลฝอย

3.4.2 ปัจจัยภายนอก ได้แก่ สภาพพื้นที่ สังคมและการมีส่วนร่วมของชุมชน ความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอก นโยบายของรัฐ สื่อมวลชน เทคโนโลยี เศรษฐกิจ



บทที่ 4

ผลการศึกษาข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล ตำบลชะมาย อำเภอทุ่งสง จังหวัด นครศรีธรรมราชผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจาก ประชากรในการศึกษาคั้งนี้ โดยการสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ และการศึกษาเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้อง โดยมีประเด็นในการวิเคราะห์วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ ได้แก่ ข้อมูล ทั่วไปของเทศบาล การบริหารของเทศบาล สถานการณ์และปัญหาขยะมูลฝอย การจัดการขยะมูลฝอย การบริหารจัดการ ขยะมูลฝอย ของเทศบาล บทบาทของชุมชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน ความคิดเห็นและ ข้อเสนอแนะจากผู้ให้สัมภาษณ์และใช้วิธีการวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จโดยวิธี SWOT Analysis ของ การจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล ตำบลชะมาย โดยมีปัจจัยที่วิเคราะห์ที่เลือกตามองค์ประกอบจาก สภาพแวดล้อมภายในองค์กร และ สภาพแวดล้อมผลการศึกษาข้อมูล มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบลชะมาย

4.1.1. ลักษณะที่ตั้ง และอาณาเขต

เทศบาลตำบลชะมาย ตั้งอยู่เลขที่ 99/9 ถนนหนองเหรียญ-คลองจิ่ง หมู่ที่ 6 ตำบลชะมาย อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของจังหวัด ห่างจากที่ทำการอำเภอ ทุ่งสงประมาณ 1.40 กิโลเมตร ห่างจากศาลากลางจังหวัดประมาณ 61.00 กิโลเมตร เทศบาลตำบล ชะมาย มีเนื้อที่ประมาณ 21.42 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 13,386 ไร่ ประมาณร้อยละ 2.07 ของพื้นที่อำเภอทุ่งสง (อำเภอทุ่งสงมีพื้นที่ประมาณ 802.977 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 501,860.02 ไร่) หรือประมาณร้อยละ 0.22 ของพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช (จังหวัด นครศรีธรรมราชมีพื้นที่ประมาณ 9,942.50 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 6,214,064 ไร่)

ทิศเหนือ จดองค์การบริหารส่วนตำบลนาหลวงเสน และองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหงส์

ทิศตะวันออก จดเทศบาลเมืองทุ่งสง และเทศบาลตำบลลำใหญ่

ทิศใต้ จดเทศบาลตำบลที่วัง

ทิศตะวันตก จดองค์การบริหารส่วนตำบลควนกรด และองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหงส์

4.1.2 ภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของเทศบาลตำบลชะมาย โดยส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูงแต่มีบางส่วนที่เป็นที่ราบลุ่ม

4.1.3 ภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของเทศบาลตำบลชะมาย สามารถแบ่งได้เป็น 2 ฤดูกาล

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนธันวาคม – พฤษภาคม เนื่องจากเป็นช่วงฤดูมรสุมและหลังจากสิ้นสุดฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือแล้ว อากาศเริ่มร้อนมีอากาศร้อนที่สุดในเดือนเมษายน และเดือนพฤษภาคม อุณหภูมิเฉลี่ย 27.44 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝน 85.5 มิลลิเมตร

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม – ธันวาคม เป็นช่วงที่ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทย ทำให้มีฝนตกทั่วไป และช่วงฤดูฝนยังมีความกดอากาศต่ำปกคลุมภายใต้เป็นระยะ ๆ อีกด้วย ดังนั้นจึงทำให้ฝนตกมาก และเนื่องจากจังหวัดนครศรีธรรมราชตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ จึงทำให้ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดปกคลุมอ่าวไทยอย่างเต็มที่ อุณหภูมิเฉลี่ย 27.27 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝน 234.85 มิลลิเมตร

4.1.4 จำนวนหมู่บ้าน

เทศบาลตำบลชะมายประกอบด้วยหมู่บ้าน 8 หมู่บ้าน

หมู่ที่ 1 บ้านหนองหัว เป็นหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 3 มีเนื้อที่ 1,050 ไร่ แบ่งเขตการปกครองหมู่บ้านออกเป็น 6 เขต

หมู่ที่ 2 บ้านด่านปราบ เป็นหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 3 มีเนื้อที่ 650 ไร่ แบ่งเขตการปกครองหมู่บ้านออกเป็น 4 เขต

หมู่ที่ 3 บ้านเขากลาย เป็นหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 3 มีเนื้อที่ 1,860 ไร่ แบ่งเขตการปกครองหมู่บ้านออกเป็น 5 เขต

หมู่ที่ 4 บ้านห้วยชัน เป็นหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 3 มีเนื้อที่ 2,740 ไร่ แบ่งเขตการปกครองหมู่บ้านออกเป็น 9 เขต

หมู่ที่ 5 บ้านวังทาบ เป็นหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 3 มีเนื้อที่ 3,000 ไร่ แบ่งเขตการปกครองหมู่บ้านออกเป็น 4 เขต

หมู่ที่ 6 บ้านนาคำทวด เป็นหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 3 มีเนื้อที่ 1,447 ไร่ แบ่งเขตการปกครองหมู่บ้านออกเป็น 4 เขต

หมู่ที่ 7 บ้านคลองชีเปล เป็นหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 3 มีเนื้อที่ 2,271 ไร่ แบ่งเขตการปกครองหมู่บ้านออกเป็น 11 เขต

หมู่ที่ 8 บ้านนาแฝด เป็นหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 3 มีเนื้อที่ 368 ไร่ แบ่งเขตการปกครองหมู่บ้านออกเป็น 4 เขต

4.1.5 ประชากร

ประชากร รวม 13,286 คน แบ่งเป็น ชาย 6,355 คน หญิง 6,931 คน ครัวเรือนทั้งหมด 8,285 ครัวเรือน ความหนาแน่นของประชากรต่อพื้นที่ 580 คน/ตารางกิโลเมตร ความหนาแน่นของจำนวนบ้านต่อพื้นที่ 320.91 หลังคาเรือน/ตารางกิโลเมตร อัตราการเพิ่มขึ้นของประชากรร้อยละ 0.61 คน/ปี และมีประชากรแฝงจากการย้ายถิ่นของประชากรกว่า 5,000 คนเนื่องจาก อำเภอทุ่งสง เป็นศูนย์กลางแหล่งการค้า ธุรกิจ ชุมทางรถไฟ โรงปูนซีเมนต์ทำให้มีประชากรอาศัยเพิ่มขึ้น

4.1.5.1 สภาพทางสังคม

1) การศึกษา

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3 แห่ง

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองหว้า

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดวังหีบ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดเขากลาย

โรงเรียนประถมศึกษา 4 แห่ง

โรงเรียนบ้านหนองหว้า

โรงเรียนวัดเขากลาย โรงเรียนวัดวังหีบ

โรงเรียนตันติวัตร (เอกชน)

โรงเรียนอาชีวศึกษา 1 แห่ง

โรงเรียนพณิชยการทุ่งสง

ศูนย์การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย อำเภอทุ่งสง (กศน.) 1 แห่ง

2) ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม

การนับถือศาสนา

ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลชะเมาส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ รองลงมาคือ ศาสนาอิสลาม และศาสนาคริสต์ และมีศาสนาสถานทางศาสนาครบทั้ง 3 ศาสนา

ศาสนาพุทธ เป็นศาสนาที่แพร่หลายที่สุด มีโบราณสถานและโบราณวัตถุทางพุทธศาสนาที่ แสดงความรุ่งเรืองมาช้านาน มีวัดในเขตพื้นที่ จำนวน 2 แห่ง

ศาสนาอิสลาม มัสยิด 1 แห่ง

ศาสนาคริสต์ 1 แห่ง

3) ประเพณีและงานประจำปี

งานประเพณีชักพระ

งานวันเด็กแห่งชาติ

งานประเพณีวันสงกรานต์

งานประเพณีสารมเดือนสิบ

วันมาฆบูชาแห่ผ้าขึ้นธาตุ

วันวิสาขบูชา

ประเพณีลอยกระทง

4) ภาษาถิ่น ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก ได้แก่ ภาษาไทยใต้ที่พูดกันมาทางฝั่งตะวันออกของปักษ์ใต้ ภาษาไทยใต้ที่ใช้ในกลุ่มนี้ จะมีลักษณะของภาษาที่คล้ายคลึงกัน (ตรัง และสตูล) คนนครศรีธรรมราช จะออกเสียงตัวสะกด ก.ไก่ ได้ชัดเจน

5) บุคลากรสาธารณสุข

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองหัว

แพทย์ จำนวน 4 คน

พยาบาลจำนวน 2 คน

ทันตแพทย์ จำนวน 2 คน

เจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน จำนวน 2 คน

อสม. จำนวน 125 คน

6) คลินิกเอกชน จำนวน 7 แห่ง

7) การเก็บขยะมูลฝอยของตำบลชะมาย

ปริมาณขยะมูลฝอย 21.8 ตัน/วัน

ขยะมูลฝอยที่เก็บขนได้ 59 ลูกบาศก์เมตร/วัน

ขยะมูลฝอยที่กำจัดได้ 59 ลูกบาศก์เมตร/วัน

กำจัดขยะมูลฝอยโดยจ้างเอกชนฝังกลบอย่างถูกสุขลักษณะ

รถจัดเก็บขยะมูลฝอย จำนวน 5 คัน

คันที่ 1 จัดซื้อเมื่อ พ.ศ.2549 ขนาดความจุ 10 ลูกบาศก์เมตร

คันที่ 2 จัดซื้อเมื่อ พ.ศ.2556 ขนาดความจุ 10 ลูกบาศก์เมตร

คันที่ 3 จัดซื้อเมื่อ พ.ศ.2556 ขนาดความจุ 5 ลูกบาศก์เมตร

คันที่ 4 จัดซื้อเมื่อ พ.ศ.2557 ขนาดความจุ 4 ลูกบาศก์เมตร

คันที่ 5 รับโอนมาจากกรุงเทพมหานคร เมื่อ พ.ศ. 2559 ขนาด

ความจุ 10 ลูกบาศก์เมตร

4.2 ข้อมูลด้านการบริหารของเทศบาล

4.2.1 โครงสร้างส่วนบริหารเทศบาล

โครงสร้างหรือการแบ่งส่วนบริหารของเทศบาลตำบลชะมาย ประกอบด้วย 2 ฝ่าย คือ เลขาธิการนายกเทศมนตรี และ ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ปลัดเทศบาลตำบลชะมาย สำนักปลัดเทศบาล คูแล ฝ่ายธุรการ ฝ่ายอำนวยการ และ ฝ่ายปกครอง กองวิชาการและผลงาน คูแลฝ่ายแผนและงบประมาณ และบริหารงานทั่วไป กองคลัง กองช่าง คูแลฝ่ายแบบแผน และก่อสร้าง และ ฝ่ายบริหารงานทั่วไป

4.2.2 วิสัยทัศน์ และพันธกิจของเทศบาลตำบลชะมาย

วิสัยทัศน์

“มุ่งพัฒนาสู่ ชุมชนเข้มแข็ง แหล่งการศึกษา เศรษฐกิจพัฒนา ปลอดภัยเสถียร คุณธรรมนำชีวิต สู่สังคมพัฒนาที่ยั่งยืน”

พันธกิจ

เพื่อให้การพัฒนาเทศบาลตำบลชะมายในระยะ 5 ปี มุ่งสู่ วิสัยทัศน์ที่ได้กำหนดไว้ เห็นควรกำหนดพันธกิจการพัฒนาของเทศบาลตำบลชะมาย ดังนี้

พันธกิจที่ 1 ปรับปรุงและพัฒนาาระบบสาธารณูปโภคให้ได้มาตรฐาน และเพียงพอต่อความต้องการของประชาชน เพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองในอนาคตและเศรษฐกิจของท้องถิ่น

พันธกิจที่ 2 ปรับปรุงและพัฒนาด้านสาธารณสุข ตลอดจนอนุรักษ์และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น

พันธกิจที่ 3 การสร้างระบบบริหารจัดการที่ดี โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการวางแผนพัฒนาการตรวจสอบ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการบริหารและการจัดการ

พันธกิจที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

พันธกิจที่ 5 ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมและความร่วมมือของแหล่งงานต่าง ๆ และประชาชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

พันธกิจที่ 6 แก้ไขปัญหาความยากจนเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพชีวิต

พันธกิจที่ 7 ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 (แก้ไขฉบับที่ 13) พ.ศ.2552

พันธกิจที่ 8 ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

โดยมีพันธกิจที่ 3 และพันธกิจที่ 4 เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอย

ยุทธศาสตร์

เทศบาลตำบลชะมาย มีความมุ่งมั่นอันแน่วแน่ในการวางแผนพัฒนาเทศบาล เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ของเทศบาลตำบลชะมาย “มุ่งพัฒนาสู่ ชุมชนเข้มแข็ง แหล่งการศึกษา เศรษฐกิจพัฒนา

ปลอดภัยเสถียร คุณธรรมนำชีวิต สู่สังคมพัฒนาที่ยั่งยืน” โดยเทศบาลตำบลชะมาย มีจุดยืนทางยุทธศาสตร์ ดังนี้

1. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการจราจรและผังเมืองรวมให้ครอบคลุมเกิดความสะอาดทุกสายแก่ประชาชน
 2. ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข
 3. ส่งเสริมให้ประชาชนมีอาชีพ เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย
 4. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาล
 5. ส่งเสริม และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชนให้เกิดความสะอาดสวยงาม พัฒนาอย่างยั่งยืน
 6. บริหารจัดการการเงินการคลังอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้และเป็นธรรม
- โดยมียุทธศาสตร์ที่ 4 และยุทธศาสตร์ที่ 5 เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอย

4.3 สถานการณ์ และปัญหาขยะมูลฝอย

4.3.1 สถานการณ์ทั่วไป

ขยะมูลฝอยเป็นปัญหาทั้งระดับชาติ และระดับชุมชนเช่นกัน จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร (นามสมมติ, 2562) กล่าวว่าเทศบาลชะมายประกอบไปด้วยประชากรหลากหลายอาชีพทั้งข้าราชการ พนักงาน ผู้ประกอบการธุรกิจ ชาวสวน เป็นชุมชนที่มีผู้ประกอบการห้างร้านต่าง ๆ จำนวนมาก ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นจึงมีมากขึ้นตามมาด้วย ทางเทศบาลมีการจัดเตรียมถังขยะมูลฝอยไว้บริการทางเทศบาลมีรถจัดเก็บขน และมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้มีการคัดแยกขยะมูลฝอยบางส่วนก็ทำให้ความร่วมมือทำให้ขยะมูลฝอยบางส่วนมีปริมาณที่ถูกทิ้งและจัดเก็บในปริมาณมาก

จากการเก็บข้อมูลของเทศบาลตำบลชะมายในระยะเวลา 3-5 ปีที่ผ่านมาปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นต่อต้นต่อวันมีปริมาณถึง 20 ต้นต่อวัน เนื่องจากขยะมูลฝอยอินทรีย์ปริมาณมากยังคงทิ้งปะปนกันกับขยะมูลฝอยทั่วไป แต่จากการรณรงค์ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องในการส่งเสริมการนำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์และส่งเสริมการคัดแยกทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกกำจัดลดลงเหลือแค่ประมาณ 17 ต้นต่อวัน และมีขยะมูลฝอยที่ถูกเก็บรวบรวมได้จะถูกนำไปกำจัดโดยวิธีฝังกลบที่บ้านเขาโรซึ่งเป็นการดำเนินการฝังกลบโดยเอกชนเช่นกัน แต่ประชาชนรอบข้างมีการต่อต้านจึงต้องหาแหล่งที่กำจัดขยะมูลฝอยใหม่ ต่อมาในปี พ.ศ. 2556 ได้ทำการจัดจ้างเอกชนนำไปกำจัดต่อโดยวิธีการฝังกลบ ณ บ้านต้นอ้าย หมู่ 12 ตำบลควนกรด อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

4.4 สถานการณ์ และปัญหาขยะมูลฝอยอันตราย

ขยะมูลฝอยอันตรายที่เกิดขึ้นทั้งจากบ้านเรือน และสถานที่ราชการ ห้างร้านต่าง ๆ จะถูกคัดแยกและรวบรวมจะนำไปกำจัดอย่างถูกหลักวิชาการโดยเมื่อการรวบรวมแล้วเสร็จทางเทศบาลตำบลชะมายจะส่งมอบให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดนำไปกำจัดต่อไปโดยไม่มีค่าใช้จ่าย

4.5 สถานการณ์ และปัญหาขยะมูลฝอยติดเชื้อ

จากการสัมภาษณ์นายกเทศมนตรี (1, 2562) ขยะมูลฝอยติดเชื้อที่ถูกรวบรวมมาจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองหว้าจะมีบริษัทเอกชนชื่อ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ส.เรืองโรจน์ จ.สระบุรี เก็บรวบรวมเป็นประจำทุกเดือนและคิดราคากำจัดกิโลกรัมละ 12 บาท ส่วนคลินิกบางแห่งจะติดต่อโรงพยาบาลเพื่อนำไปกำจัดต่อและมีค่าใช้จ่าย บางส่วนพนักงานเก็บขนรายงานว่ายังคงทิ้งปะปนกับขยะมูลฝอยทั่วไปเช่นกัน ประชาชนทั่วไปยังขาดความตระหนักเรื่องการปนเปื้อนของการติดเชื้อจึงคงลักลอบทิ้งขยะมูลฝอยติดเชื้อปะปนกับขยะมูลฝอยทั่วไปอยู่

4.6 การบริหารจัดการขยะมูลฝอย

จากการสัมภาษณ์นายกเทศมนตรี (1, 2562) และ นามสมมุติ (3, 2562) พบว่าปัจจุบันในเทศบาลตำบลชะมายมีขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นจริงประมาณ 17-18 ตันต่อวัน สามารถเก็บขนได้ 17.47 ตันต่อวัน พนักงานเก็บขนขยะมูลฝอยที่มีทั้งหมด 5 คน โดยจะแบ่งกันไปตามเส้นทางที่รับผิดชอบ จากนั้นจึงถูกนำไปกำจัดโดยวิธีการฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาลที่เตรียมไว้ ณ บ้านต้นอ้าย หมู่ 12 ตำบลควนกรด อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ดังภาพที่ 4.1 ซึ่งเป็นหลุมฝังกลบของเอกชน ดำเนินการโดยเรียกเก็บค่าธรรมเนียมเดือนละ 136,350 บาท/เดือน ซึ่งเป็นตำบลใกล้เคียง



ภาพที่ 4.1 หลุมฝังกลบที่เทศบาลตำบลชะมายนำขยะมูลฝอยไปกำจัด

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร (นามสมมุติ 2, 2561) เกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอย และหลุมฝังกลบ นายกเทศมนตรีกล่าวว่าทางเทศบาลมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั้งป้าย และการมีถึงขยะมูลฝอยแยกประเภท รวมทั้งมีธนาคารขยะมูลฝอยเพื่อรับซื้อขยะมูลฝอย แต่ยังมีเพียงบางจุดเท่านั้นที่มีการวางถังคัดแยกขยะมูลฝอยให้ครอบคลุมทุกประเภท

4.6.1 การลดอัตราการเกิดและการคัดแยกขยะมูลฝอย

4.6.1.1 การลดอัตราการเกิดและการคัดแยกขยะมูลฝอยทั่วไป

ขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นของทางเทศบาลตำบลชะมายจะมีการให้ความรู้ รมรงค์และประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนคัดแยกขยะมูลฝอยทำให้เดิมทีจากเมื่อประมาณ 5 ปีที่ผ่านมาสามารถลดจากประมาณ 21 ตันต่อวันลงเหลือประมาณ 17 -18 ตันต่อวัน โดยทางเทศบาลมีการจัดให้ความรู้ทั้งที่จัดที่เทศบาลเอง และถึงการให้ความร่วมมือในการคัดแยกขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทางเพื่อลดภาระการจัดเก็บขยะมูลฝอยและยังเป็นการหารายได้ในครัวเรือนได้อีกทางหนึ่งดังภาพที่ 4.2 ขยะมูลฝอยที่คัดแยกมาแล้วทางเทศบาลจัดให้มีการรับซื้อโดยจัดตั้งธนาคารขยะมูลฝอย ณ หมู่ 1 บ้านเขากลาย โดยจะรับซื้อขยะมูลฝอยรีไซเคิลโดยมีราคาปรับซื้ออ้างอิงกับราคาท้องตลาด



ภาพที่ 4.2 ป้ายรณรงค์การคัดแยกขยะมูลฝอยตามชุมชนต่าง ๆ และถังขยะมูลฝอยแยกประเภท

4.6.1.2 การลดอัตราการเกิดและการคัดแยกขยะมูลฝอยอันตราย

ขยะมูลฝอยอันตรายที่เกิดขึ้นเทศบาลจะมีการให้ความรู้แก่ประชาชน และมีถึงแยกประเภท จากการสัมภาษณ์ (นามสมมุติ 3, 2561) หัวหน้ากองสาธารณสุขสิ่งแวดล้อม มีการให้ความรู้ถึงประเภทของขยะมูลฝอยและมีการวางถังขยะมูลฝอยแยกประเภท โดยเฉพาะบริเวณที่เป็นสถานศึกษา โรงเรียน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สถานีขนส่ง และที่เทศบาลเอง รวมทั้งเมื่อพนักงานเก็บขนขยะมูลฝอยอันตรายพบว่ามี การทิ้งปะปนกับขยะมูลฝอยทั่วไป ก็มีการแยกประเภทแล้วนำไปเก็บไว้ที่กองช่างเพื่อรวบรวมแล้วส่งต่อไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราชเพื่อนำไปกำจัดต่อไป

4.6.1.3 การลดอัตราการเกิดและคัดแยกขยะมูลฝอยติดเชื้อ

ขยะมูลฝอยติดเชื้อที่ผ่านการคัดแยกแล้วทางโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และคลินิกในพื้นที่เทศบาลตำบลชะมาย จะถูกนำไปจัดการต่อโดยห้างหุ้นส่วนจำกัด ส.เรืองโรจน์ จังหวัด สระบุรี โดยคิดค่าดำเนินการตามน้ำหนักขยะมูลฝอยติดเชื้อที่เกิดขึ้นจริงแต่หากขยะมูลฝอยติดเชื้อเหล่านั้นถูกทิ้งปะปนกับขยะมูลฝอยทั่วไปก็อาจทำให้เกิดการปนเปื้อนได้

4.7 การเก็บรวบรวมและการขนส่งขยะมูลฝอย

จากการสัมภาษณ์ (4, 2561) พนักงานเก็บขนขยะมูลฝอย สามารถสรุปได้ว่า เทศบาลมีรถเก็บขนขยะมูลฝอยแบบบีบอัด 4 คัน และแบบเปิดข้างเทท้าย 1 คัน ความจุ 39 ลูกบาศก์เมตร โดยในแต่ละคันจะมีเส้นทางรับผิดชอบในแต่ละหมู่บ้าน โดยปกติพนักงานจะเก็บขนขยะมูลฝอยตามเส้นทางตั้งแต่เช้าประมาณ 05.00 น และจะเก็บขนวันละ 1-2 เที่ยวต่อคัน ไปยัง ณ บ้านต้นอ้าย หมู่ 12 ตำบลควนกรด อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นหลุมฝังกลบที่ดำเนินการโดยเอกชน ขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในเทศบาลตำบลชะมายมีบางจุดที่ขยะมูลฝอยมากล้นถึงขยะมูลฝอยบ้างรวมทั้งที่ยังทิ้งตามที่รกร้างว่างเปล่า



ภาพที่ 4.3 รถเก็บขนขยะมูลฝอยตามชุมชนต่าง ๆ ของเทศบาลตำบลชะมาย

4.8 โครงการและกิจกรรมขยะมูลฝอย

ทางเทศบาลตำบลชะมายได้มี เช่น โครงการชุมชนไร้ถังขยะมูลฝอย ซึ่งดำเนินการอยู่ในพื้นที่ หมู่ที่ 5 และอยู่ระหว่างการพิจารณาขยาย ไปยังหมู่บ้านอื่นหลังจากนี้ เพื่อเป็นการลดขยะมูลฝอย

ได้มีกิจกรรมส่งเสริมการทำน้ำหมัก, การทำปุ๋ยหมัก, การเลี้ยงไส้เดือน และการจัดตั้งธนาคารขยะมูลฝอยเพื่อจะได้ใช้กิจกรรมเหล่านั้นเป็นช่องทางในการนำขยะมูลฝอยครัวเรือนไปใช้ประโยชน์



ภาพที่ 4.4 ธนาคารขยะมูลฝอย ณ โรงเรียนวัดเขากลาย

โครงการบูรณาการเพื่อจัดการขยะมูลฝอยอย่างยั่งยืน ดำเนินการทำกิจกรรมโดยไม่ใช้งบประมาณจากกองทุนสิ่งแวดล้อมโดยการส่งเสริมการทำปุ๋ยหมักจากขยะมูลฝอยอินทรีย์โดยการให้ความรู้ครัวเรือนที่สนใจในพื้นที่ หมู่ที่ 5 ตำบลชะเมา 30 ครัวเรือน และขยายผลชุดหลุมเพื่อทำปุ๋ยหมักให้กับครัวเรือนที่สนใจและเป็นแกนนำในการจัดการขยะมูลฝอยอินทรีย์ด้วยการนำมาทำปุ๋ยหมักดำเนินการดังนี้

1. ก่อสร้างโรงเพาะเลี้ยงไส้เดือน ณ สระน้ำหุบ หมู่ที่ 5 ตำบลชะเมา
2. จัดตั้งธนาคารขยะมูลฝอยชุมชน ณ หมู่ที่ 3 บ้านเขากลาย
3. จัดกิจกรรม EVENT ธรนรงค์เล็ก การใช้ถุงพลาสติก และโฟม ณ ห้างสหไทยพลาซ่า

เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2561



ภาพที่ 4.5 โครงการรณรงค์สร้างจิตสำนึกคัดแยกขยะมูลฝอยและของเสียจากต้นทาง

4.9 การจัดเก็บค่าธรรมเนียมขยะมูลฝอย

การจัดเก็บค่าธรรมเนียมของเทศบาลตำบลชะมายจะจัดเก็บบ้านเรือนประชาชนเป็นเงิน 40 บาทต่อเดือนต่อครัวเรือน ส่วนโรงพยาบาล ห้างร้านที่มีขนาดใหญ่จะมีอัตราที่แตกต่างกันออกไปตามปริมาณขยะมูลฝอยที่เก็บจริง (นามสมมุติ 3, 2561) พนักงานเทศบาล กล่าวว่าขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นจากห้างสรรพสินค้าสหไทยจะมีค่าธรรมเนียมเดือนละ 8,000 บาท โดยในระยะแรกทางเทศบาลไม่สามารถเก็บค่าธรรมเนียมได้ครบทั้งหมดยังคงมีบางส่วนที่ไม่สามารถจัดเก็บได้เนื่องจากเป็นประชากรแฝงประมาณร้อยละ 20-25

ในปี 2561 เทศบาลตำบลชะมายได้มีรายจ่ายทั้งสิ้น 86,670, 000 บาท โดยมีงานกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลมีการตั้งงบประมาณไว้ 1,634,000 บาท และใช้จริง 1,452,095.60 บาท ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 โครงการและกิจกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยตามแผนปฏิบัติการประจำปี 2561 ของเทศบาลตำบลชะมาย

โครงการและกิจกรรมที่ยุทธศาสตร์ที่ 5 ยุทธศาสตร์ด้านสิ่งแวดล้อม	งบประมาณที่ตั้งไว้	งบประมาณ ที่ดำเนินการจริง
1. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการรักษา ความสะอาด (จ้างเหมาบริการเอกชนใน การฝังกลบขยะมูลฝอย)	1,200,000	1,135,407.60
2. โครงการจ้างเหมาบริการบุคคลธรรมดา ปฏิบัติงานรักษาความสะอาด	216,000	188,700
3. โครงการจ้างเหมาบริการบุคคลธรรมดา ปฏิบัติงานกำจัดสิ่งปฏิกูล	108,000	107,700
4. โครงการชุมชนไร้ถังขยะมูลฝอย	20,000	-
5. โครงการบูรณาการเพื่อจัดการขยะมูล ฝอยอย่างยั่งยืน	60,000	-
6. โครงการรณรงค์สร้างจิตสำนึก คัดแยกขยะมูลฝอยและของเสียจากต้นทาง	30,000	20,288
รวมงบประมาณ	1,634,000	1,452,095.60

ที่มา: เทศบาลตำบลชะมาย, 2561

จากการเปรียบเทียบสัดส่วนงบประมาณทั้งหมดของเทศบาลตำบลชะมายในปี พ.ศ. 2561 ซึ่งมี 86,670,000 บาท โดยหากเปรียบเทียบสัดส่วนในงบประมาณโครงการและกิจกรรมที่ ยุทธศาสตร์ที่ 5 ยุทธศาสตร์ด้านสิ่งแวดล้อม เป็นเงิน 1,452,095.60 คิดเป็นร้อยละ 1.67 ของ งบประมาณทั้งหมด และหากพิจารณาเทียบภายในยุทธศาสตร์ที่ 5 ยุทธศาสตร์ด้านสิ่งแวดล้อม เช่น โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการรักษาความสะอาด (จ้างเหมาบริการเอกชนในการฝักรถขยะมูลฝอย) คิดเป็นร้อยละ 78.19, โครงการจ้างเหมาบริการบุคคลธรรมดาปฏิบัติงานรักษาความสะอาด คิดเป็น ร้อยละ 1.29, โครงการจ้างเหมาบริการบุคคลธรรมดาปฏิบัติงานกำจัดสิ่งปฏิกูลคิดเป็นร้อยละ 7.41, โครงการรณรงค์สร้างจิตสำนึกคัดแยกขยะมูลฝอยและของเสียจากต้นทางคิดเป็นร้อยละ 1.39

4.10 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย

จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน (4, 2561) รายงานว่าทางเทศบาลตำบลชะมายจะมีการประชุมรวมทั้งประชาสัมพันธ์ทั้งจากเอกสารจากทางเทศบาลในการร่วมเสนอนโยบายต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย เช่น โครงการชุมชนไร้ถังขยะมูลฝอย โครงการบูรณาการเพื่อจัดการขยะมูลฝอย อย่างยั่งยืน โครงการรณรงค์สร้างจิตสำนึกคัดแยกขยะมูลฝอยและของเสียจากต้นทาง โครงการ ธนาคารขยะมูลฝอย ผู้นำชุมชนและ ประชาชนเข้าร่วมการประชุม อบรมให้ความรู้อย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ยังมีการส่งเสริมการคัดแยกขยะมูลฝอยผ่านป้ายประชาสัมพันธ์ แผ่นพับ และให้ความรู้แก่นักเรียนในความรับผิดชอบของเทศบาลด้วย

4.11 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการจัดการขยะมูลฝอย

จากการสัมภาษณ์ และการสังเกตการณ์ พบปัญหาการให้ความร่วมมือการมีส่วนร่วม แก่ปัญหาขยะมูลฝอยนำเสนอผลโดยขอจำแนกเป็นรายข้อดังนี้

4.11.1 ปัญหา และอุปสรรค

จากการสัมภาษณ์ (นามสมมุติ 5, 2561) ซึ่งเป็นประชาชนทั่วไปพบว่ามีความกังวล ในเรื่องปริมาณขยะมูลฝอยที่ล้นถังในบางครั้ง ประกอบกับประชาชนไม่เข้าใจหลักการและประโยชน์ ของการคัดแยกขยะมูลฝอยรวมทั้งขาดความตระหนักไม่มีการคัดแยกขยะมูลฝอยติดเชื่อรวมถึงขยะมูล ฝอยอันตรายถูกทิ้งรวมกันในถังขยะมูลฝอย

จากการสัมภาษณ์นายกเทศมนตรี (นามสมมุติ 1, 2561) ขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นภายในเทศบาล ตำบลชะมายที่เกิดขึ้นมีปริมาณมากขึ้นอย่างต่อเนื่องทางเทศบาลไม่มีพื้นที่ในการจัดการขยะมูลฝอย ไม่มีหลุมฝังกลบเป็นของตัวเอง จึงต้องจ้างเหมาเอกชนในการดำเนินการหลุมฝังกลบ ทำให้จำเป็นต้อง หาพื้นที่รองรับในการทิ้งขยะมูลฝอยอย่างต่อเนื่องและเกิดปัญหาเพราะเกรงว่าหลุมฝังกลบจะเต็ม

แล้วจำเป็นต้องหาหลุมฝังกลบที่อื่นอีกและในขณะนี้หลุมฝังกลบที่ใช้อยู่ก็เริ่มเต็มทำให้ทางเทศบาลตำบลชะมายมีความวิตกกังวลในปัญหานี้มาก

โครงการและกิจกรรมที่ส่งเสริมด้านการจัดการขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นจะมีเพียงประชาชนที่เข้าร่วมการประชุมและประชาสัมพันธ์ที่จะตระหนัก รวมถึงเข้าใจถึงความสำคัญในการคัดแยกและลดปริมาณที่ต้นทางเพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอยในการจัดการต่อไป ซึ่งทางเทศบาลต้องการความร่วมมือจากภาคประชาชนในการคัดแยกขยะมูลฝอยลงให้ได้มากที่สุดตั้งแต่ต้นทางเพื่อลดมูลฝอยปลายทาง

จากการสังเกตที่หลุมฝังกลบ บ้านต้นอ้ายพบว่าปริมาณขยะมูลฝอยที่ทิ้งเป็นจำนวนมาก และยังขาดการคัดแยกทั้งที่เป็นขยะมูลฝอยอินทรีย์ และขยะมูลฝอยที่สามารถรีไซเคิลได้จึงมีขยะมูลฝอยปริมาณมากที่หลุมฝังกลบต้องจัดการต่อ หากพิจารณาเรื่องรถเก็บขนขยะมูลฝอยแล้วพบว่าปริมาณเพียงพอสามารถเก็บขนได้หมด

4.11.2 ด้านปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จต่อการจัดการขยะมูลฝอย

จากการสัมภาษณ์ และสังเกตตลอดจนการค้นคว้าจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการจัดการขยะมูลฝอยพบว่าสามารถจำแนกประเด็นได้ดังนี้

1) **ความพร้อมของการเข้าร่วมประกวดแข่งขัน** เช่น การได้รางวัลเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน Green City ประเภทดีเยี่ยม ประจำปี 2561 จาก กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และรางวัลเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน (รางวัลชมเชย) เทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืนระดับประเทศประจำปี 2562 จากกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดการกระตุ้นเตือนเรื่องความสะอาด และการจัดการกับขยะมูลฝอยต่อมาด้วย

2) **การประชาสัมพันธ์ถึงวิธีการจัดการขยะมูลฝอย** และโครงการส่งเสริมกิจกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยควรมีวิธีส่งเสริมความร่วมมือแก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลทั้งหมดถึงความร่วมมือแก่คนทุกกลุ่มทุกวัย

3) **กิจกรรมและโครงการบางอย่างขาดการต่อเนื่อง** เช่น โครงการธนาคารขยะมูลฝอยที่เปิดบริการในช่วงเวลาน้อยเกินไป หรือในบางสัปดาห์ไม่มีการเปิดให้บริการจึงส่งผลให้ประชาชนที่ต้องการมาขายขยะมูลฝอยไม่ต่อเนื่อง และในโครงการชุมชนไร้ถังขยะมูลฝอยซึ่งดูแล้วมีความเรียบร้อยแต่ขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นภายในบ้านเรือนก็อาจถูกกำจัดโดยกองทิ้งกลางแจ้ง หรือเผาทำลายซึ่งก็เป็นการจัดการขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกหลักสุขาภิบาล

4.12 การวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จโดยหลักการ (SWOT Analysis)

จากการศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลชะมาย สามารถพิจารณาปัจจัยความสำเร็จของการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลชะมายในแต่ละด้าน โดยใช้หลักการของ SWOT Analysis ในการพิจารณาประกอบด้วยการวิเคราะห์ปัจจัยภายในและการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

4.12.1 การวิเคราะห์ปัจจัยภายใน

การวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จ (SWOT Analysis) มีการใช้เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของธุรกิจการวิเคราะห์ปัจจัยภายในเป็นการประเมินในส่วนของจุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunities) และ อุปสรรค (Threats) ขององค์กร ซึ่งการวิเคราะห์ปัจจัยภายในของการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลชะมายประกอบด้วยปัจจัยสำคัญคือ บุคลากรทำงานกำจัดขยะมูลฝอย การบริหารจัดการขยะมูลฝอย และการบริหารองค์กร นโยบาย โครงการ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ระบบการจัดการขยะมูลฝอย ค่าธรรมเนียมการจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) บุคลากร

การจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลชะมายบุคลากรเป็นปัจจัยหลักในการดำเนินการ ซึ่งการศึกษาด้านบุคลากรนี้จะแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ บุคลากรส่วนการบริหาร บุคลากรส่วนวิชาการ และบุคลากรระดับปฏิบัติการ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายในด้านบุคลากรมี

จุดแข็ง (Strengths)

บุคลากรด้านบริหาร

1. จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและการสังเกต พบว่าผู้บริหารของเทศบาลตำบลชะมายมีความเป็นผู้นำสูง มีวิสัยทัศน์ที่ดีและกว้างไกล
2. ผู้บริหารนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารงานอย่างเป็นระบบ และพยายามจะแก้ปัญหาด้านขยะมูลฝอยอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยเฉพาะประเด็นเรื่องหลุมฝังกลบที่เป็นปัญหาเรื้อรังและสร้างความกังวลให้ค่อนข้างมาก นอกจากนี้ยังสามารถเจรจาจนมีราคาค่าบริการที่สมเหตุสมผลได้
3. ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถ ดำรงตำแหน่งมาหลายสมัย มีจิตสำนึกรักท้องถิ่นทำให้มีความสนิทสนมคุ้นเคยกับประชาชนอย่างใกล้ชิดและมีความต้องการพัฒนาท้องถิ่นและได้รับความเชื่อถือ

บุคลากรวิชาการ

1. บุคลากรมีความรู้ความสามารถด้านเก็บขยะมูลฝอยโดยตรงจึงนำนโยบาย วิสัยทัศน์ ที่ทางนายกเทศมนตรีวางไว้ไปดำเนินการได้

2. บุคลากรมีความกระตือรือร้นในการทำงาน บุคลากรทำงานอย่างเต็มที่ให้ความร่วมมือเนื่องจากมีจิตสำนึกในความรักท้องถิ่นและอยากพัฒนาท้องถิ่น และประสานงานกับชุมชนได้ดี

บุคลากรระดับปฏิบัติการ

1. บุคลากรระดับปฏิบัติการมีความร่วมมือร่วมใจกันเป็นอย่างดีส่วนใหญ่มีอายุงานมากกว่า 5 ปีทำให้เกิดความเชี่ยวชาญ

จุดอ่อน

1. การบริหารงานของผู้บริหารอย่างยาวนานอาจก่อให้เกิดแนวคิดที่ไม่สร้างสรรค์หรือหลากหลายเท่าที่ควรในการบริหารงานด้านการจัดการมูลฝอย

2) การบริหารองค์กร

โครงสร้างการบริหารองค์กรของเทศบาลตำบลชะมาย แบ่งออกเป็นเลขาธิการนายกเทศมนตรี และที่ปรึกษานายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี 2 ท่าน ปลัดเทศบาลตำบล รองปลัดเทศบาลตำบลซึ่งแบ่งออกเป็น สำนักปลัดเทศบาล กองวิชาการแผนงาน กองคลัง กองช่าง กองสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม

จุดแข็ง

1. โครงสร้างการบริหารของเทศบาลตำบลชะมายมีการจัดตั้งเป็นไปตามรัฐธรรมนูญมาตรา 284 ว่าด้วยองค์ประกอบของส่วนท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

2. โครงสร้างการบริหารเทศบาลการแบ่งงานกันตามหน้าที่แบ่งออกเป็นกองงานต่าง ๆ มีการจัดสรรบุคลากรตามความเชี่ยวชาญ และความชำนาญอย่างชัดเจน ซึ่งคือ กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนงานหลักที่ทำหน้าที่ในการดูแลการรักษาความสะอาดและการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญมาตรา 290 องค์ประกอบของส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามที่กฎหมายบัญญัติ พระราชบัญญัติเทศบาลพ.ศ. 2496 กำหนดให้เป็นหน้าที่ของเทศบาลในการรักษาความสะอาดของถนน ทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลและพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 18

3. เทศบาลมีการนำระบบมาตรฐาน ISO 14001 มาควบคุมการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดความต่อเนื่องและมีการควบคุมติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ ส่งผลให้ เกิดประสิทธิภาพและความสำเร็จในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมรวมทั้งการจัดการขยะมูลฝอย

จุดอ่อน

3) นโยบาย/แผน/โครงการ

นโยบาย/แผน/โครงการ ของเทศบาลตำบลชะมายได้กำหนดขึ้นตามวิสัยทัศน์ของเทศบาลตำบลชะมายว่า “มุ่งพัฒนาสู่ ชุมชนเข้มแข็ง แหล่งการศึกษา เศรษฐกิจพัฒนาปลอดภัย เสพติด คุณธรรมนำชีวิต สู้สังคมพัฒนายั่งยืน”

จุดแข็ง

1. การกำหนดนโยบายของเทศบาลตำบลชะมายได้คำนึงถึงหลักการตามธรรมาภิบาลและยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น
2. นโยบาย/แผน/โครงการด้านสิ่งแวดล้อม และการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลมีการกำหนดให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 12 ในยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนซึ่งมีการส่งเสริมให้มีการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนถูกหลักสุขาภิบาล และมีความพยายามส่งเสริมการคัดแยกขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่และเพิ่มประโยชน์จากขยะมูลฝอยรวมทั้งลดขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นให้น้อยที่สุดโดยให้ความสำคัญกับการปรับกระบวนการพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศเพื่อเตรียมพร้อมไปสู่การเป็นเศรษฐกิจและสังคมเป็นสีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น การลดภาวะโลกร้อน และคำนึงไปถึงการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะมูลฝอยรวมถึงน้ำเสียชุมชน การจัดการของเสียอันตรายและขยะมูลฝอยติดเชื้อ เป็นต้น
3. มียุทธศาสตร์ด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมซึ่งมีแนวทางการพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บและกำจัดขยะมูลฝอยโดยตรง
4. โครงการด้านการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลชะมาย มีความต่อเนื่องทุกปี เป็นโครงการที่ครอบคลุมการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกกลุ่ม และมีการปลูกจิตสำนึกตั้งแต่เยาวชน และประชาชนในพื้นที่ให้รู้จักการคัดแยกขยะมูลฝอย เช่น โครงการชุมชนไร้ถังขยะมูลฝอย โครงการบูรณาการเพื่อจัดการขยะมูลฝอยอย่างยั่งยืน โครงการรณรงค์สร้างจิตสำนึกแก่เยาวชนในชุมชน

จุดอ่อน

1. โครงการบางอย่างขาดความต่อเนื่อง เช่น การจัดตั้งธนาคารขยะมูลฝอยที่บ้านเขาทรายหมู่ที่ 5 มีเวลาเปิดทำการน้อยไม่สะดวกแก่ประชาชนจึงหันไปขายให้กับร้านรับซื้อของเก่าแทนซึ่งมีความคล่องตัวมากกว่า
2. โครงการบางอย่างขาดความต่อเนื่อง เช่น กิจกรรมส่งเสริมการทำน้ำหมักการทำปุ๋ยหมัก การเลี้ยงไส้เดือนยังมีประชาชนร่วมมือปฏิบัติไม่แพร่หลายจนกลายเป็นเพียงแหล่งเรียนรู้เท่านั้น

3. โครงการเกี่ยวกับขยะมูลฝอยยังไม่หลากหลาย ขาดความร่วมมือจริงจัง และขาดคนรับผิดชอบงาน

4) งบประมาณ

จากค่าแกลงงบประมาณประกอบงบประมาณรายจ่ายของเทศบาลตำบลชะมาย การศึกษาปัจจัยภายในด้านงบประมาณ มีรายละเอียดดังนี้

จุดแข็ง

1. การจัดสรรงบประมาณรายรับและรายจ่ายของเทศบาลใกล้เคียงกัน แสดงให้เห็นว่าเทศบาลไม่มีปัญหาทางด้านงบประมาณ ซึ่งรายรับส่วนหนึ่งมาจากการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเอง

2. จากบัญชีสรุปโครงการ /กิจกรรมแผนการดำเนินงานประจำปี 2561 เทศบาลตำบลชะมายลง มีการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมทั้งสิ้น 6 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 1.67 ของโครงการทั้งหมดใช้งบประมาณทั้งสิ้น 1,452,095.60 บาท งบประมาณที่ใช้ในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม แสดงให้เห็นว่าการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลมีความสำคัญและเป็นด้านหลักของการดูแลสิ่งแวดล้อมในเทศบาลตำบลชะมาย

จุดอ่อน

1. เนื่องจากเทศบาลตำบลชะมายไม่มีสถานที่ในการจัดการขยะมูลฝอยเป็นของตัวเองทำให้ต้องมีการจ้างเหมาเอกชนในการทิ้งขยะมูลฝอยลักษณะหลุมฝังกลบซึ่งมีค่าใช้จ่ายสูง และไม่มีความปลอดภัย

5) วัสดุอุปกรณ์

ผลการศึกษาปัจจัยภายในด้านวัสดุอุปกรณ์ มีรายละเอียด ดังนี้

จุดแข็ง

1. เทศบาลมีรถจัดเก็บขนขยะมูลฝอยอย่างเพียงพอและสามารถจัดเก็บได้ทั้งหมด

2. รถเก็บขนขยะมูลฝอยมีวางแผนเส้นทางจัดเก็บทำให้มีการเก็บขนได้อย่างทั่วถึงและประหยัดพลังงานเชื้อเพลิง

จุดอ่อน

1. เส้นทางไปหลุมฝังกลบค่อนข้างไกลทำให้มีค่าใช้จ่ายส่วนนี้เพิ่มขึ้น

2. แนวโน้มของหลุมฝังกลบเอกชนที่เทศบาลตำบลชะมายใช้บริการมีแนวโน้มจะเต็มในอนาคตทำให้เทศบาลตำบลชะมายมีความกังวลในการหาแหล่งบริหารจัดการทิ้งขยะมูลฝอยแหล่งใหม่

3. ถังขยะแยกประเภทยังมีไม่เพียงพอ

6) การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์

ผลการศึกษาปัจจัยภายในด้านการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ มีรายละเอียด ดังนี้

จุดแข็ง

1. เทศบาลตำบลชะมายมีการดำเนินการประชาสัมพันธ์ในหลากหลายรูปแบบเพื่อกระจายข่าวสาร และให้ความรู้แก่ประชาชนในพื้นที่ให้เกิดความตระหนัก สร้างจิตสำนึก ในดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยและทำให้ได้รับการมีส่วนร่วมจากประชาชนในการเข้าร่วมโครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ

จุดอ่อน

1. การประชาสัมพันธ์แก่ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่หากดำเนินการไม่ถึงพออาจทำให้บางคนไม่ได้รับข่าวสารอย่างทั่วถึง

7) การจัดการขยะมูลฝอย

ผลการศึกษาปัจจัยภายในด้านระบบการจัดการขยะมูลฝอยมีรายละเอียด ดังนี้

จุดแข็ง

1. การจัดการขยะมูลฝอยทั่วไปเทศบาลตำบลชะมายมีการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ทำให้ประชาชนได้รับความรู้เรื่องการคัดแยกขยะมูลฝอยจากบ้านเรือนโดยทางเทศบาล ได้จัดส่งเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่เพื่อให้ความรู้ แผ่นพับ ป้ายไว้นิล และข้อมูลต่าง ๆ กับประชาชนในชุมชน โดยตรง และมีโครงการที่ทางเทศบาลดำเนินการ เช่น ให้ประชาชนมีความรู้และความตระหนักในการ คัดแยกขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทาง

2. เทศบาลตำบลชะมายมีการวางแผนเส้นทางเพื่อออกเก็บขนขยะมูลฝอย ทุกวันไม่มีขยะมูลฝอยตกค้างถนนไม่มีถังขยะมูลฝอยตั้งทำให้มีทัศนียภาพที่ดี ไม่มีกองขยะมูลฝอยสุ่ม ค้างหรือปลิวเกลื่อนกลาด ไม่มีน้ำขยะมูลฝอยไหลนองไม่มีกลิ่นเหม็นรบกวน

3. เทศบาลตำบลชะมายมีโครงการถนนไร้ถังขยะมูลฝอยเป็นการนำร่องซึ่ง สามารถลดปริมาณขยะมูลฝอยที่จัดเก็บลงได้

4. เทศบาลมีวิธีการกำจัดโดยการฝังกลบอย่างถูกสุขลักษณะ (Sanitary Landfill)

5. เทศบาลส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอยแบบผสมผสานก่อนนำไปจัดโดย เศษขยะมูลฝอยอินทรีย์บางส่วนจะนำไปทำเป็นปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ

จุดอ่อน

1. ชุมชนที่ยังไม่สามารถดำเนินโครงการถนนไร้ถัง ขยะมูลฝอยได้ทุกพื้นที่ทางเทศบาลจะตั้งถังขยะมูลฝอยไว้ตามจุดต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่นำขยะมูลฝอยมาพักรวมไว้รอการเก็บขนทำให้ที่จุดทิ้งมีขยะมูลฝอยปริมาณมาก และในบางครั้งประชาชนมีการเผาขยะมูลฝอยกลางแจ้งซึ่งไม่ถูกหลักสุขาภิบาล
2. เนื่องจากหลุมฝังกลบที่นำขยะมูลฝอยไปทิ้งสามารถรองรับขยะมูลฝอยได้อีกไม่นาน ดังนั้นทางเทศบาลจึงต้องหาวิธีการกำจัดวิธีอื่นควบคู่กันไปเพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอยที่จะนำไปยังหลุมฝังกลบ หรือวางแผนเพื่อหาแหล่งทิ้งขยะมูลฝอยที่อื่นต่อไป
3. ขาดแคลนงบประมาณในการจัดซื้อหาสถานที่เพื่อจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร

การจัดการขยะมูลฝอยอันตราย

จุดแข็ง

1. เทศบาลมีการรณรงค์โดยให้ประชาชนคัดแยกขยะมูลฝอยอันตรายชุมชนโดยจัดให้มีถังขยะมูลฝอยไว้ตามชุมชนต่าง ๆ และโรงเรียน และถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่โทรศัพท์ เพื่อที่จะให้ประชาชนรู้เหตุผลและเข้าใจจุดประสงค์ในการแยกขยะมูลฝอยอันตรายหรือขยะมูลฝอยพิษออกจากขยะมูลฝอยทั่วไป

จุดอ่อน

1. ประชาชนยังคงทิ้งขยะมูลฝอยอันตรายปะปนกับขยะมูลฝอยทั่วไปทำให้มีการปนเปื้อนขยะมูลฝอยอันตรายในหลุมฝังกลบทำให้เมื่อเกิดกระบวนการย่อยสลายอาจมีการรั่วไหลของขยะมูลฝอยอันตรายภายในสู่สิ่งแวดล้อม จะเป็นอันตรายทั้งต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม
2. ถังขยะมูลฝอยสำหรับขยะมูลฝอยอันตรายยังมีไม่เพียงพอ

การจัดการขยะมูลฝอยติดเชื้อ

จุดแข็ง

1. จากการประกาศกฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. 2545 ที่ให้ใช้บังคับที่กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และเทศบาลนครและเทศบาลเมืองทุกแห่ง จากข้อกำหนดที่ว่าด้วยการเก็บขยะมูลฝอยติดเชื้อตามกฎกระทรวงนี้มีผลบังคับใช้กับสถานบริการสาธารณสุขและห้องปฏิบัติการเชื้ออันตรายในเขตราชการส่วนท้องถิ่นทุกแห่งดังนั้นสถานบริการสาธารณสุขในพื้นที่จะต้องแยกขยะมูลฝอยติดเชื้อออกจากขยะมูลฝอยทั่วไป ทำการเก็บขน และหาสถานที่กำจัดโดยมีบริษัทเอกชนที่เชื่อถือได้เป็นผู้ดำเนินการกำจัด ชื่อ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ส.เรืองโรจน์ จ.สระบุรี

จุดอ่อน

1. ประชาชนทั่วไปไม่มีความรู้ด้านขยะติดเชื่อขาดความตระหนักเรื่องการปนเปื้อนของการติดเชื่อจึงคงลักลอบทิ้งขยะมูลฝอยติดเชื่อปะปนกับขยะมูลฝอยทั่วไป

8) ค่าธรรมเนียมการจัดการขยะมูลฝอย

จากพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 93 โดยให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นที่จัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบการจัดของเสียรวม มีอำนาจในการจัดเก็บค่าบริการได้ แต่อัตราค่าบริการนั้นราชการส่วนท้องถิ่นไม่ได้มีอำนาจในการกำหนด แต่เป็นอำนาจของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติตามมาตรา 88 และมาตรา 71 และ 72 ที่อาจกำหนดอัตราที่แตกต่างกันได้ตามความเหมาะสมเพื่อบริหารจัดการภายในเทศบาลด้วยตัวเอง มีรายละเอียด ดังนี้

จุดแข็ง

1. เทศบาลมีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมเพื่อนำมาใช้ในการบริหารงานดำเนินการด้านการดำเนินการด้านขยะมูลฝอยอย่างเพียงพอ
2. การจัดเก็บค่าธรรมเนียมมีการจัดเก็บตามปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นทำให้เกิดความเท่าเทียมกันในการจ่ายค่าธรรมเนียมตามอัตราที่เกิดขึ้นจริง

จุดอ่อน

1. เนื่องจากเทศบาลตำบลชะมายจัดเป็นชุมชนขนาดใหญ่มีประชาชนมาอาศัยทั้งดั้งเดิมและประชากรแฝงจำนวนมากมีบ้านประเภทบ้านเช่าที่มีการเปลี่ยนผู้อยู่อาศัยตลอดเวลา ทำให้การเก็บค่าธรรมเนียมได้น้อยกว่าที่ควร
2. ไม่มีมาตรการปรับอย่างชัดเจนแก่ผู้ที่ไม่จ่ายค่าธรรมเนียมจึงมีการปล่อยปละละเลยทำให้จัดเก็บค่าธรรมเนียมได้ไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วย

4.12.2 การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก

การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกเป็นการประเมินในส่วนของโอกาส (Opportunities) คือเงื่อนไขภายนอกที่จะส่งผลกระทบต่อให้กับองค์กรในทางที่ดีและเป็นประโยชน์ และอุปสรรค (Threats) เงื่อนไขภายนอกที่จะส่งผลกระทบต่อให้กับองค์กรในทางที่ไม่ดีไม่เป็นประโยชน์และเกิดความเสียหายประกอบด้วยปัจจัยสำคัญคือ สภาพพื้นที่ สังคมและการมีส่วนร่วมของชุมชนความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอก นโยบายของรัฐสื่อมวลชน เทคโนโลยี เศรษฐกิจ ซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละด้านดังนี้

1) สภาพพื้นที่

ผลการศึกษาปัจจัยภายนอกด้านสภาพพื้นที่มีรายละเอียดดังตารางนี้

จุดแข็ง

-

จุดอ่อน

1. ประชาชนที่อาศัยบริเวณข้างเคียงหลุมฝังกลบมีการต่อต้านเพราะเกรงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และกลิ่น
2. หลุมฝังกลบที่ดำเนินการโดยเอกชนมีหลายเทศบาลที่มาใช้บริการทำให้หลุมใกล้เต็มในเวลาอันใกล้
3. เทศบาลตำบลชะมายเป็นเทศบาลตำบลขนาดกลางเนื้อที่มีประมาณ 21.42 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 13,386 ไร่ ที่ตั้งในย่านเป็นที่ตั้งชุมชน สถานที่ราชการ โรงงานอุตสาหกรรม สถานศึกษาห้างสรรพสินค้า แหล่งเศรษฐกิจและการพาณิชย์ มีความสำคัญของเทศบาล ซึ่งเป็นแหล่งชุมชน ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มีข้อ กำหนดครอบคลุมการสร้างโรงเรียนในการกำจัด ขยะมูลฝอย เมื่อศึกษาสภาพพื้นที่พบว่าไม่สามารถก่อสร้างสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยซึ่งต้องใช้พื้นที่ขนาดใหญ่ในการก่อสร้างเทศบาลไม่มีที่เป็นของตัวเองและไม่มียงบประมาณเพียงพอในการจัดซื้อพื้นที่

2) สังคมและการมีส่วนร่วมของชุมชน

ผลการศึกษาปัจจัยภายนอกด้านสังคมและการมีส่วนร่วมของชุมชนมีรายละเอียดดังนี้

จุดแข็ง

1. ผู้นำชุมชนมีความกระตือรือร้น และมีจิตสำนึกในด้านสิ่งแวดล้อม
2. เทศบาลตำบลชะมายยังในพื้นที่มีชุมชนลักษณะผสมที่มีการพึ่งพาอาศัยกันง่ายต่อการสื่อสารประสานงานและขอความร่วมมือ
3. ผู้นำชุมชนหลายคนมีตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาเทศบาล ดังนั้นจึงทำหน้าที่เป็นทั้งตัวแทนประชาชนเข้าร่วมประชุมและเสนอความคิดเห็น ทั้งยังสามารถคัดค้านหากโครงการของเทศบาลไม่เอื้อประโยชน์ หรือส่งผลกระทบต่อประชาชนนอกจากนี้ผู้ชุมชนเพื่อขอความร่วมมือกับประชาชน
4. ประชาชนมีความรักท้องถิ่นความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อมทราบถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับตัวเองจึงเต็มใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมของเทศบาล
5. ประชาชนส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์แบบเครือญาติทำให้มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

จุดอ่อน

1. บริเวณชุมชนเมืองในพื้นที่ส่วนใหญ่มีประชากรแฝงเข้ามาทำงานในพื้นที่จำนวนมาก และไม่ให้ความร่วมมือในการคัดแยก หรือจัดการขยะมูลฝอยแก่เทศบาล

3) ความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอก

ผลการศึกษาปัจจัยภายนอกด้านความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกมีรายละเอียดดังนี้

จุดแข็ง

1. จากผลการปฏิบัติงานเชิงประจักษ์ของผู้บริหารในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและการจัดการขยะมูลฝอยทำให้องค์กรต่าง ๆ ด้านสิ่งแวดล้อมเข้ามาช่วยสนับสนุนทั้งด้านเงินทุน วัสดุอุปกรณ์ เพื่อพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลและต่อยอดการจัดการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ

จุดอ่อน

-

4) นโยบายของรัฐ

ผลการศึกษาปัจจัยภายนอกด้านนโยบายของรัฐ มีรายละเอียดดังนี้

จุดแข็ง

1. รัฐบาลมีจัดเป็นวาระแห่งชาติตั้งแต่ปี 2557 เป็นต้นมา และระบุในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ด้านการจัดการขยะมูลฝอยและถือว่าปัญหาขยะมูลฝอยเป็นปัญหาที่ต้องจัดการโดยเร่งด่วนทั้งขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นใหม่และขยะมูลฝอยตกค้างในระบบรวมทั้งหรือขยะอันตรายที่แหล่งกำเนิด การนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ซ้ำและใช้ประโยชน์ใหม่ การเก็บขนขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพ การกำจัดขยะมูลฝอยด้วยวิธีที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ส่งเสริมภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแปรรูปขยะมูลฝอยเป็นพลังงานหรือเชื้อเพลิงนอกจากนี้ยังมีนโยบายด้านการส่งเสริมพลังงานทดแทนจากขยะมูลฝอย หรือโครงการถังขยะเปียกลดโลกร้อนที่ส่งเสริมให้กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นขับเคลื่อนในประจำปี รวมทั้งการปล่อยก๊าซเรือนกระจกอันก่อให้เกิดภาวะโลกร้อน

จุดอ่อน

1. จากนโยบายของภาครัฐเรื่องค่าแรงขั้นต่ำทำให้ประชาชนในพื้นที่สนใจทำงานในภาคเอกชนมากกว่าเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เทศบาลขาดบุคลากรปฏิบัติงาน

5) เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อมวลชน

ผลการศึกษาปัจจัยภายนอกด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อมวลชนมีรายละเอียดดังนี้

จุดแข็ง

1. ในปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อมวลชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย และรวดเร็วอีกการเผยแพร่ข้อมูลการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลทำได้ง่ายขึ้นมีประชาชนและหน่วยงานที่สนใจ และได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น ๆ มากยิ่งขึ้น

จุดอ่อน

-

6) เศรษฐกิจ

ผลการศึกษาปัจจัยภายนอกด้านเศรษฐกิจมีรายละเอียดดังนี้

จุดแข็ง

-

จุดอ่อน

1. อำเภอทุ่งสงจัดเป็นเมืองที่มีเศรษฐกิจเจริญเนื่องจากมีชุมทางรถไฟ และโรงงานปูนซีเมนต์รวมทั้งเป็นทางผ่านในการขนส่งสินค้าการขยายตัวของเมืองทำให้มีประชากรแฝงเข้ามาอาศัยทำงานในพื้นที่เพิ่มมากขึ้นแต่ไม่ได้รับความร่วมมือจากประชากรแฝงในการจัดการขยะมูลฝอย



บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล ตำบลชะมาย อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช 2) เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล ตำบลชะมาย อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช และ 3) เพื่อนำเสนอแนวทางที่เหมาะสมในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล ตำบลชะมาย อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดการขยะมูลฝอย จำนวน 33 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มภาคการเมือง กลุ่มภาคราชการ และ กลุ่มภาคประชาชน เก็บข้อมูลโดยการสังเกต การวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จ (SWOT Analysis) และการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

5.1 สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการศึกษาดูการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล ตำบลชะมาย อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วยประเด็นหลัก ได้แก่ สถานการณ์และปัญหาขยะมูลฝอย กระบวนการจัดการขยะมูลฝอย การบริหารองค์การด้านการจัดการขยะมูลฝอย การมีส่วนร่วมของประชาชน ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการขยะมูลฝอย ปัญหาและอุปสรรค ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสม มีรายละเอียดดังนี้

5.1.1 การบริหารจัดการขยะของเทศบาล ตำบลชะมาย อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

5.1.1.1 สถานการณ์และปัญหาขยะมูลฝอย

ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นต่อวันประมาณ 17-18 ตัน ทางเทศบาลตำบลชะมายมีความสามารถในการดำเนินการจัดเก็บแต่หากมีปริมาณมากกว่านี้อาจต้องมีการวางแผนจัดการ ขยะมูลฝอยที่ทางเทศบาลได้ทำการจัดเก็บมีวิธีการดำเนินการอย่างถูกหลักสุขาภิบาลโดยมีการวางภาชนะจัดเก็บและวางเส้นทางจัดเก็บได้อย่างทั่วถึงมีเพียงบางช่วงที่มีขยะล้นถังเนื่องจากการจัดเก็บมีเริ่มตั้งแต่เช้าตรู่จนถึงช่วงบ่าย แต่สังคมในพื้นที่ช่วงเย็นมีการอุปโภคบริโภคมากทำให้ขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นช่วงเย็นมีมากกว่าช่วงเวลาอื่น ๆ ประกอบกับกระแสการบริโภคที่นิยมซื้ออาหารสำเร็จรูปตลอดจนอาหารออนไลน์จึงก่อให้เกิดขยะมูลฝอยปริมาณมาก ขยะบางส่วนไม่มีการคัดแยกจากการขาดความร่วมมือ สอดคล้องกับ กฎติยา พุทธติ และคณะ (2560) ที่พบว่าเทศบาลส่วนใหญ่ยังขาดการคัดแยก

อีกทั้งการวางจุดจัดตั้งภาชนะเก็บมูลฝอยที่ไม่มีการวางถังคัดแยกมูลฝอยอย่างเพียงพอ ส่วนขยะอันตรายและขยะติดเชื้อเองก็ยังมีภารกิจปะปนกับขยะมูลฝอยอื่น ๆ ส่วนที่รวบรวมได้จะมีการรวบรวมให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราชนำไปจัดการต่อ ด้านขยะติดเชื้อมีการให้เอกชนชื่อ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ส.เรืองโรจน์ จ. สระบุรี เป็นคนดำเนินการประสานงานกำจัดต่อโดยคิดอัตราค่าดำเนินการตามจริงเป็นน้ำหนักซึ่งมูลฝอยเหล่านี้จะถูกโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเก็บรวบรวมไว้รอดำเนินการ

ขยะอันตรายเมื่อมีการรวบรวมได้แล้วมีการจัดส่งแก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราชดำเนินการจัดการต่อไปโดยขยะอันตรายมีการจัดถังขยะเพื่อรวบรวมขยะอันตรายไว้ตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น ชุมชน โรงเรียนสถานีขนส่ง อย่างไรก็ตามก็ตีขยะอันตรายจากการสัมภาษณ์การเก็บพบว่ายังมีขยะอันตรายทิ้งปะปนอยู่กับขยะทั่วไป จากการศึกษาของเกรียงศักดิ์ อุดมสินโรจน์ (2553) ที่แนะนำว่าขยะอันตรายควรควรมีการปรับเสถียรโดยผสมสารเคมีที่เหมาะสมเข้ากับของเสียเพื่อให้เกิดโครงสร้างที่ของเสียถูกจับไว้ทำให้ของเสียจะล้างละลายออกมาได้น้อยลงโดยทั่วไปใช้วิธีการปรับเสถียรโดยผสมขยะอันตรายเข้ากับปูนซีเมนต์แล้วหล่อเป็นก้อนหลังจากนั้นอาจจะนำมาทำเป็นวัสดุเครื่องใช้

ขยะมูลฝอยอันตรายและขยะติดเชื้อยังพบว่าถูกลักลอบทิ้งปะปนกับมูลฝอยทั่วไป เนื่องจากประชาชนขาดความรู้และความเข้าใจถึงอันตราย สอดคล้องกับ จันทนา มณีอินทร์ (2556) ที่พบว่าองค์กรส่วนปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ไม่มีการเก็บข้อมูลปริมาณขยะติดเชื้อร้อยละ 81.9 และส่วนใหญ่ไม่มีระบบกำจัดขยะติดเชื้อเป็นของตนเอง ขยะมูลฝอยที่จัดเก็บได้จะไม่มีการรวบรวมหรือคัดแยกก่อนมีเพียงการคัดแยกขยะบางประเภทโดยพนักงานจัดเก็บเท่านั้น ขยะมูลฝอยที่จะถูกนำไปกำจัดโดยการฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล (sanitary landfill)

5.1.1.2 กระบวนการจัดการขยะมูลฝอย

เทศบาลได้มีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับความรู้เรื่องการลดและคัดแยกขยะจากบ้านเรือนมีการลดอัตราการเกิดและการคัดแยก จัดส่งเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่เพื่อให้ความรู้และข้อมูลต่าง ๆ กับประชาชนโดยเทศบาลดำเนินโครงการเกี่ยวกับการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยได้แก่ โครงการธนาคารขยะ โครงการชุมชนไร้ถังขยะมูลฝอย โครงการบูรณาการเพื่อจัดการขยะมูลฝอยอย่างยั่งยืน โครงการรณรงค์สร้างจิตสำนึกคัดแยกขยะมูลฝอยและของเสียจากต้นทางยังมีการให้ความรู้เรื่องการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยในรูปแบบต่างๆ

5.1.1.3 การบริหารองค์การด้านการจัดการขยะมูลฝอย

เทศบาลตำบลชะมายมีกระบวนการกำหนดนโยบายของได้คำนึงถึงหลักธรรมาภิบาล เพื่อมุ่งตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นโดยรวมและครอบคลุมทุกประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนที่อยู่ในภารกิจตามอำนาจหน้าที่ในพระราชบัญญัติกำหนดแผน

และขั้นตอนกระจายอำนาจใหญ่แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการส่งเสริมทรัพยากรบุคคลให้พัฒนาศักยภาพตนเอง พร้อมกับปลูกฝังให้ทุกคนมีคุณธรรมและจริยธรรมมีการจัดบุคลากรและหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง ตามความรู้ความสามารถในแต่ละด้านเช่น การจัดการขยะมูลฝอย มีการจัดบุคลากรกองสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม ดูแล การจัดเก็บค่าธรรมเนียมการจัดการขยะ มีการมอบหมายให้กองคลังเป็นผู้ดูแล เป็นต้นเทศบาลยังมีการวางเป้าหมายในด้านการจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งมียุทธศาสตร์และโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์เป็นตัว ขับเคลื่อน มีโครงการและกิจกรรมที่มีการประสานงานกันระหว่างเทศบาลกับประชาชน โดยมีผู้นำชุมชน และเจ้าหน้าที่เป็นตัวกลางประสานการทำงานของเทศบาลและประชาชน ทั้งยังมีการจูงใจให้ประชาชนเข้าร่วมโครงการต่าง ๆ เทศบาลมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับความรู้เรื่องการคัดแยกขยะจากบ้านเรือน เทศบาลได้จัดส่งเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่เพื่อให้ความรู้และข้อมูลต่าง ๆ กับประชาชนโดยตรงยังมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ผ่านทางผู้นำชุมชนแต่ละชุมชน และเสียงตามสายในชุมชนนอกจากนี้เทศบาลยังมีการรณรงค์ผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนได้เข้าถึงข้อมูลและได้รับความรู้ได้ง่าย สะดวก และรวดเร็วที่สุดเทศบาลมีการจัดอุปกรณ์ เครื่องจักร ยานพาหนะที่เหมาะสมกับพื้นที่ และมีการประยุกต์ใช้เครื่องจักรและอุปกรณ์เพื่อลดค่าใช้จ่ายของเทศบาลในด้านงบประมาณและค่าใช้จ่ายของเทศบาล นั้นมีการแจ้งให้ประชาชนทราบ ซึ่งมีการจัดงบประมาณในด้านการจัดการขยะมูลฝอยผ่านโครงการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องนอกจากนี้ ยังได้รับเงินทุนจากองค์กรหรือหน่วยงานอื่นสำหรับพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

5.1.1.4 การมีส่วนร่วมของประชาชน

ในเทศบาลนั้นสามารถจำแนกตามกระบวนการมีส่วนร่วม 4 ขั้นตอนได้ดังนี้

- 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ ผู้นำชุมชนและคณะกรรมการซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนในพื้นที่ เข้าร่วมประชุมประชาคม รับทราบโครงการหรือกิจกรรมที่เทศบาลจะดำเนินการ และร่วมเสนอแนวทางและข้อคิดเห็นในการจัดการขยะมูลฝอยที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่นอกจากในการประชุม ประชาชนในพื้นที่ยังสามารถเข้าร่วมประชุมได้เช่นกัน
- 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ประชาชนในพื้นที่เข้าร่วมโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของเทศบาล เช่น โครงการเกี่ยวกับการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยได้แก่ โครงการธนาคารขยะ โครงการชุมชนไร้ถังขยะมูลฝอย โครงการบูรณาการเพื่อจัดการขยะมูลฝอยอย่างยั่งยืน โครงการรณรงค์สร้างจิตสำนึกคัดแยกขยะมูลฝอยและของเสียจากต้นทางนอกจากนี้ประชาชนยังมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะก่อนทิ้งเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นตอนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติดำเนินการ
- 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ประชาชนยอมรับโครงการหรือกิจกรรมที่เทศบาลจัดขึ้น เนื่องจากเห็นประโยชน์ว่าโครงการที่เทศบาลดำเนินการนั้นให้ประโยชน์ต่อตนเอง ทำให้บ้านเมืองสะอาดมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สภาพแวดล้อมดีขึ้น

5.1.1.5 ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ SWOT Analysis ในการจัดการขยะมูลฝอย

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ของเทศบาลผู้นำชุมชน และประชาชนได้ดังนี้

1) นายกเทศมนตรีมีการลงพื้นที่ การพูดคุยกับประชาชนเพื่อรับทราบปัญหาและความต้องการของประชาชน เพื่อหาแนวทางปรับปรุงพัฒนา เทศบาลให้มีสภาพแวดล้อมที่ดีอย่างต่อเนื่อง

2) การมีมาตรการรองรับที่ชัดเจน ทำให้ประสบผลสำเร็จได้รวดเร็ว เช่น มีการนำระบบมาตรฐานสากลมาดำเนินการ คือ นำระบบ ISO 14001 เป็นมาตรฐานควบคุมระบบการทำงานด้านสิ่งแวดล้อมของเทศบาล เป็นต้น

3) ต้องมีการสื่อสาร ระหว่างเทศบาลกับประชาชน เช่น การลงพื้นที่พูดคุย ประกาศเสียงตามสาย รวมทั้งสื่อสารออนไลน์ เป็นต้น ชุมชนชนบทการสื่อสารอย่างง่ายปากต่อปากทำให้เกิดความเข้าใจอันดี

4) เทศบาล ผู้นำชุมชนมีความตั้งใจมุ่งมั่น และประชาชนต้องให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน

5) ประธานชุมชน ผู้นำชุมชนมีบทบาท ในการกระตุ้นประชาชนในพื้นที่ ในการรับรู้ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลอย่างสม่ำเสมอ

5.1.1.6 ความคิดเห็นด้านจุดอ่อน (Weakness) และภัยคุกคาม (Threat)

จากการศึกษาพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคทั้งในส่วน of เทศบาลเอง และจากประชาชนซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1) อุปสรรคในการจัดการขยะของเทศบาลในเบื้องต้นเกิดจากประชาชนไม่เข้าใจวัตถุประสงค์และความจำเป็นที่จะต้องให้ความร่วมมือกับเทศบาลในการร่วมโครงการหรือกิจกรรมที่เทศบาลจัดขึ้น

2) ความไม่ร่วมมือของประชาชนบางส่วนในพื้นที่ อย่างเช่น ประชากรแฝง แรงงานต่างด้าว ประชากรจากต่างถิ่น

3) จำนวนรถเก็บขนขยะและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการมีไม่เพียงพอต่อการรองรับมูลฝอยในอนาคต

4) การละเลยและไม่ตระหนักถึงความสำคัญในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนบางส่วน

5) ความไม่มั่นคงของหลุมฝังกลบเนื่องจากเป็นหลุมฝังกลบของเอกชน

5.2 การอภิปรายผล

5.2.1 การวิเคราะห์ปัจจัยภายในโดย SWOT Analysis

การวิเคราะห์ปัจจัยภายในของการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลชะมาย ประกอบด้วยปัจจัยสำคัญคือ บุคลากร โครงสร้างและการบริหารองค์กร นโยบาย/แผน/โครงการงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ระบบการจัดการขยะมูลฝอยค่าธรรมเนียม การจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละด้านดังนี้

5.2.1.1 ด้านบุคลากร

1) **บุคลากรด้านผู้บริหาร** บุคลากรด้านผู้บริหารของเทศบาลตำบลชะมาย มีความรู้ วิสัยทัศน์กว้างไกลพยายามใช้ความรู้ความสามารถในการพัฒนาก่อให้เกิดผลงานเชิงประจักษ์ทั้งแก่เทศบาลเองและชุมชนภายนอกได้รับรางวัลจากองค์กรภายนอก และประชาชนก็ให้การยอมรับ มีการวางแผนและแก้ปัญหาโดยเฉพาะปัญหาการหาหลุมฝังกลบมาอย่างต่อเนื่อง มีการนำหลักการทั้งที่เป็นรูปธรรม และนามธรรมมาใช้หลักธรรมาภิบาลมาบริหารเทศบาลตำบลชะมาย เป็นอย่างดี ผู้บริหารเป็นคนในท้องถิ่นมีพื้นฐานครอบครัวเป็นผู้นำท้องถิ่นมาตลอดจึงมีภาพมองการบริหารในมุมกว้างและเห็นการพัฒนาเปลี่ยนแปลงพัฒนาของชุมชนมาอย่างต่อเนื่องทำให้เกิดความผูกพันกับท้องถิ่นอย่างเหนียวแน่น สอดคล้องกับ ญัฐวุฒิ แก้วบางพุด (2556) กล่าวว่าไว้ว่าผู้นำที่ดี และเหมาะสมกับองค์กรนั้นจะต้องมีการใช้หลักการ และวิธีการปกครองในหลายรูปแบบ เช่น การใช้หลักธรรมาภิบาล การใช้หลักการบริหารความเสี่ยง การใช้หลักการการมีส่วนร่วม การใช้หลักภาวะผู้นำแบบสนับสนุน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานที่เพิ่มมากยิ่งขึ้น และ Ekaterini Galanou (2010) ที่กล่าวว่าไว้สอดคล้องกันว่าผู้นำต้องมาจากการที่บุคคลหรือพนักงานที่เป็นที่ยอมรับเพื่อทำให้เกิดความรู้สึกเคารพไม่ก่อเกิดแรงต้าน อีกทั้งในการบริหารงานของผู้นำที่ดีจะต้องให้ความสำคัญกับองค์ประกอบหลายประการ เช่น การส่งเสริมความพึงพอใจในการทำงาน การสร้างความเสมอภาค การบริหารงานเป็นทีม และนำเอากระบวนการ ต่าง ๆ เข้ามาบูรณาการร่วมกันเพื่อทำให้เกิดประสิทธิภาพในการปกครองสูงสุดและ กิตติ มีศรี (2559) ที่พบว่าชุมชนที่ประสบความสำเร็จประกอบไปด้วยปัจจัย 4 ประการ คือ ผู้นำชุมชนมีความเข้มแข็งและอุทิศตนให้ชุมชน วิธีการจัดการขยะมูลฝอย การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและเครือข่ายภายนอก และทุนทางสังคม พบว่าการอาศัยอยู่ในชุมชนมาเป็นระยะเวลานานทำให้คนในชุมชนเกิดจิตสำนึกสาธารณะและความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของสถานการณ์ปัญหาขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นทำให้ทุนทางสังคมที่มีอยู่ในชุมชนถูกนำมาใช้ประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็นความไว้วางใจกัน ความเห็นอกเห็นใจกัน คุณสมบัติของผู้นำชุมชนที่มีความเป็นกันเองทำงานร่วมกับชุมชนได้เป็นอย่างดีเนื่องจากมีความเข้าใจพื้นที่ ความเป็นผู้นำที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจ การมีระบบการจัดการที่ดี มีการนำความรู้และภูมิปัญญามาประยุกต์ใช้ในการจัดการปัญหาร่วมกับการทำกิจกรรมและโครงการที่มีความสอดคล้องกับสภาพของชุมชนรวมถึงการมีผลประโยชน์ร่วมกัน จึงได้

สะท้อนออกมาเป็นการร่วมแรงร่วมใจในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นภายในชุมชน จนสามารถทำให้ปัญหาดังกล่าวได้รับการแก้ไขและจากแนวทางในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยที่ประสบผลสำเร็จนี้ ศุภชโร วิเศษชาติ และคณะ (2560) พบว่าท้องถิ่นที่จะประสบความสำเร็จในการจัดการกับปัญหาขยะมูลฝอยและสิ่งแวดล้อมนั้น ต่างก็เริ่มต้นจากการมีผู้บริหาร รวมถึงบุคลากรที่ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหา พัฒนาท้องถิ่นควบคู่ไปกับการจัดการสิ่งแวดล้อม

2) บุคลากรวิชาการ ส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่ที่มีความตั้งใจในการทำงานมีความกระตือรือร้นในการทำ งานมีความชำนาญด้านการจัดการขยะมูลฝอย เนื่องจากใช้ระบบมาตรฐานสิ่งแวดล้อม ISO 14001 ในการเข้ามาควบคุมดูแลระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลชะมายก่อกำความสำเร็จในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอย ที่พบว่ามีผลต่อภาพลักษณ์องค์กร ก่อให้เกิดประโยชน์ด้านสิ่งแวดล้อมแต่ก็ต้องมีการวางแผนเพราะการใช้ระบบมาตรฐานสิ่งแวดล้อม ISO 14001 ให้ประสบผลสำเร็จนั้นผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์กว้างไกลมุ่งมั่นจริงจัง มีระบบบริหารจัดการที่ดี ติดตามตรวจสอบ และประเมินผลงานอย่างสม่ำเสมอ พัฒนาปรับปรุงระบบต่อเนื่อง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพนักงาน พัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง การนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงาน ดังหลักการบริหารองค์กรที่อธิบายไว้ว่าองค์กรที่มีบุคลากรที่ดีนั้นจะเป็นตัวช่วยส่งเสริมองค์กรได้ องค์กรจะมีความสำเร็จและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้ด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพของทรัพยากรบุคคลซึ่งสามารถนำไปสู่องค์กรที่มีความสุขและประสบความสำเร็จในหลากหลายด้านได้ (ยุภาวรรณ ทองตะนูนาม และคณะ, 2015)

5.2.1.2 ด้านโครงสร้างและการบริหารองค์กร โครงสร้างการบริหารเทศบาลตำบลชะมายเป็นจุดแข็ง เนื่องจากตามโครงสร้างมีการแบ่งงานตามหน้าที่ชัดเจน โดยแบ่งเป็นกองต่าง ๆ มีกระบวนการจัดสรรบุคลากรตามความเชี่ยวชาญ และความชำนาญ อย่างชัดเจน สอดคล้องกับแนวคิดระบบราชการของแมกซ์ เวเบอร์ ซึ่งมีหลักการคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสมเข้ามาทำงานและมีการแบ่งงานกันทำโดยยึดหลักความรู้ ความชำนาญเฉพาะด้านของแต่ละบุคคลเป็นหลัก และกำหนดหน้าที่ไว้อย่างชัดเจนและเหมาะสม โดยการทำงานจะต้องมีการฝึกฝน อบรมเพื่อเพิ่มความรู้อยู่เสมอเพื่อก่อความเชี่ยวชาญให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ได้ผลงานสูงสุดจากการทำงาน (สุรพันธ์ ฉันทแดนสุวรรณ, 2553)

เทศบาลมีการนำระบบมาตรฐาน ISO 14001 มากำกับควบคุมการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดกระบวนการติดตามผลที่เป็นรูปธรรมส่งเสริมความสำเร็จ ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพและความสำเร็จในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมรวมทั้งการจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ปิยะราษฎร์ ฤชากุล และคณะ (2013) ที่พบว่าการใช้ระบบมาตรฐาน ISO 14001 มาใช้กับองค์กรนอกจากจะเป็นการดูแลสิ่งแวดล้อมได้โดยตรงแล้วยังสามารถก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดี สร้างภาพลักษณ์และชื่อเสียงที่ดีแก่องค์กร

เทศบาลมีระบบกระบวนการบริหารจัดการมีวิสัยทัศน์ด้านสิ่งแวดล้อมรวมทั้งด้านขยะมูลฝอย ทั้งที่ระบุในแผนงานต่าง ๆ ที่มีแผนพัฒนาของเทศบาลมีการกำหนดยุทธศาสตร์ที่มีเป้าหมายชัดเจน มีโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์เกี่ยวกับขยะมูลฝอยที่ครอบคลุมในทุกภาคส่วน และกำหนดงบประมาณ ในแต่ละโครงการอย่างชัดเจน มีการลงพื้นที่ของเจ้าหน้าที่ รวมทั้งได้รับการประสานงานจากผู้นำ ชุมชน มีการประชาสัมพันธ์โครงการ กิจกรรมของเทศบาลผ่านสื่อต่าง ๆ ซึ่งกระบวนการบริหารจัดการของเทศบาล

5.2.1.3 ด้านนโยบาย/แผน/โครงการ เทศบาลมีการวางแผนและกำหนดนโยบายตามหลักธรรมาภิบาลผ่านการประชุมและการมีส่วนร่วมกับผู้บริหารโดยมีการกำหนดโครงการต่าง ๆ โดยวางยุทธศาสตร์ด้านสิ่งแวดล้อม และมีโครงการเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย และโครงการกระตุ้นจิตสำนึกแก่ชุมชนและเยาวชน การมีส่วนร่วมของชุมชนสอดคล้องกับแผนพัฒนา เศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 12 (2560 -2564) และนโยบายคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 สอดคล้องกับ พัททชัย มุกดาสนิท (2551) ที่พบว่า การสร้างแรงจูงใจให้แก่ประชาชนในการลดปริมาณขยะมูลฝอยโดยจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลมีความสำคัญต่อการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กรในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ส่วนโครงการด้านการจัดการขยะมูลฝอยที่ไม่ต่อเนื่อง และไม่หลากหลายพอทำให้ชุมชนขาดแรงจูงใจ และลดประสิทธิภาพการจัดการมูลฝอยขององค์กรรวมหากถ้ามีการปรับเปลี่ยนมุมมองแล้วใช้แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมคนในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่ดี สมาชิกในชุมชนมีสุขภาพอนามัยที่ดีสร้างรายได้ลด รายจ่าย ก่อให้เกิดชุมชนและสังคมที่มีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ โดยกิจกรรมการจัดการมูลฝอยและสิ่งแวดล้อมของชุมชนเริ่มจากการลดการเกิดมูลฝอย การคัดแยก การใช้ประโยชน์มูลฝอย และการรวบรวมมูลฝอย เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บขนของพนักงานและการนำไปกำจัด รวมทั้งกิจกรรมการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมที่มีผลเกี่ยวเนื่องกับการเกิดมูลฝอยจึงเป็นแนวทางที่ไม่ซับซ้อนและไม่ใช้เทคโนโลยีที่ซับซ้อนแต่ต้องใช้การมีส่วนร่วมเป็นหลัก (กรมควบคุมมลพิษ, 2548)

5.2.1.4 ด้านงบประมาณ งบประมาณรายรับจากค่าธรรมเนียมที่จัดเก็บได้ และรายจ่ายของเทศบาลสามารถนำมาบริหารจัดการด้านการจัดการมูลฝอยเพียงพอเทศบาลจึงไม่มีปัญหาทางด้านงบประมาณในการจัดการขยะมูลฝอยหลัก และจากการสรุปโครงการ /กิจกรรม แผนการดำเนินงานประจำปี 2562 แสดงให้เห็นว่าเทศบาลให้ความสำคัญและเป็นด้านหลักของการดูแลสิ่งแวดล้อมในเทศบาลตำบลชะมาย ส่วนการที่ต้องจ้างเหมาเอกชนในการดำเนินการทั้งขยะมูลฝอยถึงแม้ว่าจะมีงบประมาณสูงแต่สามารถลดภาระค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ สอดคล้องกับ จารุณี วงศ์สี (2549) ที่พบว่างบประมาณทั้งจากภายในและภายนอกเป็นปัจจัยที่สำคัญและส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการขยะมูลฝอย

5.2.1.5 ด้านวัสดุอุปกรณ์ เทศบาลมีการจัดวางแผนในการจัดสรรวัสดุ

อุปกรณ์ และเส้นทางการจัดขนขยะมูลฝอยเพื่อความทั่วถึงเป็นระเบียบเรียบร้อย และคำนึงถึงความคุ้มค่าในการใช้งาน สอดคล้องกับทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการจัดการ ด้านวัสดุอุปกรณ์ (Materials) เป็นปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนเอื้ออำนวยและก่อให้เกิดความสะดวกในการทำงาน ซึ่งองค์การจะต้องจัดหาและสำรองไว้ให้เพียงพอต่อความต้องการในการดำเนินการทั้งในปัจจุบันและอนาคต (สุรพันธ์ ฉันทแดนสุวรรณ, 2553: 17 – 18) สอดคล้องกับปัญหาที่พบในการจัดการมูลฝอยหลายเทศบาลคือการมีถังจัดเก็บมูลฝอยไม่เพียงพอทั้งปริมาณและประเภทถังขยะ นอกจากนี้ยังต้องพิจารณาวัสดุของภาชนะรองรับหรือถังขยะด้วย ควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับประเภทของขยะมูลฝอย เพื่อประโยชน์ของความคงทน ค่าใช้จ่าย และการขนส่งด้วย เช่น ถังขยะมูลฝอยที่ทำด้วยพลาสติก PVC หรือ PE จะทนทานต่อการกัดกร่อนได้ดี แต่เกิดการชำรุดง่ายหากมีการโยนกระแทก ถังขยะมูลฝอยที่ทำด้วยโลหะ หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า ถังน้ำมัน จะไม่ค่อยทนต่อการกัดกร่อน มีน้ำหนักมาก แต่ราคาถูกกว่าถังพลาสติก ถังขยะมูลฝอยที่ทำด้วยยางดัดแปลงเพื่อให้การจัดเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและลดการปนเปื้อนของขยะมูลฝอยที่มีศักยภาพในการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ จะต้องมีการจัดรวบรวมขยะมูลฝอย และให้มีการแบ่งแยกประเภทของถังรองรับขยะมูลฝอยตามสีต่าง ๆ ดังรูปแบบและสัญลักษณ์การรองรับขยะมูลฝอยประเภทต่าง ๆ ข้างล่าง โดยมีถุงบรรจุภายในในถังเพื่อสะดวกและไม่ตกหล่น หรือแพร่กระจาย (กระทรวงสาธารณสุข , 2553: 5 ; สำนักวิชาความสะอาด, 2548)

5.2.1.5 การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ เทศบาลการประชาสัมพันธ์

หลากหลายทางเพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนในพื้นที่ ให้ความรู้ ความตระหนัก สร้างจิตสำนึกแก่ประชาชนในพื้นที่ทำให้ได้ร่วมความมื่อจากประชาชนในการเข้าร่วมโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ด้านขยะมูลฝอยสอดคล้องกับทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการจัดการ โดยการติดต่อสื่อสาร (Communication) เป็นสิ่งที่ช่วยเชื่อมโยงประสานกันระหว่างสมาชิกในองค์การ เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการเลือกช่องทางในการกระจายข้อมูลไปยังกลุ่มเป้าหมาย ผู้บริหารจึงไม่อาจหลีกเลี่ยงในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นโดยการแสดงความคิดเห็น การทำความเข้าใจและการฝากสารไปยังผู้อื่น หากผู้รับข้อมูล แปลความหมายผิดอาจส่งผลกระทบต่อการทำงานและองค์การ ผู้บริหารจึงต้องขจัดอุปสรรคในการติดต่อสื่อสารเพื่อให้การจัดการบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ (สุรพันธ์ ฉันทแดนสุวรรณ, 2553: 17 – 18) สอดคล้องกับการวิจัยของ พิทักษ์ มุกดาสนิท (2551) ที่พบว่าหลังจากกำหนดกิจกรรมแทรกแซง คือ ฝึกอบรมผู้นำชุมชนแจกแผ่นพับ ใบปลิว ป้ายประชาสัมพันธ์ สปอร์ตเทปเสียงตามสาย และการนิเทศและติดตามงานจากเจ้าหน้าที่แล้วผู้นำ ชุมชน และประชาชนมี ความรู้ความเข้าใจและมีทัศนคติที่ดีในเรื่องขยะเพิ่มขึ้น ส่งผลให้การปฏิบัติงานมีความร่วมมือในการกำจัดขยะมูลฝอย และปริมาณของขยะมูลฝอยลดลง สิ่งแวดล้อมในชุมชนดีขึ้น

5.2.1.6 ด้านระบบการจัดการขยะมูลฝอย โดยทั่วไปการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลมีการดำเนินการอย่างถูกหลักสุขาภิบาลมีการประชาสัมพันธ์ความรู้ด้านการจัดการขยะมูลฝอย การคัดแยก และโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่อง โดยการให้ข่าวสารผ่านผู้นำชุมชน ป้ายประชาสัมพันธ์ โครงการที่เทศบาลดำเนินการ เช่น โครงการธนาคารขยะที่ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง โครงการชุมชนไร้ถังขยะมูลฝอย โครงการบูรณาการเพื่อจัดการขยะมูลฝอยอย่างยั่งยืน โครงการรณรงค์สร้างจิตสำนึกคัดแยกขยะมูลฝอยและของเสียจากต้นทางจะโครงการของเทศบาล พบว่าโครงการถนนปลอดถังขยะถึงแม้ว่าจะทำให้ดูมีทัศนียภาพที่สวยงามแต่ในทางกลับกันกับทำให้มีขยะไปทิ้งหลังบ้าน เพื่อรอการเก็บขน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กิตติ มีศรี (2559) พบว่าวิธีการจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยส่วนใหญ่มีการจัดการขยะคือจัดตั้งธนาคารขยะ โดยโครงการส่วนใหญ่เริ่มต้นจากการรณรงค์ให้ประชาชนคัดแยกขยะรวมทั้งโครงการถนนปลอดถังขยะ สามารถลดปริมาณมูลฝอยที่ทิ้งลงถังได้แต่ยังคงมีขยะมูลฝอยถูกทิ้งปะปนกัน สอดคล้องกับ ฐปนัท จุลวงษ์ (2553) ที่ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอยเพื่อมุ่งสู่ชุมชนไร้ถังเทศบาลตำบลพนา อ.พนา จ.อำนาจเจริญ พบว่าปัญหาที่สำคัญในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนส่วนใหญ่เกิดจากความไม่เข้าใจกระบวนการบริหารจัดการขยะแบบครบวงจรและเข้าใจ เพียงว่าการทิ้งขยะลงถังขยะนั้นเพียงพอแล้วสำหรับการทำหน้าที่พลเมืองดีที่ช่วยรักษาความสะอาดแต่ยังขาดความเข้าใจในการคัดแยกขยะหลังจากมีการร่วมมือกันระหว่างเทศบาลและประชาชนทำให้การบริหารจัดการขยะมูลฝอยมีประสิทธิภาพมากขึ้นอีกทั้งยังมีการตั้งประชาคมเพื่อช่วยกันดูแลขยะในพื้นที่เป็นการร่วมกันแก้ปัญหาโดยการสร้างจิตสำนึกให้กับคนในชุมชน หากแต่ปริมาณที่ลดน้อยลงอาจจะเป็นเพราะประชาชนมีการลักลอบเผาขยะกลางแจ้งก็เป็นได้ โดยทางเทศบาลจะมีการวางแผนและเก็บขนขยะมูลฝอยในทุกวันทำให้ส่วนใหญ่ไม่มีขยะมูลฝอยตกค้างขยะบางส่วนโดยเฉพาะขยะอินทรีย์จะถูกคัดแยกไปเป็นอาหารสัตว์หรือหมักทำปุ๋ยส่วนการจัดการขยะอันตรายทางเทศบาลได้ ขยะอันตรายเมื่อมีการรวบรวมได้แล้วมีจัดส่งแก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราชดำเนินการจัดการต่อไปโดยขยะอันตรายมีการจัดถังขยะเพื่อรวบรวมขยะอันตรายไว้ตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น ชุมชน โรงเรียนสถานศึกษา อย่างไรก็ดีขยะอันตรายจากการสัมภาษณ์การเก็บขนขยะพบว่ายังมีขยะอันตรายทิ้งปะปนอยู่กับขยะทั่วไป จากการศึกษาของเกรียงศักดิ์ อุดมสินโรจน์ (2553) ได้ให้ความหมายของการปรับเสถียรว่าเป็นการผสมสารเคมีที่เหมาะสมเข้ากับของเสียเพื่อให้เกิดโครงสร้างที่ของเสียถูกจับไว้ทำให้ของเสียจะล้างละลายออกมาได้น้อยลงโดยทั่วไปใช้วิธีการปรับเสถียรโดยผสมขยะอันตรายเข้ากับปูนซีเมนต์แล้วหล่อเป็นก้อนหลังจากนั้นอาจจะนำมาทำเป็นวัสดุเครื่องใช้

สำหรับมูลฝอยติดเชื้อทางเทศบาลได้จัดจ้างเอกชนซื้อหำหุนส่วนจำกัด ส.เรืองโรจน์ จังหวัดสระบุรี เป็นผู้ดำเนินการโดยคิดอัตราค่าดำเนินการตามจริงเป็นน้ำหนักซึ่งมูลฝอยเหล่านี้จะถูกโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเก็บรวบรวมไว้รอดำเนินการต่อไป และมูลฝอยอันตรายและขยะติด

เข็ยยังพบว่าถูกลักลอบทิ้งปะปนกับมูลฝอยทั่วไปเช่นกันเนื่องมาจากประชาชนขาดความรู้และความเข้าใจถึงอันตราย สอดคล้องกับ จันทนา มณีอินทร์ (2556) ที่พบว่าองค์กรส่วนปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ไม่มีการเก็บข้อมูลปริมาณขยะติดเชื่อร้อยละ 81.9 และส่วนใหญ่ไม่มีระบบกำจัดขยะติดเชื่อเป็นของตนเอง

5.2.1.7 ด้านค่าธรรมเนียมการจัดการขยะมูลฝอย การเก็บค่าธรรมเนียมปัจจุบันเทศบาลจัดเก็บค่าธรรมเนียมมูลฝอยในอัตราครัวเรือนละ 40 บาทต่อเดือน และในผู้ประกอบการห้างสรรพสินค้าโรงงานก็จะมีอัตราการเก็บตามจริงที่เกิดขึ้นจากการสรุปโครงการดำเนินงานของเทศบาลพบว่าค่าธรรมเนียมที่จัดเก็บได้ถูกใช้ในการบริหารจัดการดำเนินการด้านขยะมูลฝอยเพียงพอหากแต่ยังมีบางส่วนที่ยังเก็บไม่ได้ ดังที่ กุลา ธนะขว้าง (ม.ป.ป) พบว่าบริการเก็บค่าธรรมเนียมมูลฝอยนั้นองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นจะเก็บเฉพาะค่าใช้จ่ายในการเก็บขนมูลฝอยไม่รวมค่าใช้จ่ายในการกำจัดซึ่งปัจจุบันมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บร้อยละ 10-50 ซึ่งหากนำหลักเกณฑ์เศรษฐกิจศาสตร์มาวิเคราะห์ต้นทุนผลตอบแทนพบว่าอัตราค่าธรรมเนียมที่จัดเก็บของเทศบาลนั้นยังมีมูลค่าต่ำกว่าความเป็นจริง จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 โดยใช้หลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย ทบทวนเกณฑ์การเก็บค่าธรรมเนียมการจัดการขยะที่เหมาะสม รวมถึงการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง

5.2.2 การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกโดย SWOT Analysis

การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลประกอบด้วยปัจจัยสำคัญคือพื้นที่สังคมและการมีส่วนร่วมของชุมชนความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกนโยบายของรัฐสื่อมวลชน เทคโนโลยี เศรษฐกิจซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละด้านดังนี้

5.2.2.1 ด้านสภาพพื้นที่ เทศบาลตำบลชะมายเป็นเทศบาลขนาดกลางซึ่งอยู่ในย่านชุมชน ย่านการค้า สถานที่ราชการโรงงานอุตสาหกรรม และเศรษฐกิจ แหล่งชุมชนตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ทำให้มีข้อจำกัดในการสร้างโรงเรือนในการจัดการขยะมูลฝอยรวมทั้งเทศบาลไม่มีพื้นที่เป็นของตนเองในการดำเนินการสร้างหลุมฝังกลบและยังมีปัญหาเรื่องขาดงบประมาณในการจัดหาพื้นที่สร้างศูนย์การจัดการขยะมูลฝอยในอนาคต

5.2.2.2 ด้านสังคมและการมีส่วนร่วมของชุมชน เทศบาลตำบลชะมายเป็นเทศบาลที่มีความผสมผสานยังเป็นสังคมเกษตรกรรมชุมชนมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดมีการพึ่งพาอาศัยกันทั้งแบบเครือญาติและแบบสังคมเพื่อนบ้านทำให้มีความสะดวกต่อการประชาสัมพันธ์ประสานงานขอความร่วมมือต่าง ๆ ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่เป็นคนในท้องถิ่นมีจิตสำนึกรักท้องถิ่น รักสิ่งแวดล้อมประกอบด้วยผู้นำชุมชนหลายคนมีสถานะเป็นสมาชิกสภาเทศบาลอีกด้วย ทำให้ในการออกความคิดเห็นต่าง ๆ ขณะเข้าร่วมประชุมเป็นการสะท้อนมุมมองของประชาชนในท้องถิ่นโดยแท้จริงการขอความร่วมมือประชาชนในท้องถิ่นส่วนใหญ่ทราบถึงปัญหาในการจัดการขยะมูลฝอยของท้องถิ่น

เป็นอย่างดี สอดคล้องกับการศึกษาของ อรทัย ก๊กผล (2550) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมนั้น ประชาชน ต้องมีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้นไปจนถึงสิ้นสุดกระบวนการในการสร้างจิตสำนึก ร่วมวางแผน ปฏิบัติ และ ติดตาม โดยหลักการจัดการท้องถิ่นที่ดีความเชื่อมโยงระหว่างประชาชนในท้องถิ่นผ่านกระบวนการ แลกเปลี่ยนความรู้เสนอโครงการต่าง ๆ ไปยังผู้นำชุมชนจะเป็นขั้นตอนที่ดี ในการพัฒนาท้องถิ่น ปัญหาที่ตามมาอีกด้านหนึ่งพบว่า ประชากรแฝงที่เข้ามาทำงานแล้วอาศัยอยู่ในเทศบาลชาติดิจิทัล ในการรับชุมชนและไม่รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนทำให้ขาดความร่วมมือในด้านการจัดการมูลฝอย

5.2.2.3 ด้านความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอก จากการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องของผู้บริหารในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมทำให้เกิดผลงานเชิงประจักษ์โดยการเข้าร่วม เช่น การได้รางวัลเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน Green City ประเภทดีเยี่ยม ประจำปี 2561 จากกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แนวทางชุมชนคาร์บอนต่ำ ทำให้ เป็นแรงผลักดันเทศบาลมีการพัฒนาด้านการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น รวมทั้งกระแสนิยมในการลดโลกร้อนทำให้เป็นทัศนคติเสริมแรงอีกด้านหนึ่ง

5.2.2.4 ด้านนโยบายของรัฐ นโยบายของรัฐบาลมีการระบุแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติด้านการจัดการมูลฝอยและสื่อว่า ปัญหาขยะมูลฝอยเป็นวาระแห่งชาติ จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเติบโตที่เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ที่กำหนดปัญหาการจัดการมูลฝอยจัดเป็นวาระแห่งชาติปัจจุบัน มีปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้นและขยะมูลฝอยค้างอยู่ในระบบเป็นปริมาณมากรัฐบาลพยายามส่งเสริม ให้มีการคัดแยกมูลฝอยตั้งแต่ต้นทาง การเพิ่มมูลค่ามูลฝอยการใช้มูลฝอยเป็นพลังงานทดแทน ทางเลือกและการจัดการมูลฝอยอย่างยั่งยืน (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2559)

นโยบายของรัฐในการกำหนดค่าแรงขั้นต่ำประชาชนในพื้นที่ทำงานในภาคเอกชนมากขึ้น เทศบาลชาตบุคลากรในการดำเนินการด้านขยะมูลฝอย บุคลากรในการจัดการขยะมูลฝอยพบว่า พนักงานจัดเก็บขยะมูลฝอยเป็นอาชีพที่มีความเสี่ยงในด้านสุขภาพอนามัยสูง ควรมีอุปกรณ์ป้องกันการ ติดเชื้อ เช่น การใส่ถุงมือ ผ้าปิดจมูก หรือชุดป้องกันการติดเชื้อ และเป็นงานที่ต้องใช้ความอดทน หากมีการเพิ่มค่าแรงขั้นต่ำจะเป็นการเพิ่มขวัญและกำลังใจแก่พนักงานจัดมูลฝอยได้

5.2.2.5 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อมวลชน ปัจจุบันเทคโนโลยี สารสนเทศ และสื่อมวลชนทำให้การประชาสัมพันธ์และการเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ของประชาชนทำได้ ง่ายสะดวกรวดเร็ว และครอบคลุมมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ ชีระ กุลสวัสดิ์ (2553: 8-13) พบว่าการพัฒนาทางเทคโนโลยีสารสนเทศกลายเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานในปัจจุบัน การ บริหารจัดการที่ดีส่วนหนึ่งมาจากการได้ข้อมูลและสารสนเทศที่ถูกต้องทันเวลาและใช้งานได้หา เพิ่มเติม เทคโนโลยีสารสนเทศที่ดีควรมีความสอดคล้องต่อการใช้งานมีความสมบูรณ์ตรงประเด็น ตรวจสอบได้มีความยืดหยุ่นมีความน่าเชื่อถือและเข้าใจเข้าถึงได้ง่าย ปัจจุบันการจัดการมูลฝอยมี

หลากหลายวิธีขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละเทศบาลงบประมาณบุคลากรซึ่งเทคโนโลยีสารสนเทศสามารถเป็นตัวช่วยส่งเสริมให้การจัดการมูลฝอยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5.2.2.6 ด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากอำเภอทุ่งสงมีเศรษฐกิจที่ดีเป็นชุมทางรถไฟ โรงงานปูนซีเมนต์ อุตสาหกรรมต่อเนื่องอีกหลายชนิด ทำให้มีประชากรแฝงที่เข้ามาทำงานในพื้นที่เทศบาลมากขึ้นซึ่งอาจเปรียบเทียบปริมาณมูลฝอยที่เพิ่มขึ้นกับจำนวนประชากรพบว่าปริมาณมูลฝอยที่เพิ่มมากขึ้นมีความสอดคล้องกันสอดคล้องกับการศึกษาของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (2560) ที่พบว่าเมืองที่เป็นเมืองเศรษฐกิจส่วนใหญ่จะมีประชากรมาอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นทำให้เกิดปัญหาขยะมูลฝอยตามมาจากจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ รวมถึงการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากชาวต่างชาติ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อปริมาณการบริโภคที่มากขึ้น ประกอบกับพฤติกรรมทิ้งขยะที่ไม่ถูกต้องในชีวิตประจำวัน โดยไม่มีการคัดแยกหรือนำไปรีไซเคิล ขยะมูลฝอยทุกประเภทจึงถูกทิ้งลงในถังขยะใบเดียวกัน จนกลายเป็นวัฒนธรรมและพฤติกรรมที่คุ้นชินของประชาชนทั่วไป ส่งผลให้เกิดปัญหาขยะล้นเมือง

5.3 ข้อเสนอแนะด้านการจัดการขยะมูลฝอย

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ของเทศบาล ผู้นำชุมชน และประชาชน สามารถสรุปความข้อเสนอแนะที่เหมาะสมในการจัดการขยะมูลฝอย ได้ดังนี้

5.3.1 การจัดการขยะมูลฝอย รวมถึงการจัดการในด้านต่าง ๆ ของเทศบาล ต้องคิดกระบวนการในภาพรวม เพื่อความรวดเร็วและสามารถเดินหน้าต่อไปได้

5.3.2 การจัดการจะต้องคำนึงถึงศักยภาพและความพร้อมของท้องถิ่นเป็นสำคัญ

5.3.3 การดำเนินโครงการใด ๆ ก็ตามจะต้องคำนึงถึงผลกระทบในทุก ๆ ด้านทั้งดีและลบด้วย

5.3.4 ควรมีกฎเกณฑ์ในการควบคุมดูแลให้เหมาะสมกับท้องถิ่น ในลักษณะที่ขอความร่วมมือโดยสมัครใจ ไม่ใช่การบังคับใช้ เพื่อไม่ให้เกิดการลักลอบกระทำผิดหรือเกิดการต่อต้านจากประชาชน

5.3.5 การทำงานของผู้บริหารจะต้องสะอาดโปร่งใส เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในการศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล ตำบลชะมาย อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช สามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนะสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการมูลฝอยได้ดังนี้

5.4.1 การบริหารจัดการขยะ ผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญเป็นหัวหน้าในการดำเนินการต่าง ๆ ทำให้องค์กรดำเนินไปอย่างบรรลุสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ในการขับเคลื่อนเทศบาลให้ประสบความสำเร็จในทุกด้านผู้บริหาร ต้องสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ได้บังคับบัญชา ผู้นำชุมชน และประชาชนในท้องถิ่นผู้บริหารต้องมีศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการ มีความเข้มแข็ง การเป็นคนที่มีความตั้งใจ เสียสละ และมีความมุ่งมั่นที่จะแก้ไข

ปัญหาสิ่งแวดล้อมของชุมชน และคำนึงถึงท้องถิ่นเป็นสิ่งสำคัญ ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกลมีความทันสมัยรวมทั้งมีจิตสำนึกรักท้องถิ่นอย่างแท้จริงไม่เอื้อประโยชน์ต่อองค์กรหรือหน่วยงานใดพยายามใช้ความรู้ต้นทุนทางสังคมของเทศบาลที่มี รวมทั้งใช้เทคโนโลยีให้เป็นประโยชน์เพื่อให้บรรลุต่อวิสัยทัศน์ที่ได้ตั้งไว้ เนื่องจากปัญหาและแนวทางการแก้ไขด้านการจัดการมูลฝอยต้องมีความร่วมมือของทุกฝ่าย

ทั้งประชาชนในท้องถิ่น ผู้นำชุมชน องค์กรและหน่วยงานภายนอกพยายามทำความเข้าใจเป้าหมายและสามารถขับเคลื่อนให้แผนการดำเนินการด้านขยะมูลฝอย เป็นไปได้ด้วยดี จากการศึกษาพบว่า การนำระบบมาตรฐานสิ่งแวดล้อม ISO 14001 มาใช้จำกัดควบคุมการดำเนินงานด้านการจัดการมูลฝอยเป็นเครื่องมือที่ดีที่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้หากแต่ต้องมีการวางแผนติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

5.4.2 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมภายในเทศบาล การมีส่วนร่วมของประชาชนทุกคนที่อาศัยอยู่ในชุมชนจะส่งผลทำให้ประสิทธิภาพ โดยการมีส่วนร่วมจะต้องมีลักษณะการเข้าร่วมอย่างครบวงจรตั้งแต่ต้นจนถึงสิ้นสุด เนื่องจากประชาชนหากมีส่วนร่วมแล้วจะตระหนักถึงปัญหาผลกระทบต่อตนเองและต่อชุมชนที่ตนเองอาศัยจากปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชนที่มีความรุนแรงเป็นสิ่งที่ผลักดันให้ทุกคนต้องหันมาร่วมกันคิด ร่วมกันทำเพื่อหาทางออกให้กับปัญหาที่ทุกคนกำลังเผชิญอยู่ และมีเป้าหมายเดียวกัน คือ การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นดังนั้นจึงเกิดการเข้าร่วมรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้น ทำให้เกิดกลไกชุมชน มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ที่กำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ในการสร้างความร่วมมือในชุมชนทำให้สามารถลดปริมาณขยะมูลฝอย โดยเฉพาะที่แหล่งกำเนิด จากนั้นจึงค่อย ๆ ขยายการเรียนรู้ด้านการนำขยะมูลฝอยไปใช้ประโยชน์ การสร้างรายได้ของขยะมูลฝอย และพัฒนาเป็นความร่วมมือกับเครือข่ายต่าง ๆ ในการร่วมกันจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งที่กล่าวมาทั้งหมดจะเกิดขึ้นได้จากการมีส่วนร่วมของทุกคนในชุมชน

5.4.3 การส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ การสื่อสาร และความเข้าใจอันดีระหว่างผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงาน ผู้วางโครงการ และประชาชนหากมีความเข้าอกเข้าใจกันเป็นอย่างดีจะช่วยส่งเสริมงานที่วางแผนเอาไว้ให้สัมฤทธิ์ผลโดยอาจจะใช้หลักการธรรมาภิบาลเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย โดยใช้เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการส่งเสริมความสำเร็จได้เนื่องจากปัญหาในการจัดการมูลฝอยในหลาย ๆ องค์กรส่วน

ปกครองท้องถิ่นพบว่าการขาดความร่วมมือซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การจัดการมูลฝอยไม่ประสบความสำเร็จ

5.4.4 มาตรการเสริมแรงทางจิตวิทยา องค์ปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีมาตรการเสริมแรงแก่ชุมชนและบุคคลที่ร่วมปฏิบัติงานด้านขยะมูลฝอย เช่น การให้รางวัลการชมเชยแก่ชุมชนที่เป็นตัวอย่างด้านการจัดการมูลฝอยต้นแบบ เพื่อสร้างแรงจูงใจแก่ชุมชนอื่น ๆ และพยายามสร้างมูลค่าจากขยะมูลฝอยแล้วนำมาเป็นรางวัลแก่ผู้ดำเนินการด้านขยะมูลฝอย

5.4.5 มีกระบวนการการจัดการมูลฝอยที่เหมาะสม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีปัญหาคือไม่มีหลุมฝังกลบมูลฝอยเป็นของตนเองวิธีการที่ทำได้ง่ายที่สุดคือการให้ความรู้สร้างความเข้าใจสร้างความตระหนักให้แก่ประชาชนที่อยู่ในเทศบาลและผลักดันช่วยกันลดปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้นให้ได้มากที่สุดเพื่อลดปริมาณมูลฝอยที่ต้องนำไปทิ้งในหลุมฝังกลบอันจะเป็นการลดงบประมาณจัดจ้างเอกชนในการจัดตั้งมูลฝอยได้อีกด้วย นอกจากนี้พยายามผลักดันโครงการพัฒนาที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ในด้านการเพิ่มมูลค่าของมูลฝอยให้ได้มากที่สุดหรือมีโครงการด้านการแปลงขยะมูลฝอยเป็นพลังงานเชื้อเพลิงขยะเชื้อเพลิงหรือโครงการอื่น ๆ โดยใช้เทคโนโลยีมาเกี่ยวข้อง

5.4.6 ศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากชุมชนต้นแบบ โดยมีชุมชนที่ประสบความสำเร็จด้านการจัดการขยะมูลฝอยเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการมูลฝอยที่ดีแล้วจึงขยายพื้นที่ไปยังชุมชนของเทศบาล โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานมีการประยุกต์ให้มีความเหมาะสมต่อชุมชนของตนเองได้

5.4.7 โครงการและกิจกรรมที่เทศบาลทำควรมีความต่อเนื่อง โครงการที่เกิดประโยชน์กับชุมชนอย่างแท้จริง การสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการสร้างความร่วมมือองค์กรภายนอกทั้งที่เป็นองค์กรอิสระและองค์กรสังกัดหน่วยงานของรัฐรวมทั้งองค์กรนานาชาติระหว่างประเทศในการส่งเสริมด้านความรู้เทคโนโลยีและงบประมาณ เพื่อให้การจัดการมูลฝอยมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

5.4.8 การเปลี่ยนแปลงขยะให้เกิดประโยชน์ นโยบายที่สำคัญคือเปลี่ยนขยะมูลฝอยเป็นทรัพยากร ลดปริมาณมูลฝอยที่แหล่งกำเนิด ซึ่งเป็นวิธีที่มีค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด โดยความร่วมมือ ระหว่างชุมชน สถานศึกษา และหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการขยะและเห็นคุณค่าของขยะในแง่มูลค่าของทรัพยากรตามหลักการ 3R ซึ่งประกอบด้วย Reduce คือลดการใช้ Reuse คือการใช้ซ้ำ Recycle คือการแปรรูปกลับมาใช้ใหม่ ซึ่งสามารถทำให้ปริมาณขยะลดลงได้ มีโครงการใช้ประโยชน์จากมูลฝอยให้หลากหลาย

5.4.9 ควรนำหลักการจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชน Community Based Solid Waste Management: CBM มาใช้เพื่อแก้ปัญหาขยะมูลฝอยซึ่งถือได้ว่าเป็นกระบวนการที่เป็นนวัตกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยที่แหล่งกำเนิด เน้นการนำสิ่งของเหลือใช้ ขยะอินทรีย์ เศษ

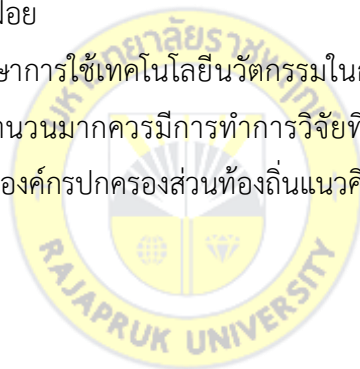
อาหาร เศษใบไม้กิ่งไม้เพื่อนำไปใช้ สร้างประโยชน์ให้ได้มากที่สุด การจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชน เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะสามารถสนองตอบแนวคิดชุมชนน่าอยู่ได้ เนื่องจากเป็นแนวทางการจัดการขยะโดยเน้นการมีส่วนร่วมจากคนในชุมชนทำให้ชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่ดีเป็นปลอดขยะ เกิดสุขอนามัยที่ดี สมาชิกในชุมชนสามารถสร้างรายได้จากการขายหรือสร้างมูลค่าจากขยะทำให้รายจ่ายลดลง ประชาชนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จากการร่วมคิดร่วมทำอย่างต่อเนื่องส่งผลให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชน สามารถนำไปใช้ในแก้ไขปัญหาคืออื่น ๆ ของชุมชนได้เป็นอย่างดี

5.5 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.5.1 ควรมีการศึกษาเชิงปริมาณโดยเก็บข้อมูลจากประชาชนทุกฝ่ายโดยเฉพาะประชาชนที่เป็นตัวแทนทั้งผู้บริหาร บุคลากร ผู้นำชุมชนประชาชน และประชากรแฝงซึ่งประชากรแฝงจะเป็นผู้ให้ข้อมูลในส่วนที่ยังมีความบกพร่อง

5.5.2 ควรมีการศึกษาทัศนคติของประชาชนทุกเพศทุกวัยต่อปัญหาและความต้องการในการพัฒนาท้องถิ่นด้านขยะมูลฝอย

5.5.3 ควรศึกษาการใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมในการจัดการมูลฝอยที่ทันสมัยเพราะจำเป็นต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมากควรมีการทำการวิจัยที่สะท้อนต้นทุนและผลตอบแทนที่แท้จริงของการจัดการมูลฝอยโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแนวคิดการจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชน



บรรณานุกรม

- กรมควบคุมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. (2548). **คู่มือการจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชน**. ส่วนรณรงค์ กรุงเทพฯ กongsongseerim และเผยแพร่.
- กรมควบคุมมลพิษ . (2547). **คู่มือการทำปุ๋ยหมักจากขยะมูลฝอย**. กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ.
- _____. (2559). **รายงานสถานการณ์ขยะมูลฝอยชุมชนของประเทศไทยปี พ.ศ . 2559**. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ.
- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. (2560). **Hate Waste ขยะใครใครก็ไม่รัก (“เรื่องของขยะกับพลเมือง”)**. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- กรรณิการ์ ชูจันทร์. (2554). **การศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อระบบการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี**. วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กระทรวงสาธารณสุข. (2553). **คู่มือการประเมิน ผลกระทบต่อสุขภาพกรณีการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กองประเมิน ผลกระทบต่อสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.
- กฤติยา พุดติ และวนารัตน์ กรอสิรานุกูล. (2560). **การคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงของปริมาณขยะมูลฝอยจากการขยายตัวของอาคารที่อยู่อาศัยในอนาคต: กรณีศึกษาเทศบาลนครนนทบุรีวารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 25(2): 210-224.**
- การหมักขยะมูลฝอยเพื่อทำปุ๋ย. (2560). **ปุ๋ยหมักในวงบ่อซีเมนต์** . ค้นเมื่อ 3 สิงหาคม 2560 จาก <http://www.thaibiodiversity.org/Topic/TopicDetail.aspx?TopicID=641>
- กิตติ มีศรี .(2559). **ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชน กรณีศึกษาชุมชนเกตุไพเราะ 3,4,5 เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กุลชา ธนะขว้าง. ม.ป.ป. **แนวทางการเพิ่มรายได้ในการจัดการขยะมูลฝอย**. กรมควบคุมมลพิษ.
- เกรียงศักดิ์ อุดมสินโรจน์. (2553). **ของเสียอันตราย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบลชะมาย. (2560). **เทศบาลตำบลชะมาย อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช**. ค้นเมื่อ 13 มีนาคม 2560 จาก <http://www.chamai.go.th/index.php>

- จันทนา มณีอินทร์. (2556). **การจัดการมูลฝอยติดเชื้อขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การจัดการสิ่งแวดล้อม) คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อมสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- จาดุรนต์ กาศมณี, ชายแดน พิรุณเดช, ชีระพงษ์ วงศ์สอน และมงคลกร ศรีวิชัย. (2557). **การจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองพาน อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย**. วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต. 2(3): 245-254.
- จารุณี วงศ์สี. (2549). **ทูลทางสังคมกับการจัดการขยะมูลฝอย กรณีศึกษา ชุมชนวัดกลางเขต บางกะปิ กรุงเทพมหานคร** วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาพัฒนาชุมชน คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จุฑา เทียนไทย. (2556). **การจัดการเชิงกลยุทธ์**. กรุงเทพฯ: เอ เอส อี.
- ฐปนัท จุลวงษ์. (2553). **แนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอยเพื่อมุ่งสู่ชุมชนไร้ถัง กรณีศึกษาเทศบาลตำบลพนา อ.พนา จ.อำนาจเจริญ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต ภาควิชาการพัฒนาศาสตร์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ณัฐภูมิ แก้วบางพุด. (2556). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กร กรณีศึกษา: เทศบาลนครภูเก็ต**. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เตาเผาขยะมูลฝอยหลักสุขาภิบาล. (2011). **แผนภูมิการจัดการขยะมูลฝอย ศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยระบบผสมผสานเทคโนโลยี**. ค้นเมื่อ 3 สิงหาคม 2560 จาก <http://www.teamtechthailand.com/incinerator.html>
- ทิพย์มาศ สมนึก. (2551). **ความเหมาะสมของเทคโนโลยีการกำจัดขยะมูลฝอยชุมชนทั่วไปของกรุงเทพมหานคร**. สารนิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การจัดการสิ่งแวดล้อม) คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ธีระ กุลสวัสดิ์. (2553). **เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหาร**. กรุงเทพฯ: เวิลด์เทรตประเทศไทย.
- ธัชพล ทิธี. (2561). **รูปแบบการบริหารจัดการเมืองสะอาดอย่างยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดลพบุรี**. Special Issue, ปีที่ 20.
- นริศรา เลิศพรสวรรค์, ชวพรพรรณ จันทร์ประสิทธิ์ และธานี แก้วธรรมานุกุล. (2560). **ปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงาน และภาวะสุขภาพตามความเสี่ยงของพนักงานเก็บขยะ**. พยาบาลสาร, 44(2): 138-150.
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2550). **การจัดการสมัยใหม่**. กรุงเทพฯ: ทริบเพิล กรุ๊ป.
- บุษกร เขียวจินดาگانต์. (2561). **เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพแบบกรณีศึกษา**. วารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์, 13(25): 103-118 .

- ปิยะราษฎร์ ฤชากุล, อุลาวัฒน์ กุลชาติชัย และวัชระ สัตยาประเสริฐ. (2013). *แรงจูงใจในการประยุกต์ใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001 กรณีศึกษาของบริษัทอิตาเลียนไทย ดริเวลล์โฮปเมนต์ จำกัด (มหาชน)*. *ENGINEERING TRANSACTIONS*, 16(35): 128-135.
- พิทักษ์ มุกดาสนิท. (2551). **ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการกำจัดขยะมูลฝอย ของเทศบาลตำบล เมืองแกลง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (การจัดการสิ่งแวดล้อม) คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พริยา วัชโรทัย. (2556). **การจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลตำบลเมืองแกลง จังหวัดระยอง**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (การจัดการสิ่งแวดล้อม) คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ไพบุลย์ แจ่มพงษ์ และ ศิวพันธ์ุ ชูอินทร์. (2560). **การจัดการขยะมูลฝอย**. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุพาวรรณ ทองตะนูนาม, ดวงเนตร ธรรมกุล, อัจศรา ประเสริฐสิน จริยาชื่นศิริมงคล และศิริพร ครชกาศ . (2015). *ปัจจัยพัฒนาองค์กรแห่งความสุข (ภาครัฐ) การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ*. *Journal of Health Science Research*, 9(1): 52-62.
- วิเชียร วิทยอดม. (2551). **องค์กรและการจัดการ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ธนัชการพิมพ์.
- _____. (2554). **การจัดการสมัยใหม่**. กรุงเทพฯ: ธนัชการพิมพ์.
- ศิริกุล หนูปุย. (2552). **การจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา**. คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิต พัฒนบริหารศาสตร์.
- ศุภษร วิเศษชาติ สมบัติ ศีลา และสุนิศา แสงจันทร์ . (2560). **ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชนชุมชนที่ 2 เทศบาลเมืองวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว**. *วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต*, 5 (2): 422 – 433.
- สุสุวรรณค์ ไชโยรักษ์. (2549). **บทบาทของครูและผู้ปกครองในการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน: พหุกรณีศึกษา**. วิทยานิพนธ์ คม. (สาขาวิชาวิจัยการศึกษา) ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โสมศิริ เดชรัตน์. (2559). **คุณภาพชีวิตของพนักงานเก็บขยะ กรณีศึกษาภาคใต้ ประเทศไทย**. *วารสารความปลอดภัยและสุขภาพ*, 9 (31): 6-15.
- สถิติขยะมูลฝอย. (2560). **วิกฤต “ขยะมูลฝอย” ชุมชนเมือง คนเอเชียสร้างขยะมูลฝอย 1 กก./วัน คาดปริมาณเพิ่มอีก 2 เท่าภายในปี 2025**. ค้นเมื่อ 23 สิงหาคม 2560 จาก <https://thaipublica.org/2012/06/crisis-solid-waste/>.

- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2559). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.**
- สำนักรักษาความสะอาด. (2548). **สถานการณ์ทั่วไปและปัญหาในการจัดการมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล สถานการณ์การจัดการมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลในกรุงเทพมหานคร.**
- สุกฤษฎ์พงษ์ วจเจตีย์. (2551). **การจัดการปัญหาขยะมูลฝอยในเขตตำบลศาลาด่าน อำเภอเกาะลันตาจังหวัดกระบี่** ค้นเมื่อ 30 กันยายน 2559 จาก http://202.28.199.3/tdc/browse.php?option=show&browse_type=title&titleid=18015&display=list_subject&q=%BA%D8%A4%C5%D2%A1%C3
- สุรพันธ์ ฉันทแดนสุวรรณ. (2550). **องค์การและการจัดการ.** กรุงเทพฯ: จุฑทอง.
- หทัยพัชร บัญฑานัง และ เพ็ญณี แนนรท. (2558). **การบริหารการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 10(34): 56-64.**
- หลุมฝังกลบขยะมูลฝอยที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล. (2017). **Gems of Opportunity: Recycling Industry Concept: Landfill Strip Mining Operations.** Retrieved 2017 Jan 9 from <https://www.linkedin.com/pulse/gems-opportunity-recycling-industry-concept-landfill-strip-ivan>.
- อรทัย กักผล. (2550). **คู่มือคู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน สำหรับนักบริหารท้องถิ่น.** กรุงเทพฯ: ส เจริญการพิมพ์.
- อาณัติ ต๊ะปันทา .(2553). **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย.** กรุงเทพฯ: แอคทีฟพรีนท.
- Ekaterini Galanou. (2010). *The impact of leardership styles on four variable of executives workforce.* **International Journal of Business and Management .** 5,6: 3-16
- Jibril Dan azimi Jibrila, Ibrahim Bin Sipanb, Maimunah Sapric, SuleimanAliyu Shikad, Mona Isae and Shahabudin Abdullah. (2012). **3R s Critical Success Factor in Solid Waste Management System for Higher Educational Institutions. Procedia - Social and Behavioral Sciences.** 65: 626–631.
- Shekdar, AV , (2009). *Sustainable solid waste management: an integrated approach for Asian countries.* **Waste Manag.** 29,4: 1438-48.
- Stoner, James A. F.; Freeman , R. Edward and Gilbert, Daniel R. (1995). **Management.** 6th ed. New Jersey: A Simon and Schuster.

SWOT Analysis คือ อะไร การวิเคราะห์สวอตดีต่อธุรกิจ SME อย่างไรบ้าง ค้นเมื่อ 2020 May 9
from <https://www.moneywecan.com/swot-analysis/>







ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน และประชาชน

แบบสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน และประชาชน

การวิจัยเรื่อง การจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลชะมาย อำเภอทุ่งสง จังหวัด

นครศรีธรรมราช

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ (นาย, นาง, นางสาว).....

ตำแหน่งในชุมชนชื่อชุมชน.....

วันที่สัมภาษณ์.....

1. สถานการณ์/ปัญหาด้านขยะมูลฝอย

1.1 ขยะมูลฝอยติดเชื้อมีอะไรบ้าง

.....
.....

1.2 ขยะมูลฝอยอันตรายมีอะไรบ้าง

.....
.....

1.3 ในชุมชนภายใต้การดูแลรับผิดชอบของท่านหรือหน่วยงานของท่าน มีปัญหาขยะมูลฝอย
อันตรายและขยะมูลฝอยติดเชื้อ อย่างไรบ้าง

.....
.....

1.4 ขยะมูลฝอยเหล่านี้มาจากแหล่งใดบ้าง (โรงพยาบาล บ้านเรือน ร้านค้า แหล่ง
เกษตรกรรม แหล่งท่องเที่ยว โรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น)

.....
.....

1.5 ในชุมชนของท่านส่วนใหญ่มีขยะมูลฝอยประเภทใด

.....
.....

1.6 ในชุมชนของท่านมีภาชนะรองรับขยะมูลฝอยกี่ประเภท อะไรบ้าง และเพียงพอต่อความ
ต้องการหรือไม่ อย่างไร

.....
.....

1.7 ในชุมชนของท่านมีปัญหาในการลักลอบทิ้งขยะมูลฝอยอันตราย และเฝ้าระวังอย่างไร

.....
.....

2. การจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.1 ขยะมูลฝอยทั่วไป

1) ชุมชนของท่านได้รับการบริการด้านการจัดการขยะมูลฝอย ได้แก่ การเก็บรวบรวม และการจัดการขยะมูลฝอยจากหน่วยงานหรือองค์กรใด

.....

.....

2) ความถี่ในการจัดเก็บขยะมูลฝอย (เช่น จำนวนครั้งต่อสัปดาห์)

.....

.....

3) ค่าธรรมเนียมในการจัดเก็บอัตราเท่าไร

.....

.....

4) วิธีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมกำหนดเวลาในการจัดเก็บเป็นอย่างไร (เช่น เก็บตามรายบ้าน ทุกสิ้นเดือน หรือ ทุกวันที่ 10 เป็นต้น)

.....

.....

2.2 ขยะมูลฝอยอันตราย

1) ชุมชนของท่านได้รับการบริการด้านการจัดการมูลฝอยอันตรายจากบ้านเรือน หรือการเก็บรวบรวมและการจัดมูลฝอยอันตรายหรือไม่ จากหน่วยงานหรือองค์กรใด

.....

.....

2) มีความถี่ในการจัดเก็บเท่าใด (เช่น จำนวนครั้งต่อสัปดาห์)

.....

.....

3) มีค่าธรรมเนียมในการจัดเก็บอัตราเท่าไร

.....

.....

2.3 ขยะมูลฝอยติดเชื้อ

1) ชุมชนของท่านได้รับการบริการด้านการจัดการขยะมูลฝอยติดเชื้อ หรือการเก็บรวบรวม และการจัดมูลฝอยติดเชื้อหรือไม่ จากหน่วยงานหรือองค์กรใด

.....

.....

2) ความถี่ในการจัดเก็บขยะมูลฝอยติดเชื้อเท่าใด (เช่น จำนวนครั้งต่อสัปดาห์)

.....

.....

3) ค่าธรรมเนียมในการจัดเก็บอัตราเท่าไร

.....

.....

4) ท่านทราบหรือไม่ว่าสถานพยาบาลสาธารณสุขในชุมชนของท่านมีการจัดการขยะมูลฝอยติดเชื้ออย่างไร

.....

.....

2.4 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอยทั่วไป มูลฝอยอันตรายจากชุมชนและมูลฝอยติดเชื้อมีอะไรบ้าง ท่านมีแนวทางแก้ไขปัญหอย่างไร

.....

.....

2.5. ชุมชนกับการจัดการขยะมูลฝอย

1) ประชาชนในชุมชนของท่านมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับอันตรายจากผลกระทบและการป้องกันการแพร่เชื้อจากมูลฝอยทั่วไป มูลฝอยอันตรายชุมชน และมูลฝอยติดเชื้อ หรือไม่อย่างไร

.....

.....

2) ชุมชนของท่านมีแผนหรือนโยบายด้านการจัดการมูลฝอยในชุมชนให้ดีขึ้นหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

3) ชุมชนของท่านมีโครงการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยหรือไม่
อย่างไรและโครงการหรือกิจกรรมนี้ประสบความสำเร็จหรือไม่ อย่างไร

.....
.....

4) ชุมชนของท่านมีการประชาสัมพันธ์โครงการหรือกิจกรรมด้านการจัดการขยะมูลฝอย
หรือไม่ อย่างไร

.....
.....

5) ท่านและประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยทั่วไป ขยะมูลฝอย
อันตรายจากชุมชนและขยะมูลฝอยติดเชื้อมั้ย อปท. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างไรบ้าง

.....
.....

2.6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน

1) ท่านคิดว่าปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จมี
อะไรบ้าง

.....
.....

2) ท่านเห็นว่าเทศบาล./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนได้อย่างมี
ประสิทธิผล ประสิทธิภาพเพียงใด

.....
.....

3) หากเทศบาลของท่านมีโครงการสร้างอาคารเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยประเภทต่าง ๆ หรือ
สถานที่ในการจัดการมูลฝอยในชุมชน ท่านเห็นด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....
.....

4) ท่านคิดว่าท่านจะช่วยสนับสนุนนโยบายในการคัดแยกมูลฝอยตั้งแต่ต้นทางอย่างไร

.....
.....

2.7 ท่านมีข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในเทศบาลของท่านอย่างไรบ้าง เพื่อให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น

1) ด้านขยะมูลฝอยทั่วไป

.....
.....

2) ด้านขยะมูลฝอยอันตราย

.....
.....

3) ด้านขยะมูลฝอยติดเชื้อ

.....
.....

4) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

.....
.....

5) ด้านอื่น ๆ

.....
.....



ขอขอบพระคุณที่ท่านให้สัมภาษณ์

ภาคผนวก ข
แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร/บุคลากร



แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร/บุคลากร

การวิจัย เรื่อง การจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลชะมาย อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ (นาย, นาง, นางสาว).....

ตำแหน่ง

หน้าที่ความรับผิดชอบ

โทรศัพท์..... โทรสาร E-mail.....

วันที่สัมภาษณ์.....

1. ในเขตเทศบาลของท่านมีปัญหาเกี่ยวกับขยะมูลฝอยอย่างไร (รวมทั้งขยะมูลฝอยอันตราย และขยะมูลฝอยติดเชื้อ)

.....

.....

.....

2. นโยบายในการจัดการขยะมูลฝอย -ขยะมูลฝอยอันตราย ขยะมูลฝอยติดเชื้อขององค์กร/ผู้บริหาร เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

3. เทศบาลของท่านมีแผนงาน/โครงการในการจัดการขยะมูลฝอย ขยะมูลฝอยอันตรายจากชุมชน ขยะมูลฝอยติดเชื้ออย่างไร มีงบประมาณ ประมาณเท่าใด เพียงพอหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

4. เทศบาลของท่านมีวิธีการคัดแยก เก็บรวบรวม ขนส่งและการจัดการขยะมูลฝอยทั่วไป ขยะมูลฝอยอันตรายจากชุมชน -ขยะมูลฝอยติดเชื้ออย่างไร และท่านมีวิธีการบำรุง ดูแลรักษาอุปกรณ์และเครื่องจักร พาหนะอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. เทศบาลของท่านดำเนินการจัดการขยะมูลฝอย ขยะมูลฝอยอันตราย ขยะมูลฝอยติดเชื้อด้วยตนเอง หรือมอบหมายให้หน่วยงานใดเป็นผู้ดำเนินการ ในขั้นตอนใดบ้าง

.....
.....
.....

6. เทศบาลของท่านประสบความสำเร็จในการดำเนินงานบริหารจัดการขยะมูลฝอยอย่างไร

.....
.....
.....

7. เทศบาลของท่านมีการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอย เช่น การนำขยะมูลฝอยไปทำปุ๋ยหมัก โครงการขยะแลกไข่ ธนาคารขยะ ฯลฯ อย่างไร

.....
.....
.....

8. ท่านมีมาตรการ/หรือโครงการใด ๆ ที่จะนำมาใช้สร้างแรงจูงใจให้มีการคัดแยกขยะมูลฝอยจากแหล่งกำเนิด



.....
.....
.....

9. แหล่งงบประมาณในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยของท่านได้มาจากหน่วยงานใดบ้าง เพียงพอหรือไม่ อย่างไร

.....
.....
.....

10. เทศบาลของท่านมีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการจัดการขยะมูลฝอยหรือไม่ และอัตราค่าธรรมเนียมเป็นอย่างไร มีปัญหาในการจัดเก็บอย่างไร

.....
.....
.....
.....

11. อัตราค่าธรรมเนียมที่จัดเก็บมีความเหมาะสมหรือไม่ รายได้จากการจัดเก็บค่าธรรมเนียมเพียงพอ
กับค่าใช้จ่ายหรือไม่ (ค่าใช้จ่ายเท่าไร รายได้เท่าไร)

.....
.....
.....

12. ปัญหาและอุปสรรคใดบ้างที่ท่านพบในการจัดการขยะมูลฝอย -ขยะมูลฝอยอันตราย และขยะมูล
ฝอยติดเชื้อ

.....
.....
.....

13. ท่านคิดว่าวิธีการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสมสำหรับองค์กรของท่านควรเป็นอย่างไร

.....
.....
.....

14. องค์กรของท่านมีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลกระทบ/อันตรายจากขยะมูล
ฝอย และการป้องกันแก้ไขแก่ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างไร

.....
.....
.....

15. ประชาชนและหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่มีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอยอย่างไร

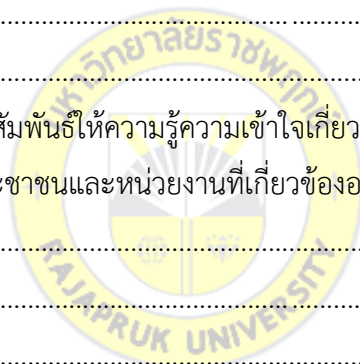
.....
.....
.....

16. ในเทศบาลของท่านมีการต่อต้านการดำเนินงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยจากประชาชน
หรือไม่ หากมีท่านมีวิธีการใกล้เคียงอย่างไร

.....
.....
.....

17. ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นต่อวัน/เดือน/ปี ใน เทศบาลของท่านมีปริมาณเท่าใด

.....
.....



18. ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการจัดการมูลฝอยชุมชนในพื้นที่อย่างไรบ้าง

18.1 ด้านโครงสร้าง/หน่วยงานรับผิดชอบ

18.2 ด้านบุคลากร

18.3 ด้านงบประมาณ

18.4 ด้านการจัดเก็บค่าธรรมเนียม

18.5 ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย

18.6 ด้านการเก็บรวบรวมและขนส่ง

18.7 ด้านสถานที่จัดการขยะมูลฝอย

18.8 ด้านการจัดการขยะมูลฝอย

18.9 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

18.10 ด้านการสนับสนุนร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ

18.11 ด้านการยอมรับ/ความขัดแย้งของภาคส่วนต่าง ๆ

18.12 ด้านอื่น ๆ (โปรดระบุ)

19. ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงการจัดการขยะมูลฝอยในอนาคต

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวปิ่นรัตน์ สิริพันธ์พงศ์
วัน เดือน ปีเกิด	12 พฤษภาคม พ.ศ. 2524 จังหวัด นครศรีธรรมราช
ประวัติการศึกษา	สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต การจัดการประมง, 2545 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปริญญาโท วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต การจัดการสิ่งแวดล้อม, 2552
ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน	อาจารย์หมวดศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ (ศูนย์ภูเก็ต)
ประสบการณ์ทำงาน	หัวหน้าทีมระดมทุน มูลนิธิเพื่อสันติภาพเขียว (Greenpeace Southeast Asia Thailand) พ.ศ. 2553-2554 อาจารย์หมวดศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ (ศูนย์ภูเก็ต) พ.ศ. 2555-ปัจจุบัน

ชื่อผลงานทางวิชาการที่ตีพิมพ์เผยแพร่

1. Pinrat Siripanpong, Chaisri Suksaroj, Thunwadee Tachapattaworakul, and Jareerat Sakunrat. 2008. **Efficiency of Effective Microorganism Liquid on Landfill Leachate**. The 6 PSU-Engineering Conferences 8-9 May 2008. Faculty of Engineering. Prince of Songkhla University.
2. Pinrat Siripanpong, Chaisri Suksaroj, Thunwadee Tachapattaworakul, Jareerat Sakunrat , and Charongpun Musikavong. 2008. **Treatment of Organic Matters in Landfill Leachate by Bioextract juice**. International Symposium on Southeast Asian Water Environment, Vol. 6, 29-31 October 2008 . Bandung Indonesia
3. Pinrat Siripanpong, Chaisri Suksaroj, Thunwadee Tachapattaworakul, and Jareerat Sakunrat. 2008. **Bio-Extract Juice Efficiency for Treatment of Organic Matters Landfill Leachate**. The 10 th National Graduate Research Conference 11-12 September 2008 Sukurthaya University
4. ปิ่นรัตน์ สิริพันธ์พงศ์. (2557). ความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจโรงแรมและที่พักในจังหวัดภูเก็ต.วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ปีที่ 3 ฉบับที่ 3 เดือน ตุลาคม 2560 – มกราคม 2561

รางวัลหรือทุนการศึกษาที่ได้รับ

ทุนราชกรีฑาสโมสร

